



# Паспорт Одеської області

2020 рік



**ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ**  
**соціально-економічний паспорт**  
**Обласний центр - місто-герой Одеса**

**I. Загальні відомості про Одеську область**

**Дата утворення:** 27 лютого 1932 року.

**Площа:** 33,3 тис кв км, 5,5% від території України.

**Відстані:** від м. Одеса до м. Києва залізницею - 652 км, автошляхом - 480 км.

**Населення:** середня чисельність населення області станом на 01.12.2020 становила 2370,134 тис осіб.

**Клімат:** вологий, помірно-континентальний, поєднує риси континентального і морського. Середньорічна температура коливається від 8,2°C на півночі до 10,8°C на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік. Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух та суховіїв.

**Географічні дані:** область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла річки Дунай до Тілігульського лиману (морське узбережжя в межах області простягається на 300 км), а від моря на північ - на 200-250 км .

**Гідрографічна мережа:** річкова мережа області належить басейнам Чорного моря, Дністра, Південного Бугу. На території області налічують близько 200 річок довжиною понад 10 км. Головні річки: Дунай (з Кілійським гирлом), Дністер (з притокою Кучурган), Кодима і Савранка (притока Південного Бугу). У приморській смузі багато прісноводних (Кагул, Ялпуг, Катлабух) і солоних (Сасик, Шагани, Алібей, Бурнас) озер. Також на узбережжі знаходиться велика кількість лиманів, найбільші - Дністровський, Куяльницький і Хаджибейський.

**Кордони:** Одеська область розташована на крайньому південному заході України та межує з Вінницькою, Кіровоградською, Миколаївською областями, а також з Республікою Молдова та Румунією.

**Кількість адміністративних одиниць, населених пунктів та рад:** районів - 7; сільських населених пунктів - 1123; селищ міського типу - 33; міст - 19, у тому числі: міст обласного значення - 9; міст районного значення - 10.

Районних рад -7; рад територіальних громад – 91, у тому числі: міських рад – 19; селищних рад – 25; сільських рад – 47.



## II. Історична довідка про адміністративно-територіальний устрій та економічний стан регіону XIX століття

Систематичне заселення та господарське освоєння території, на якій розташована Одеська область, почалось на початку XIX століття. До середини 30-х років переселенський рух носив в основному землеробський характер, однак швидке зростання міст та зменшення вільних резервів державних земель посилили роль неземлеробського міграційного руху в міста.

У першій половині XIX ст. Північно-Західне Причорномор'я виконувало функції транзитної території, через яку проходив на експорт український хліб. Надзвичайно важливим чинником, який сприяв господарському освоєнню та заселенню краю, було будівництво на території нинішньої Одеської області залізниць.

Необхідність господарського освоєння багатого на агрокліматичні ресурси та вигідно розміщеного в економіко-географічному відношенні краю сприяло тому, що уряд почав роздавати величезні земельні ділянки також і іноземним поселенцям (німці, болгари). Їхні поселення розташовувались в приморських районах (теперішні Комінтернівський, Овідіопольський, Біляївський), а також на Ізмаїльщині. Переселенці створювали цілі округи, вони отримали для себе права «іноземних колоністів» і пільгові умови заселення.

Приток робочої сили мав вирішальний вплив на зростання міських поселень та портових центрів. Вздовж торгових трактів виникали невеликі міські поселення, які набували функцій місцевих центрів торгівлі зерном. В них також починають розвиватися різні ремесла, а в деяких з'являються фабрично-заводські підприємства (Балта, Ананьїв та ін.).

Наприкінці XIX ст. в Одесі було майже 500 промислових підприємств, на яких працювало 16 тис. робітників. Будувались вовняні фабрики, було налагоджене виробництво канатів, розвивався рибний промисел, виноробство, борошномельне виробництво, сільськогосподарське машинобудування та морський транспорт.

### **XX століття**

#### **Довоєнні та воєнні часи (1932-1944 роки)**

**Адміністративно-територіальний устрій.** Одеська область була утворена 27 лютого 1932 року Постановою IV позачергової сесії Всеукраїнського центрального виконавчого комітету, яка була опублікована у «Збірнику законів і розпоряджень Робітничо-селянського Уряду України» від 29.02.1932 №5.

На той час Одеська область **включала частини територій нинішніх Кіровоградської, Херсонської та Миколаївської областей. До її складу входили чотири міста**, безпосередньо підлеглі області (Одеса, Кіровоград, Миколаїв, Херсон), **і 46 районів:** Анатоліївський (Тилігуло-Березанський), Андрієво-Іванівський, Антоно-Кодинцівський (Комінтернівський), Арбузинський, Баштанський, Березівський, Бериславський, Біляївський, Благоевський, Бобринецький, Велико-Висківський, Велико-Олександрівський, Вільшанський, Вознесенський, Голованівський, Голо-Пристанський, Гросулівський, Грушківський, Добровеличківський, Доманівський, Жовтневий, Зельцьський, Знам'янський, Калініндорфський, Карл-Лібкнехтівський, Каховський, Кривоозерський, Любашівський, Ново-Архангельський, Ново-Бузький,

Ново-Миргородський, Ново-Одеський, Ново-Український, Очаківський, Первомайський, Роздільнянський, Скадовський, Снігурівський, Спартаківський, Троїцький, Устинівський, Фрунзівський (Захаріївський), Хмелівський, Хорлівський, Цебриківський та Цюрупинський.

У лютому 1932 року Біляївський район був розформований і його територія повністю приєднана до території Одеської міськради. З частини території Бобринецького району (13 сілрад) був утворений Братський район, з частини території Любашівського району (14 сілрад) - Велико-Врадіївський район.

Постановами ВУЦВК від 22 січня і 17 лютого 1935 року ряд районів на Україні були укрупнені. Зокрема, до утворених районів Одеської області **додалося ще 20**: Афіамський, Біляївський, Благодатнівський, Березнегуватський, Володимирський, Варварівський, Вітязевський, Горностаївський, Гайворонський, Єланецький, Єлизаветградківський, Мостовський, Мало-Висківський, Ново-Воронцовський, Привільнянський, Піщано-Бродський, Тишківський, Чаплинський, Ширяївський, Янівський. Указами Президії Верховної Ради СРСР від 22 вересня 1937 року та 10 січня 1939 року низка районів була виключена зі складу Одеської області та передана до Миколаївської і Кіровоградської областей.

У 1938 році були скасовані Зельцьський район з передачею його території до складу Роздільнянського району, Спартаківський район - до Роздільнянського та Біляївського районів, Благоївський район - до Комінтернівського та Янівського районів, Карл-Лібкнехтівський район - до Березівського району Одеської області та Варварівського району Миколаївської області.

У зв'язку з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1939 року стосовно утворення Кіровоградської області були передані в новостворену область наступні райони: Тишківський, Хмелівський, Піщано-Бродський, Ново-Архангельський, Добровеличківський, Мало-Висківський, Велико-Висківський, Ровнянський, Ново-Український і Ново-Миргородський.

У серпні 1940 року з утворенням Молдавської Радянської Соціалістичної республіки до Одеської області відійшли такі райони колишньої Автономної Молдавської Радянської Соціалістичної республіки: Ананьївський, Котовський, Піщанський, Балтський, Чорнянський, Валегоцулівський, Кодимський і Красноокнянський.

Таким чином, **перед Великою Вітчизняною війною Одеська область поділялася на такі райони**: Андрієво-Іванівський (Андре-Іванівський), Арбузинський, Ананьївський, Балтський, Біляївський, Березівський, Благодатневський, Братський, Велико-Врадіївський, Валегоцуловський, Веселинівський, Вільшанський, Вознесенський, Гайворонський, Голованівський, Гросуловський, Доманівський, Грушківський, Жовтневий, Комінтернівський, Кодимський, Котовський, Красноокнянський, Кривоозерський, Любашівський, Мостовський, Овідіопольський, Одеський, Первомайський, Роздільнянський, Савранський, Троїцький, Фрунзівський, Цебриківський, Чернянський, Ширяївський і Янівський.

30 серпня 1941 року відповідно до німецько-румунського договору на окупованій Німеччиною і Румунією території півдня України була **утворена нова адміністративно-територіальна одиниця - Губернаторство**

**Трансністрія**, до якої увійшли вся Одеська область, частини Вінницької і Миколаївської областей, лівобережна частина Молдавії.

**Економічний стан.** Під час утворення Одеської області значними темпами розвивався економічний потенціал області. Створювались нові підприємства, а старі технологічно оновлювались.

У 1932 році **промисловість Одеської області** була представлена машинобудуванням, суднобудуванням, виробництвом будматеріалів, деревообробною, текстильною, хімічною і харчовою промисловістю. В Одесі діяли такі підприємства як канатний завод, джгутова фабрика, Одеська сукняна фабрика, що належали до текстильної промисловості, завод Жовтневої революції, Одеський завод Марті, що належали до металообробної промисловості, Одеський завод шампанських вин, підприємства харчової промисловості м. Одеси. У районах області харчову промисловість представляли фабрики кустарного типу, за винятком трьох великих цукроварень.

**Сільське господарство** було основною за обсягом виробництва й зайнятості трудових ресурсів галуззю матеріального виробництва в області. У 1932 році на території Одеської області працювало 89 машинно-тракторних станцій, які мали на озброєнні майже 5 тис тракторів та іншу сільськогосподарську техніку, організувались колгоспи і радгоспи.

У 1930-х роках в Одеській області вирощували пшеницю, кукурудзу, соняшник, цукрові буряки (у північній частині) та ін. Впроваджувались посіви на поливних землях. Культивувались ефіроолійні культури (казанлицька і червона троянди, ірис, лаванда, шавлія мускатна), тютюн, гірчиця, лікарські рослини, південні коноплі та овочево-баштанні культури: томати, баклажани, кабачки, огірки, перець, дині, кавуни. Поширювались сади та виноградники. Вирощували абрикоси, вишні, черешні, сливи; зерняткові: яблуні, груші. Тваринництво мало молочно-м'ясний напрям, також розвивалося птахівництво, свинарство, вівчарство.

**Соціальна сфера.** Поряд з розвитком промисловості та сільського господарства вирішувались питання соціального розвитку. На території Одеської області у 1935 році функціонували близько 10 курортів, які забезпечували населення гарними умовами лікування та якісним відпочинком. На Одеських курортах з великим успіхом вживались для лікування серцевих хворих газовані (вуглекислі та кисневі) морські ванни. Найбільш популярним було лікувальне мінеральне джерело «Куяльник» - Куяльницька грязелікарня була найбільшою у Радянському Союзі, а на Куяльницькому курорті існувало 10 санаторіїв. В Одесі діяло два науково-дослідних інститути: Інститут курортології і бальнеології та Інститут туберкульозний.

**На кінець 1937 року практично всі діти шкільного віку в Одеській області були охоплені навчанням. У селах було здійснене загальнообов'язкове початкове навчання, в містах - семирічне.** В містах і селах будувались нові шкільні приміщення, відкривались нові школи. Тільки за 1932-37 роки **кількість середніх шкіл збільшилася у 8,4 рази.** В 1940-41 навчальному році на Одещині діяли 1143 школи. Створювались позашкільні освітньо-виховні заклади. Розвивалась вища освіта.

**Значного розвитку у 30-40 роках набула сільськогосподарська наука.**

На базі Одеської сільськогосподарської станції було створено Український генетико- селекційний інститут, на базі виноробної дослідної станції – Український науково- дослідний інститут ім. В.Є. Таїрова. Усього на Одещині напередодні війни діяло **20 науково-дослідних інститутів.**

### **Післявоєнні часи (1944-1991 роки)**

**Адміністративно-територіальний устрій.** Постановою Президії Верховної Ради СРСР від 30 березня 1944 року Миколаївська область була розділена на Миколаївську і Херсонську, у зв'язку з чим від Одеської до Миколаївської області відійшли райони: Арбузинський, Благодатненський, Братський, Вознесенський та Веселинівський.

У 1944-45 роках Гросулівський район був перейменований на Великомихайлівський, Валепоцулівський - на Долинський, Янівський - на Іванівський. З Андре-Іванівського району було виділено новий район - Миколаївський.

**Остаточно межі Одеської області сформувались у лютому 1954 року,** коли за Указом Президії Верховної Ради відбулась зміна тодішніх територіальних меж України. Від Одеської області відійшло 9 районів до Миколаївської та Кіровоградської областей, водночас до неї влилися усі райони колишньої Ізмаїльської області. В результаті територія області значно розширилась, зросла чисельність населення та кількість національностей.

У листопаді 1957 року Долинський, Піщанський та Троїцький райони були ліквідовані і їх територія розподілена між районами Ананьївським (9 сільрад), Балтським (3 сільради), Котовським (3 сільради), Любашівським (3 сільради), Савранським (6 сільрад) і Ширяївським (1 сільрада). Райцентр Лиманського району був перенесений з Лиманського в Білгород-Дністровський, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Білгород-Дністровського.

Внаслідок об'єднання Чернянського і Красноокнянського районів у червні 1958 року було створено Красноокнянський район. Вилкове з обласного значення перейшло до районного і було включене до складу Кілійського району.

У січні 1959 року були ліквідовані райони Андрієво-Іванівський з передачею його території до складу Миколаївського району, Жовтневий - з передачею території у Березівський, Цебриківський і Ширяївський райони. Райцентр Суворівського району був перенесений з с. Суворового в Ізмаїл, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Ізмаїльського. 7 сільрад, підпорядкованих Ізмаїльській міськраді, були передані в Ізмаїльський район.

На 1960 рік Одеська область складалася з 31 району: Ананьївський, Арцизький, Балтський, Біляївський, Березівський, Боградський, Білгород-Дністровський, Бородинський, Великомихайлівський, Іванівський, Ізмаїльський, Кілійський, Кодимський, Комінтернівський, Котовський, Красноокнянський, Любашівський, Миколаївський, Новоіванівський, Овідіопольський, Одеський, Роздільнянський, Ренійський, Савранський, Саратський, Старокозацький, Тарутинський, Татарбунарський, Фрунзівський, Ширяївський, Цебриківський.



У січні 1963 року Указом Президії Верховної Ради УРСР місто **Котовськ** було віднесено до міст обласного значення.

**Економічний стан.** Складним для Одещини був період відновлення господарства, яке було зруйноване внаслідок війни. У жовтні 1944 року відновились планові перевезення військових та народногосподарських вантажів на лініях Одеса - Поті - Батумі, Одеса - Констанца - Варна, Одеса - порти Дунаю. Поновлено залізничний рух на лініях Одеса - Київ та Одеса - Москва. На початку 1945 року вантажообіг Одеського порту досяг довоєнного рівня. Швидко була введена в дію Одеська залізниця.

Відновлювався один з найбільших на Чорному морі судноремонтний завод ім. 50-річчя Радянської України. На кінець 1946 року Одеський порт перевищив довоєнний рівень за обсягами оброблених вантажів.

Заводи ім. Жовтневої революції, ім. Січневого повстання, «Червоної гвардії», ім. Старостіна, суперфосфатний та інші почали постачати народному господарству верстати, тракторні плуги, підйомні крани, лебідки для вугільних шахт, електровагоноваги для металургійної промисловості, суперфосфат, сірчану кислоту. За виробництвом промислової продукції Одещина у **1947 році зайняла 2 місце в Україні.**

У 1948 році за урожайністю та валовим збором зернових культур область перевищила показники довоєнного, 1940 року. За 2 роки післявоєнної п'ятирічки в області було відновлено та **введено в експлуатацію майже 400 заводів та фабрик.** Виробництво промислової продукції у порівнянні з 1945 роком збільшилось у 12 разів. До кінця 50-х років у народному господарстві області відбулись якісні зміни, розвиток отримали перспективні галузі промисловості. Побудовано нові та реконструйовано діючі промислові підприємства, виконаний великий обсяг робіт з механізації і автоматизації виробничих процесів. В цей період підприємства машинобудування освоїли випуск нових типів машин та устаткування: шахтних та гірничо-рудних лебідок, кранів на пневматичній ході, холодильних установок, ковальсько-пресових машин, приводів та засобів автоматики, устаткування та апаратури для газоплазменої обробки металів та металізації виробів, верстатів і машин високої точності та продуктивності.

**Було побудовано 25 нових вокзалів,** у тому числі на станціях Котовськ, Мардарівка, Роздільна, Сербка та інших. 12 липня **1952 року відбулось відкриття нового вокзалу станції Одеса - Головна.**

У 1958 році 5 одеських підприємств - завод ім. Кірова, ім. Січневого повстання, «Кінап», ім. Жовтневої революції, «Холодмаш» - з успіхом демонстрували свої досягнення на **Всесвітній промисловій виставці у Брюсселі (Бельгія) та на виставці в Осаці (Японія).** До середини 60-х років закінчилась реконструкція та технічне переоснащення майже усіх промислових підприємств області. Були введені у дію **35 нових заводів та фабрик.**

**У післявоєнний час значними промисловими центрами,** крім Одеси, стали Ізмаїл, Балта, Ананьїв, Білгород-Дністровський, Котовськ, Роздільна та багато інших населених пунктів області. Так, наприклад, судноремонтний завод, який виріс в Ізмаїлі на місці старих майстерень, став одним з найсучасніших підприємств Міністерства морського флоту СРСР. У 1965 році в Ізмаїлі був

введений в дію целюлозний комбінат, який був озброєний найсучаснішим устаткуванням. У Балті в результаті реконструкції швейного виробництва була створена велика швейна фабрика, реконструйований меблевий комбінат. У Котовську виріс великий комплексно-механізований цукровий завод.

Після 1965 року будівництво великих промислових об'єктів в області у масовому порядку вже не велось. У 60-ті роки були введені в дію крупні електротехнічні («Електронмаш» - 1966 рік) і верстатобудівні («Мікрон» - 1967 рік) підприємства машинобудування та інші.

У 80-ті роки продовжувалося введення в дію нових промислових підприємств, зокрема, з вироблення продукції кінцевого споживання.

Важливою галуззю, яка визначила спеціалізацію Одещини, став **морський транспорт**. У період 50-70 років тут відбулись великі перетворення. Був розширений і реконструйований Одеський порт, відкритий новий морський вокзал з пасажирським комплексом. Розгорнулось будівництво Білгород-Дністровського порту. Високими темпами розвивався морський транспорт: обсяги вантажів настільки зросли, що виникла необхідність у спорудженні поблизу Одеси ще одного морського порту. Такий порт, який назвали Іллічівським, був побудований на Сухому Лимані, в 30 км від Одеси.

Значною подією для Одещини та країни став **початок будівництва** у 1973 році на березі Григорівського лиману **порту з перевалки хімічних вантажів**, який з часом став одним з найбільших портів у країні. Одночасно тут були побудовані місто та велике хімічне підприємство - **Одеський припортовий завод**, який став одним з флагманів економіки регіону.

**Соціальна сфера.** За 70-80-ті роки помітно **виріс культурний та науково-технічний потенціал**. Колективи вузів, науково-дослідницьких установ та конструкторських бюро, Південного наукового центру Академії наук України вирішують найважливіші проблеми в області суспільних наук і техніки, медицини та астрономії, селекції сільськогосподарських культур, біології південних морів та мікробіології, хімії та фізики.

### **Роки незалежності**

В перші роки незалежності України відбулися зміни в адміністративно-територіальному устрої Одеської області: 03.02.1993 Постановою Верховної Ради №2989-ХІІ смт **Южне** Суворовського району м. Одеса **віднесено до категорії міст обласного значення**, а смт **Теплодар** Центрального району м. Одеса - Постановою Верховної Ради від 17 червня 1997 року №353/97-ВР.

Для розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіону та країни законами України від 23.03.2000 було створено спеціальні економічні зони «Рені» (№ 1605-ІІІ) строком на 30 років та «Порто-франко» (№1607-ІІІ) строком на 25 років.

У 2000 році м.Одеса ввійшло до Міжнародної асамблеї столиць і великих міст СНД.

З метою розвитку міжнародного співробітництва **Одеська область стала дійсним членом таких європейських організацій:**

1. **Асамблея європейських регіонів (з 1992 року)** - створена в 1985 році та є політичною формою організації регіонів Європи і представником їх інтересів на європейському і міжнародному рівнях, до складу





якої входять 270 регіонів-членів з 33 країн та 16 міжрегіональних організацій.

2. **Робоча співдружність придунайських країн (з 1994 року)** - створена у 1990 році, метою якої є сприяння співробітництву її членів для розвитку Дунайського регіону в інтересах його жителів та мирного співробітництва в Європі. До складу входять 24 регіони з 11 країн.

3. **Єврорегіон «Нижній Дунай» (з 1998 року)** - створено в 1998 році та є формою прикордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади України, Румунії та Республіки Молдова, розташованими у прикордонній зоні, в якій сторони беруть участь у загальних заходах, що проводяться у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права. До складу входять Одеська область (Україна), райони Кагул та Кантемір (Республіка Молдова), повіти Бреїла, Галац, Тульча (Румунія).

4. **Асоціація європейських прикордонних регіонів (з 2001 року)** - створена у 1971 році. Її членами є близько 90 регіонів та регіональних інституцій Європи. Одеська область є членом даної Асоціації як один з регіонів у складі Єврорегіону «Нижній Дунай».

5. **Конференція приморських регіонів Європи (з 2004 року)** - створена в 1973 році з метою сприяння розвитку морських периферійних регіонів. Членами організації є 161 регіон з 28 країн Європи.

6. **Асамблея європейських виноробних регіонів (з 2004 року)** - створена у 1988 році з метою сприяння загальним інтересам виноробних регіонів в європейській і світовій економіці та підвищення культури вина у суспільстві. Членами Асамблеї є 70 регіонів, що представляють майже всі країни так званої «Великої Європи». Метою участі Одеської області є демонстрація досягнень підприємств виноробної і алкогольної промисловості, сприяння просуванню і впровадженню інноваційних технологій у виробництво алкогольних напоїв.

7. **Асоціація транскордонного співробітництва «Єврорегіон Нижній Дунай» (з 2008 року)** - створена у 2008 році під час засідання Ради Єврорегіону «Нижній Дунай» у м.Одеса. Серед основних завдань: стабільний розвиток адміністративно- територіальних одиниць, що входять до складу Асоціації; розробка стратегій, програм, навчань та досліджень, які сприятимуть транскордонному співробітництву та постійний розвиток транспортної інфраструктури і комунікацій в прикордонних регіонах та між ними.

### **III. Сучасний стан Одеської області**

#### **Клімат та природні ресурси**

Клімат вологий, помірно континентальний. У цілому клімат поєднує риси континентального і морського. Зима м'яка, малосніжна і нестійка; середня температура січня від  $-2^{\circ}\text{C}$  на півдні до  $-5^{\circ}\text{C}$  на півночі. Для весни характерні похмура погода, тумани у зв'язку з охолоджуючим впливом моря. Літо переважно спекотне, сухе; середня температура липня від  $21^{\circ}\text{C}$  на північному заході до  $23^{\circ}\text{C}$  на півдні, максимальна до  $36-39^{\circ}\text{C}$  (в останні роки і більше). Осінь тривала, тепліше весни, в основному хмарна. Середньорічна температура коливається від  $8,2^{\circ}\text{C}$  на півночі до  $10,8^{\circ}\text{C}$  на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік, головним чином випадають влітку (часто у вигляді злив). Число годин сонячного



сяйва приблизно 2200 на рік. Тривалість вегетаційного періоду 168-210 діб із загальною сумою температур від 28°C до 34°C.

Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку - північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух, курних бурь, суховіїв.

**Розвідані попередньо чи оцінені прогнозно понад 160 родовищ твердих корисних копалин** (піски, суглинки, гравій, галька, граніти, вапняк, нафта, природний газ, залізна руда, фосфорити, кольорові метали, золото, кам'яне та буре вугілля, лікувальні грязі та ін.), але основна частина розвіданих родовищ знаходиться на орних землях.

До місцевих корисних копалин, які використовуються в промисловості, відносяться і **мінеральні підземні води**. Найбільш відома лікувальна хлоридно-натрієва мінеральна вода «Куяльник», видобуток якої ведеться в межах Одеського промвузла. Столові слабомінералізовані води видобуваються в містах Ізмаїл, Балта, Білгород-Дністровський, смт Красні Окна та інших.



## **Адміністративно-територіальний устрій та склад населення**

Одеська область - приморський і прикордонний регіон України, розташований на південному заході країни, з територією 33,3 тис км<sup>2</sup>, що становить 5,5% території України.

Одеська область утворена 27 лютого 1932 року. Адміністративний центр регіону – місто Одеса - одне з найбільших міст України, важливий транспортний, індустріальний, науковий, культурний і курортний центр з населенням 1013,4 тис осіб.

Область у своєму складі має 19 міст, 33 селища міського типу, 1123 сільських населених пункти.

У рамках реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізації) на території Одеської області **на початок 2020 року** в області було утворено 37 територіальних громад (ТГ), в яких відбулись перші місцеві вибори депутатів та голів. На прямих бюджетних відносинах перебували 31 ТГ.

Загалом в області добровільно об'єдналося (приєдналося) 199 місцевих рад (45,1% від загальної кількості рад базового рівня станом на 01.01.2015).

Кількість жителів Одеської області, які проживали на території ТГ становить 458,9 тис осіб (18,8% від загальної кількості жителів області).

Загальна площа ТГ покривала 43,5% площі області.

Куяльницька ТГ утворена у межах всього Подільського району. У 6 районах - Балтському, Білгород-Дністровському, Іванівському, Кілійському, Великомихайлівському та Окнянському площа покриття територіальними громадами - **більше 70%**, 3 ТГ (*Знам'янська, Маяківська та Цебриківська*) - утворені у межах кількох районів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 623-р «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області», затверджено перелік спроможних територіальних громад, яким передбачено функціонування на Одещині **91 територіальної громади (ТГ) – 19 міських ТГ, 25 селищних ТГ та 47 сільських ТГ.**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 720-р затверджено адміністративні центри та території територіальних громад Одеської області.



### ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Подільськ
Населення адмін центру	40023
Населення району	226841
Площа, кв. км	7053,139
Кількість громад	12
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
смт Сапрань Сапранської ТГ	135 км

### БЕРЕЗІВСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Березівка
Населення адмін центру	9581
Населення району	107408
Площа, кв. км	5549,843
Кількість громад	16
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
с. Чогодарівка Чогодарівської ТГ	121 км

### РОЗДІЛЬНЯНСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Роздільня
Населення адмін центру	17751
Населення району	103,354
Площа, кв. км	3571,768
Кількість громад	9
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
смт Захарівка Захарівської ТГ	73 км

### БОЛГРАДСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Болград
Населення адмін центру	15056
Населення району	148050
Площа, кв. км	4518,025
Кількість громад	10
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
с. Виночківська Борозинської ТГ	156 км

### ОДЕСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Одеса
Населення адмін центру	1017699
Населення району	1382429
Площа, кв. км	3964,958
Кількість громад	22
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
с. Ясків Ясківської ТГ	61 км

### БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Білгород-Дністровський
Населення адмін центру	48674
Населення району	199860
Площа, кв. км	5155,004
Кількість громад	16
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
с. Петропавлівка Петропавлівської ТГ	156 км

### ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Ізмаїл
Населення адмін центру	71299
Населення району	197294
Площа, кв. км	3131,061
Кількість громад	6
<b>Максимальні відстані до адміністративного центру</b>	
Населений пункт	Відстань
м. Видюво Видювської ТГ	124 км

Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 №807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів» утворено в Україні 136 районів, у т. ч. в Одеській області – 7, а саме:

**Березівський район** у складі територій **16 ТГ** - Березівської міської, Раухівської, Іванівської, Миколаївської та Ширяївської селищних, Андрієво-Іванівської, Великобуялицької, Знам'янської, Коноплянської, Курісовської, Новокальчевської, Петровірівської, Розквітівської, Старомаяківської, Стрюківської, Чогодарівської сільських територіальних громад.

**Білгород-Дністровський район** у складі територій **16 ТГ** - Білгород-Дністровської та Татарбунарської міських, Саратської та Сергіївської селищних, Дивізійської, Кароліно-Бугазької, Кулевчанської, Лиманської, Маразліївської, Мологівської, Петропавлівської, Плахтіївської, Старокозацької, Тузлівської, Успенівської, Шабівської сільських територіальних громад.

**Болградський район** у складі територій **10 ТГ** - Арцизької та Болградської міських, Бородінської та Тарутинської селищних, Василівської, Городненської, Криничненської, Кубейської, Павлівської, Теплицької сільських територіальних громад.

**Ізмаїльський район** у складі територій **6 ТГ** - Вилківської, Ізмаїльської, Ренійської та Кілійської міських, Суворовської селищної, Саф'янської сільської територіальних громад.

**Одеський район** у складі територій **22 ТГ** - Одеської, Біляївської, Теплодарської, Чорноморської, Южненської міських, Авангардівської, Великодолинської, Доброславської, Овідіопольської, Таїровської, Чорноморської селищних, Великодальницької, Вигодянської, Визирської, Дальницької, Дачненської, Красносільської, Маяківської, Нерубайської, Усатівської, Фонтанської, Ясківської сільських територіальних громад.

**Подільський район** у складі територій **12 ТГ** - Ананьївської, Балтської, Подільської, Кодимської міських, Зеленогірської, Любашівської, Окнянської, Савранської, Слобідської селищних, Долинської, Куяльницької, Піщанської сільських територіальних громад.

**Роздільнянський район** у складі територій **9 ТГ** - Роздільнянської міської, Великомихайлівської, Затишанської, Захарівської, Лиманської, Цебриківської селищних, Великопосківської, Новоборисівської, Степанівської сільських територіальних громад.

**25 жовтня 2020 року** у всіх територіальних громадах та новоутворених районах відбулись вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.

За площею, яка дорівнює 33,3 тис км<sup>2</sup>, Одеський регіон найбільший серед усіх регіонів країни. Територія області складає 5,5% території України.

Аналіз демографічної ситуації Одеської області за 2016-2020 роки свідчить про існування негативних тенденцій у зазначеній сфері, зокрема таких, як:

- **скорочення чисельності наявного населення.** Протягом 2016-2020 років зберігається тенденція до скорочення наявного населення (таблиця 1).

Так, з 2016 по 2020 роки чисельність наявного населення скоротилась з 2386,5 тис осіб до 2368,1 тис осіб. Обсяги скорочення наявного населення відповідно до попереднього року набули свого піку у 2020 році (-9,1 тис осіб).



Таблиця 1. Склад чисельності наявного населення Одеської області у 2016-2020 роках

	на 01.01.2017	на 01.01.2018	на 01.01.2019	на 01.01.2020	на 01.01.2021
Наявне населення, тис. осіб	2386,5	2383,1	2380,3	2377,2	2368,1
<b>Відхилення до попереднього року:</b>					
абсолютне, тис. осіб;	-3,8	-3,4	-2,8	-3,1	-9,1
відносне, відсотка;	-0,2	-0,14	-0,12	-0,13	-0,4
Кількість народжених, тис. осіб	26,4	25,2	23,1	20,9	20,6
Зменшення (збільшення) обсягів народжуваності до попереднього року, тис осіб	-1,0	-1,2	-2,1	-2,2	-0,3
Кількість померлих, тис. осіб	33,6	33,4	33,6	33,1	34,9
Зменшення (збільшення) обсягів смертності до попереднього року, тис. осіб	+0,4	-1,0	-0,21	-0,5	+1,8
Природне скорочення	-7,2	-7,2	-8,2	-12,2	-14,3
Міграційний приріст, тис. осіб	+3,4	+4,7	+7,7	+9,1	+5,1
Щільність наявного населення	<b>71,9</b>	<b>71,7</b>	<b>71,6</b>	<b>71,5</b>	<b>71,1</b>

На даний показник вплинуло:

- **збільшення обсягів природного скорочення населення** (перевищення кількості померлих над кількістю народжених). У 2016-2020 роках показник природного скорочення мав тенденцію до збільшення та набув свого піку у 2020 році (-14,3);

- **зменшення народжуваності населення**. Протягом останніх років в області спостерігається негативна тенденція до зменшення народжуваності населення. Так, щорічні обсяги народжуваності відповідно до попереднього року зменшувались від 26,4 тис осіб у 2016 році до 20,6 тис осіб у 2020 році;

- **збільшення смертності населення**. Аналіз свідчить, що у 2016-2019 роках показники смертності населення коливалися від 33,1 тис осіб у 2019 році до 33,6 тис осіб у 2018 році. При цьому спостерігалось щорічне зменшення обсягів смертності до попереднього року. У 2020 році кількість померлих збільшилась відповідно до 2019 року на 1,8 тис осіб і становила 34,9 тис осіб.

- **наявність міграційного приросту населення**. Протягом 2016-2020 років в області спостерігається міграційний приріст населення, який коливався від 3,4 тис осіб у 2016 році до 9,1 тис у 2019 році.

Таким чином, поступове скорочення наявного населення, зменшування народжуваності, збільшення смертності, збільшення міграційного приросту вплинуло на показник щільності наявного населення, який протягом 2016-2020 років зменшився з 71,9 осіб на км<sup>2</sup> у 2016 році до 71,1 осіб на км<sup>2</sup> у 2020 році.

Скорочення наявного населення також негативно вплинуло на його структуру. Аналіз **показників міського та сільського населення області** свідчить, що протягом 2015-2017 років чисельність міського населення поступово зменшувалась, але починаючи з 2018 року чисельність міського населення зростає і у 2019 році становить 1597,0 тис осіб (таблиця 2).

Протягом останніх 5 років чисельність сільських мешканців поступово зменшувалась з 792,9 тис осіб у 2015 році до 780,2 тис осіб у 2019 році.

Співвідношення міського та сільського населення до загальної чисельності наявного населення області протягом 2015-2019 років істотно не змінювалось і становило 66,8-67,2% (міське населення) та 33,1-33,0% (сільське населення) відповідно.

*Таблиця 2. Розподіл наявного населення за територіальною приналежністю у 2015-2019 р*

	на 01.01.2016	на 01.01.2017	на 01.01.2018	на 01.01.2019	на 01.01.2020
<b>Наявне населення, тис. осіб, всього, у тому числі:</b>	2390,3	2386,5	2383,1	2380,3	2377,2
<b>міське</b>	1597,4	1595,7	1594,9	1595,5	1597,0
<b>у відсотка до загальної чисельності</b>	66,8	66,9	66,9	67,0	67,2
<b>сільське</b>	792,9	790,8	788,2	784,8	780,2
<b>у відсотка до загальної чисельності</b>	33,2	33,1	33,1	33,0	32,8

**Статеву структуру населення** області характеризується перевагою жінок над чоловіками (таблиця 3). Протягом 2015-2019 років чисельність жінок поступово зменшувалася з 1261,1 тис осіб у 2015 році до 1251,4 тис осіб у 2019 році. Відповідно до загальної чисельності постійного населення протягом 2014-2018 років чисельність жінок коливалася від 53,0% до 52,9%.

Чисельність чоловіків протягом 2015-2019 років поступово зменшувалась з 1118,1 тис осіб у 2015 році до 1114,8 тис осіб у 2018 році; відповідно до загальної чисельності постійного населення чисельність чоловіків поступово збільшувалася від 47,0% у 2015-2017 роках до 47,1% у 2018-2019 роках.

*Таблиця 3 Статеву структуру Одеської області у 2015-2019 роках*

	на 01.01.2016	на 01.01.2017	на 01.01.2018	на 01.01.2019	На 01.01.2020
<b>Постійне населення, тис. осіб, всього, у тому числі:</b>	2379,2	2375,5	2372,0	2369,2	2366,2
<b>чоловіки</b>	1118,1	1116,7	1115,9	1115,3	1114,8
<b>у відсотка до загальної чисельності населення</b>	47,0	47,0	47,0	47,1	47,1
<b>жінки</b>	1261,1	1258,8	1256,1	1253,9	1251,4
<b>у відсотка до загальної чисельності населення</b>	53,0	53,0	53,0	52,9	52,9
<b>Співвідношення чисельності чоловіків та жінок</b>	887	887	888	889	891

У звітному періоді співвідношення між жінками та чоловіками поступово збільшується. Так, на кожну тисячу жінок області протягом 2015-2019 років у середньому припадало від 887 до 891 чоловіка.

Зміни, що відбуваються з природним рухом населення, поступово спричиняють і зміни **вікового складу населення** (таблиця 4). У даний час для демографічної ситуації в Одеській області властиві 2 негативних процеси – від’ємний природний приріст та старіння населення.



**Таблиця 4. Розподіл постійного населення за окремими віковими групами у 2015-2019 роках**

На 01.01	Всього населення	0-14 років	0-15 років	0-17 років	16-59 років	15-64 роки	18 і понад років	60 і понад років	65 і понад років	Коефіцієнт загального навантаження* до населення віком 15-64 роки	Коефіцієнт загального навантаження* на осіб віком 16-59 роки
2016	2379,2	392,6	412,5	455,0	1468,3	1632,1	194,3	498,4	354,5	458	620
2017	2375,5	398,8	419,0	459,4	1452,5	1616,4	1916,1	504,0	360,3	470	635
2018	2372,0	402,7	423,7	464,0	1439,0	1604,0	1908,0	509,3	365,3	479	648
2019	2369,3	404,0	426,2	467,8	1427,4	1595,6	1901,5	515,7	369,7	485	660
2020	2366,2	402,1	425,3	468,8	1418,2	1588,0	1897,4	522,7	376,4	490	668

\*Демографічне навантаження – узагальнююча кількісна характеристика вікової структури населення, яка показує навантаження на суспільство непродуктивним населенням.

Проте, за окремими віковими групами, «0-17 років», «60 і понад років», «65 і понад років» протягом 2014-2018 років зберігається тенденція до збільшення чисельності, відтоді як у вікових групах «0-14 років», «0-15 років» «18 і понад років», «16-59 років» та «15-64 роки» чисельність осіб працездатного віку зменшується.

Коефіцієнти демографічного навантаження стрімко збільшуються, що свідчить про активні процеси старіння населення в області. Так, коефіцієнти загального навантаження до населення віком 15-64 роки протягом 2015-2019 років збільшились від 458 до 490%. Коефіцієнт загального навантаження на осіб віком 16-59 роки коливався від 620 до 668%.

В Одеській області **середня очікувана тривалість життя** при народженні протягом 2015-2019 років коливалась у чоловіків - 65,9-66,5 років, у жінок – 74,7-76,2 років (таблиця 5). Якщо для розвинутих країн характерна різниця між очікуваною тривалістю життя чоловіків та жінок – 7 років, то в нашій області протягом звітного періоду вона коливалась від 8,8 до 9,7 років.

**Таблиця 5. Середня очікувана тривалість життя у 2015-2019 роках**

Період, за який розраховані показники (роки)	Середня очікувана тривалість життя при народженні			Різниця між очікуваною тривалістю чоловіків та жінок
	обидві статі	чоловіки	жінки	
2015	70,4	65,9	74,7	8,8
2016	70,8	66,4	75,2	8,8
2017	71,1	66,6	75,5	8,9
2018	70,0	66,4	75,5	9,1
2019	71,4	66,5	76,2	9,7

## Сільське господарство

### Заробітна плата

За 2020 рік заробітна плата становила 10336 грн, що більше на 683 грн або 7,1% до початку року, на 5336 грн. або в 2,1 разу більше розміру мінімальної заробітної плати (5000 грн) та менше на 1255 грн, або 12,1% до відповідного показника по Україні (11591 грн).

Заборгованість із виплат заробітної плати підприємствами агропромислового комплексу станом на 1 січня 2021 року становила 7240 тис грн та збільшилася в порівнянні з початком року на 5380,0 грн.





## **Загальна характеристика сучасного стану економіки регіону**

**Промисловість. Січень-грудень 2020 року.** Індекс промислової продукції – **99,4%** (5 місце серед регіонів країни) (по Україні – 94,8%) (довідково: 2019 рік – 107,4%).

**Зросли обсяги виробництва** хімічних речовин і хімічної продукції (у 2,0 раза), у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції (+21,2%).

**Зменшились обсяги виробництва** у текстильному виробництві, виробництві одягу, виробів зі шкіри (-16,9%), у машинобудуванні (-12,8%), на підприємствах з виробництва виробів з деревини, паперу та поліграфічної діяльності (-9,5%), у виробництві харчових продуктів, напоїв (-4,8%), у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів (-1,3%), на підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (-3,0%).

**Січень-грудень 2020 року.** Реалізовано промислової продукції на **70435,9 млн грн** (114,7% до січня-грудня 2019 р.) (довідково: січень-грудень 2019 р. - на 61408,1 млн грн).

**Найбільше реалізовано продукції** підприємствами харчової промисловості (**33,8%** до загального обсягу), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (**23,0%**), з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (**17,6%**), машинобудування (**7,9%**), металургії (**5,7%**).

**Транспорт. Січень-грудень 2020 року.** Обсяги вантажних перевезень – **36,2 млн тонн**, на **15,7%** менше, ніж у січні-грудні 2019 року (по Україні – -11,2%) (довідково: січень-грудень 2019 року – 104,6%), у т.ч.: **залізничним транспортом** – зменшилось, **автомобільним** – **-23,0%**.

### **Переробка вантажів у портах.**

	12 місяців 2020 рік		12 місяців 2019 рік	
	тис. тонн	% до 2019 р.	тис. тонн	% до 2018 р.
Одеський МТП	23370,2	92,2	25343,7	116,8
МТП «Чорноморськ»*	17398,7	98,7	17620,4	122,2
МТП «Південний»*	24155,2	117,0	20645,4	118,0
Ізмаїльський МТП	3244,6	75,8	4283,3	91,5
Ренійський МТП	786,0	61,6	1275,3	95,7

\* на власних причалах

**Зростання експорту:** зернових вантажів, руди (МТП «Чорноморськ»); аміаку, карбаміду, руди (МТП «Південний»); чорних металів, контейнерів (Одеський МТП); олії (Ізмаїльський МТП).

**Зменшення експорту:** олії, будівельних вантажів (МТП «Чорноморськ»); олії, зернових, металів (МТП «Південний»); руди (Ізмаїльський МТП); зернових, руди, будівельних вантажів, нафтоналивних вантажів (Одеський МТП).

**Зростання імпорту:** нафтоналивних вантажів, зрідженого газу (Одеський МТП); хімічних мінер. добрив навалом, великовантажних автомобілів (МТП «Чорноморськ»); руди, олії (МТП «Південний»); нафтоналивних вантажів (Ізмаїльський МТП).

**Зменшення імпорту:** хімічних та мін. добрив, будівельних вантажів (Ізмаїльський МТП); руди, будівельних вантажів, вугілля (МТП «Чорноморськ»), контейнерів, чорних металів (Одеський МТП), вугілля, міндобрив (МТП «Південний»).

**Зростання транзиту:** чорних металів (Одеський МТП); металопрокату (Ізмаїльський МТП); руди, великовантажних автомобілів (МТП «Чорноморськ»);

**Зменшення транзиту:** контейнерів, наливних вантажів (Одеський МТП); аміаку, руди, металу (МТП «Південний»); сірки (МТП «Чорноморськ»), вугілля, руди (Ізмаїльський МТП).



**Будівництво. Січень-грудень 2020 року.** Виконано будівельних робіт на **27925,5 млн. грн.** (2 місце серед регіонів країни), збільшення порівняно з січнем-груднем 2019 року на **45,8%** (довідково: січень-грудень 2019 року – 111,3%) (по Україні – +4,0%).

**Січень-грудень 2020 року.** Введено в експлуатацію **480,1 тис м<sup>2</sup> житла** (3 місце серед регіонів країни), зменшення на 55,8%, (довідково січень-грудень 2019р. – 191,5%) (по Україні – -47,9%).

**Інвестиції. Січень-грудень 2020 року.** В області освоєно **16977,0 млн грн капітальних інвестицій**, що на **27,3%** (5 місце серед регіонів країни) менше січня-грудня 2019 року (довідково: 2019 р. – 98,3%) (по Україні – 61,8%).

**Станом на 30.09.2020** загальний **обсяг прямих іноземних інвестицій** (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти) становив **1709,7 млн дол США** (7 місце серед регіонів країни). Обсяг зменшився на **138,6 млн дол США** або на **7,5%** у порівнянні з даними на 31 грудня 2019 року) (по Україні – -4,7 %).

**Сільське господарство. У січні-грудні 2020 року** індекс продукції сільського господарства у порівнянні з січнем-груднем 2019 року становив **61,6%** (довідково: січень-грудень 2019 р. – 88,4%). При цьому в сільськогосподарських підприємствах обсяги зменшились на 47,5%, у господарствах населення - на 24,4%.

**Рослинництво.** За січень-грудень 2020 року обсяги виробництва продукції рослинництва в порівнянні з відповідним періодом 2019 року в усіх категоріях господарств зменшились на 42,2%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – на 48,7%, у господарствах населення - на 29,4%.

За статистичними даними станом на **01.12.2020** в усіх категоріях господарств збирання врожаю становить

Культура	Зібрана площа, тис. га	Валовий збір, тис. тонн (у % до 1 грудня 2019 р.)	Урожайність, ц/га на 01.12.2020
<b>Зернові та зернобобові культури</b>	1046,8	2020,7 (52,7%)	19,3
Пшениця	545,1	1019,8 (49,6%)	18,7
Ячмінь	294,1	546,7 (52,5%)	18,6
Кукурудза на зерно	133,8	373,2 (59,6%)	27,9
Соняшник	353,1	473,2 (68,2%)	13,4
Ріпак	106,6	124,4 (33,1%)	11,7
Овочеві культури відкритого ґрунту	16,2	236,6 (81,9%)	147,0
Плодові та ягідні культури	x	87,8 (82,1%)	x
Виноград	x	158,7 (65,7%)	x

**Тваринництво.** За січень-грудень 2020 року обсяги виробництва продукції тваринництва в порівнянні з січнем-груднем 2019 року в усіх категоріях господарств зменшились на **7,2%**, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах - на 2,6%, в господарствах населення - на 8,0%.



## Основні показники тваринництва

	2020 р.	2019 р.	Відхилення 2020 р. до 2019 р, %	2020 р.	2019 р.	Відхилення 2020 р. до 2019 р, %
<b>Виробництво:</b>	<b>Усі категорії господарств</b>			<b>у т.ч. с/г підприємства</b>		
<b>М'ясо худоби та птиці (тис тонн)</b>	54,0	59,3	-8,9	12,6	12,2	+3,3
<b>Молоко (тис. тонн)</b>	309,5	321,0	-3,6	26,4	29,9	-11,7
<b>Яєць (млн. шт.)</b>	175,1	204,5	-14,4	11,3	11,7	-3,4
<b>Чисельність худоби та птиці:</b>						
<b>Великої рогатої худоби (тис. голів)</b>	138,1	145,7	-5,2	15,1	19,0	-20,5
<b>у тому числі: корів</b>	85,4	90,0	-5,1	6,6	8,0	-17,5
<b>Свиней (тис. голів)</b>	133,1	150,4	-11,5	71,4	70,6	+1,1
<b>Овець та кіз (тис. голів)</b>	269,1	293,2	-8,2	26,3	38,7	-32,0
<b>Птиці (тис. голів)</b>	2188,0	2624,5	-16,6	109,2	81,4	+34,2

### Зовнішня торгівля товарами та послугами.

**Січень-грудень 2020 року.** Обсяги експорту та імпорту товарів становили **1360,6** млн \$ та **2190,6** млн \$ відповідно і у порівнянні з 2019 роком зменшились в експорті на 1,7% (по Україні - 1,7%) та зросли в імпорті на 15,0% (по Україні – 11,0%).

*Довідково: за 2019 рік: експорт - 17,0%, імпорт - 22,4%.*

**Сальдо негативне на суму 830,0** млн \$ (у 2019 році негативне сальдо 521,0 млн \$).

**Січень-грудень 2020 року.** Обсяг експорту послуг становив **834,8** млн \$ і збільшився на 2,2% (по Україні – 28,5%) проти 2019 року, імпорту – відповідно **290,3** млн \$, збільшився на 9,2% (по Україні – 25,0%).

*Довідково: за 2019 рік: експорт - 11,4%, імпорт - 23,3%.*

**Сальдо позитивне на суму 544,5** млн \$ (у 2019 році позитивне сальдо 550,9 млн \$).

**Внутрішня торгівля. Січень-грудень 2020 року.** Оборот роздрібної торгівлі становив **88,4** млрд грн (**5 місце серед регіонів країни**) та збільшився порівняно з січнем-груднем 2019 року на **6,7%** (**12-13 місце**) (довідково: січень-грудень 2019 року - 11,0%) (по Україні - 8,4%).

**Цінова ситуація. Грудень 2020 року.** Індекс споживчих цін (до грудня 2019р.) становив **104,4%** (по Україні – 105,0%).

**ІСЦ (до попереднього місяця) – 101,0%** (довідково: грудень 2019 р. – 100,2%) (по Україні – 100,9%).

## Промисловість

У січні-грудні 2020 року до січня-грудня 2019 року обсяг промислового виробництва зменшився на **0,6%**.

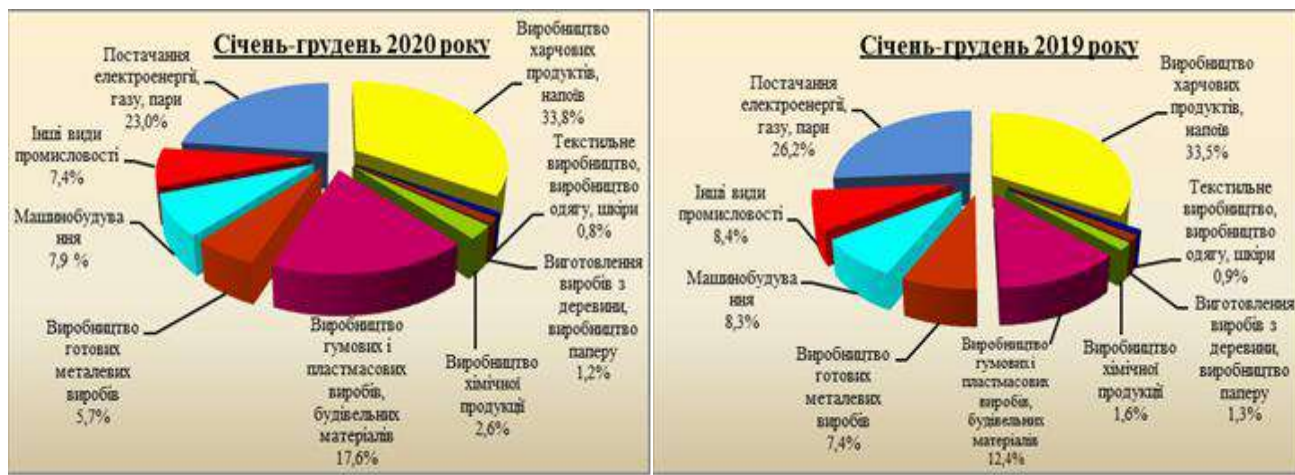
Зросли обсяги виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (у 2,0 раза), гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції (+21,2%).



Зменшились обсяги виробництва у текстильному виробництві, виробництві одягу, виробів зі шкіри (-16,9%), у машинобудуванні (-12,8%), на підприємствах з виробництва виробів з деревини, паперу та поліграфічної діяльності (-9,5%), у виробництві харчових продуктів, напоїв (-4,8%), у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів (-1,3%), на підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (-3,0%).



За січень-грудень 2020 року підприємствами промислового комплексу реалізовано продукції (робіт, послуг) на суму **70435,9 млн грн**. Найбільше реалізовано продукції підприємствами харчової промисловості (33,8% до загального обсягу), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (23,0%), з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (17,6%), машинобудування (7,9%), металургії (5,7%).



### Промисловість Одеської області це:

- **2,8%** промислового виробництва – **11 місце в країні** за січень-грудень 2020 року;
- **56,2 тис** штатних працівників (за грудень 2020 року);
- **24,1%** всіх капітальних інвестицій (за січень-грудень 2020 р. – **4090,4 млн грн**).

**Заробітна плата штатних працівників** у промисловості у грудні 2020 року становила 12637 грн (на 12,4% більше листопада 2020 року, на 5,7% більше грудня 2019 року), у тому числі у переробній промисловості – 10932 грн (на 9,3% більше, на 8,7% більше відповідно). По області – 12553 грн.

## **Сільське господарство**

Через несприятливі погодні умови сільське господарство у 2020 році зазнало значних втрат продукції та збитків. Як наслідок, індекс продукції сільського господарства знизився у порівнянні з 2019 роком на 27,8% і становив 61,6%, в тому числі: рослинництва - 57,8%, тваринництва - 92,8%.

### **Підсумки збирання врожаю сільськогосподарських культур.**

Зернові культури зібрано на площі 1046,9 тис га. Валовий збір зерна становить 2020,7 тис тонн (52,7% до рівня 2019 року), урожайність 19,3 ц/га, в тому числі пшениці зібрано 1019,8 тис тонн (49,6% до рівня 2019 року), ячменю 546,7 тис тонн (52,5%).

Ріпак зібрано на площі 106,7 тис га. Валовий збір становить 124,4 тис тонн (33,1%), урожайність 11,7 ц/га.

Овочі зібрано на площі 16,1 тис га. Валовий збір становить 236,7 тис тонн (81,8%), урожайність 147,0 ц/га.

Картопля зібрана на площі 28,8 тис га. Валовий збір становить 361,6 тис тонн (94,9%), урожайність 125,5 ц/га.

Плодів та ягід зібрано 87,8 тис тонн (82,1%). Валовий збір винограду склав 158,7 тис тонн (65,7%).

Під урожай 2021 року посіяно озимих на зерно 836,2 тис га, що становить 110% до прогнозу, в тому числі озимої пшениці 569,9 тис га, озимого ячменю 265,1 тис га. Крім того, на площі 130,9 тис га посіяно озимий ріпак.

За даними моніторингу стану посівів у доброму та задовільному стані знаходиться 67,2% посівів озимих, до слабких та зріджених відноситься 32,8% посіяних площ.

### **Тваринництво**

За 2020 рік зменшилось виробництво м'яса, молока, яєць і вовни на 8, 9, 3, 6, 14, 4 і 10,5 % відповідно.

Чисельність поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств становить 138,1 тис голів, що на 5,2 % менше, ніж торік, у т.ч. корів на 5,1 % і становить 85,4 тис голів. Зменшилось поголів'я свиней на 11,5 % і становить 133,1 тис голів, овець і кіз на 8,2 % і становить 269,1 тис голів, поголів'я птиці становить 2188,0 тис голів, що на 16,6 % менше ніж торік.

В області реалізується інвестиційний проект по встановленню біогазової установки в ТОВ «Агропрайм Холдинг» у с. Каракурт Болградського району на свинокомплексі потужністю 24 тис гол. свиней в рік (вартість проекту -27,0 млн грн).

### **Розрахунки з орендодавцями за оренду землі та майна**

Станом на 01.02.2021 моніторинг розрахунків із орендодавцями за оренду землі за 2020 рік надали 11 районних державних адміністрацій.

За інформацією райдержадміністрацій з власниками землі у 2020 році було укладено 198,8 тис договорів оренди. Площа орендованих земель становить майже 684 тис. га, їх загальна вартість – 21655,5, млн грн, сума орендної плати - 1065,1 млн грн або 4,9 % від вартості орендованої землі.

Станом на 01.02.2021 фактично розрахунки з орендодавцями землі за 2020 рік проведені на суму – 761,2 млн грн, що становить 71,5 % від договірних зобов'язань. Розрахунки за оренду землі за 2020 рік тривають.

### **Заробітна плата**



За статистичними даними на 01.01.2021 заробітна плата становила 6712 грн, що більше на 690 грн або 11,5% до аналогічного періоду минулого року або 34,2 % до розміру мінімальної заробітної плати (5000 грн) та менше на 4129 грн, або 61,9 % до відповідного показника по Україні (10841 грн).

За статистичними даними на **01.01.2021** заборгованість із виплати заробітної плати по підприємствам агропромислового комплексу області складала **7240 тис грн**, зазначена заборгованість існує у ДП «Хлібна база №77» Державного агентства резерву України (**2264,8 тис грн**), ДП «Дослідне господарство ім. М.І. Кутузова» Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції Національної академії аграрних наук України (**3057,6 тис грн**), Одеській філії ДП «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу» (**500,3 тис грн**), ДП «Дослідне господарство «Андріївське» Одеської державної сільськогосподарської дослідної станції Національної академії аграрних наук України (**1417,3 тис грн**). В порівнянні з минулим місяцем (на 01.12.2020) заборгованість із виплати заробітної плати збільшилася на **791,5 тис грн**, надіслані листи до Національної академії аграрних наук України, Державного підприємства «Центр сертифікації та експертизи насіння та садивного матеріалу та до державного агентства резерву України стосовно вжиття заходів щодо погашення заборгованості із виплати заробітної плати працівникам зазначених державних підприємств.

### **Харчова та переробна промисловість**

На території Одеської області здійснюють виробничу діяльність 112 підприємств харчової промисловості, послуги із зберігання сільськогосподарської продукції надають 43 елеватори загальною ємністю 3,5 млн тонн, крім цього 43 сільськогосподарських підприємства виробляють продукти харчування. В регіоні майже весь асортимент харчових продуктів виготовляється в кількості, яка відповідає визначеним нормам споживання. Всього на підприємствах переробної промисловості регіону працюють близько 12,5 тис чоловік, обсяги виробництва становлять 37% від загального промислового виробництва.

До основних експортно-привабливих продуктів харчування, які вирощуються та виробляються на підприємствах області віднесено зернобобові культури, рослинні олії та вино виноградне. Країни до яких здійснюється експорт, в першу чергу, слід віднести Китай, Індію, країни Близького сходу, збільшується постачання до країн Європейського союзу.

### **Транспортно-комунікаційний комплекс**

У січні – грудні 2020 року усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 5,35 млрд пас км, що на 54,7% менше від обсягів січня – грудня 2019 року.

Послугами пасажирського транспорту скористалися 199,5 млн пасажирів, або 63,8% від обсягу січня – грудня 2019 року.

У січні – грудні 2020 року вантажообіг підприємств транспорту становив 64,1 млрд ткм, що на 2,8% менше, ніж у січні– грудні 2019 року.

Підприємствами транспорту перевезено 36,2 млн т вантажів, що на 15,7% менше, ніж у січні– грудні 2019 року.



У 2020 році Міжнародний аеропорт «Одеса» обслужив 698 706 пасажирів (42% від обсягу за 2019 року). Було прийнято 9 332 рейсів (56% від обсягу за 2019 року). Відкриті нові рейси до Болонї, Бергамо, Риму, Дюссельдорфу-Веце із Ryanair, до Львову та Стамбулу зі SkyUp.

За фактичними даними ДП «Адміністрація морських портів України» в січні-грудні 2020 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 113,05 млн тонн, що становить 101,8% до показників 2019 року (по Україні 99,05%).

Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 86 млн 605,8 тис. тонн (105,7% до показників 2019 року), імпортних – 15 млн 953 тис тонн (90,35% до показників 2019 року).

Перевалка транзитних вантажів склала 9 млн 877 тис тонн (89,7% від показників 2019 року), внутрішнє сполучення – 617,7 тис тонн.

За січень-грудень 2020 року морські порти Одеської області обробили 7281 суден, зокрема протягом грудня - 618.

**Транспортно-дорожній комплекс** в області представлений усіма видами транспорту і включає у себе найкрупніші морські експедиторські торговельні порти, судноплавні компанії, розвинене залізничне та автодорожнє господарство, широку мережу автотранспортних підприємств, аеропортові та аеродромні комплекси, авіакомпанії. В області у широких масштабах забезпечується передача вантажів між різними видами транспорту, діють міжнародні залізнично-морські та автомобільно- морські переправи.

Через територію Одеської області проходять 5 міжнародних транспортних коридорів: сьомий та дев'ятий критські, транспортний коридор RASECA (Європа- Кавказ-Азія), коридори «Балтійське море - Чорне море» та «Чорноморське транспортне кільце» - транспортний коридор навколо Чорного моря Організації Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС).

**Морегосподарський комплекс області** представлений морськими торговельними портами: Одеським, Чорноморським, Ізмаїльським, Південним, Білгород-Дністровським, Ренійським, Усть-Дунайським; а також приватним морським рибним портом «Чорноморськ». Морський та річковий транспорт представляють судноплавні компанії: ВАТ «Українське Дунайське пароплавство», ЗАТ «Судноплавна компанія «Укрферрі». Порти мають відповідну інфраструктуру для здійснення вантажних операцій із переробки сухих та наливних вантажів, перевезення пасажирів та виконання допоміжних функцій: бункеровка, відстій транспортних, спеціалізованих і службово-допоміжних суден.

Порти Одеської області - це 71% загальних обсягів переробки вантажів портами України, у т.ч. 70,4% експортних вантажів, 67,4% імпортних вантажів, 98,2% транзитних вантажів, майже 100% контейнерних перевезень в Україні. 3 порти області (Одеса, Південний, Чорноморськ) забезпечують 68,5% загальних обсягів обробки вантажів України.

Одеська область та її порти знаходиться в зоні уваги глобальних портових операторів NHLA International, DP World, які готові інвестувати в українську портову інфраструктуру і поліпшення операційної ефективності процедур в портах. В портах області реалізуються інвестиційні проекти за участю світових компаній Cargill (США), Louis Dreyfus Company (Франція), NHLA International

(Німеччина), Kernel, RISOIL S.A та ін.

**За фактичними даними ДП «Адміністрація морських портів України» в січні-грудні 2020 року** вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 113,05 млн тонн, що становить 101,8% до показників 2019 року (по Україні 99,05%).

Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 86 млн 605,8 тис тонн (105,7% до показників 2019 року), імпортних – 15 млн 953 тис тонн (90,35% до показників 2019 року).

Перевалка транзитних вантажів склала 9 млн 877 тис тонн (89,7% від показників 2019 року), внутрішнє сполучення – 617,7 тис тонн.

За січень-грудень 2020 року морські порти Одеської області обробили 7281 суден.

**Одеська залізниця** – важлива складова єдиного транспортного конвеєра південного заходу України і є найважливішою складовою частиною залізничного транспорту держави. На її долю припадає майже 20% вантажообігу, більш 16% пасажирообігу залізниць країни.

Залізниця пролягає по території 6 областей: Одеської, Миколаївської, Херсонської, Черкаської, Кіровоградської і Вінницької. До складу залізниці входить 4 дирекції залізничних перевезень: Знам'янська, Одеська, Херсонська, Шевченківська.

Головна особливість Одеської залізниці – її приморське і прикордонне положення. У регіоні Одеської залізниці розташовані великі морські та річкові порти. Таким чином, забезпечуються зовнішні транспортно-економічні зв'язки з більш ніж 70 країнами світу.

Експлуатаційна довжина залізниці становить 4001,8 км (у т.ч. Одеська область - 1043,6 км). На території Одеської області знаходяться 72 залізничні станції. Залізничний вокзал пасажирської станції «Одеса-Головна» надає можливість сполучення практично з усіма обласними центрами України. Також курсують поїзди у Молдову, Білорусію, Польщу, Росію.

Пропускна спроможність вокзалу - 10 000 осіб на добу. Вокзал обладнаний 6 пасажирськими платформами, що дозволяють розмістити склад з 18-20 вагонів. Щодня вокзал приймає і відправляє 38 пар поїздів.

*У 2020 році капітальним ремонтом було відремонтовано 1 360 вагонів:*

*Середнім ремонтом оздоровлено 96 комплектів стрілочних переводів, зокрема укладено 30 нових стрілочних переводів, з них 9 комплектів на нових залізобетонних брусах.*

*Також укладено 17 старопридатних стрілочних переводів. Роботи проведені по станціям Одеса-Головна, Одеса-Застава-1, Одеса-Східна, Канатове, Одеса-Пересип, Кропивницький, Колосівка, Сарата, Арциз, Королівка, Кодима, Знам'янка, Кам'янка, Роздільна-Сортувальна, Карнове та ім. Т. Шевченка.*

*Також на 18,56 км колії здійснена заміна рейок новими, на 41,52 км - заміна рейок старопридатними.*

*Одеська залізниця у 2020 році перша серед інших доріг з перевиконання плану з ремонту та утримання локомотивів. 206 електровозів утримується у робочому парку філії сьогодні.*





У 2020 році регіональна філія «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця» збільшила фактичну пропускну здатність станції «Берегова» в порту «Південний» до 15 поїздів на добу.

За 2020 рік у регіональній філії «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця» було виконано капітальний ремонт 19 вагонних уповільнювачів.

За минулий рік службою електропостачання було впроваджено 300 світлодіодних світильників тросового типу на суму 1 056 млн грн. Світильники були отримані згідно плану ремонту на 2020 рік та встановлені по ст. Одеса-Головна, ст. Миколаїв та ст. Херсон. Очікуваний економічний ефект складе 165 тис. 104 кВт\*год. на суму майже 332 тис грн.

Укрзалізниця розробила та впровадила сучасні методи організації контейнерних поїздів для максимального задоволення потреб усіх учасників перевізного процесу та розвитку контейнерного бізнесу як вертикалі роботи компанії.

**Мережа автомобільних шляхів** загального користування в області становить 8328,325 км, у т.ч. державного значення – 2801,8 км. Тверде покриття мають майже 98% доріг.

З 01.01.2018 автомобільні дороги загального користування місцевого значення передані до сфери відповідальності обласної державної адміністрації. Загальна протяжність яких на 01.01.2021 становить 5526,53 км, у т.ч. з твердим покриттям 5307,6 км (96%)

Забезпеченість автомобільними дорогами на 1000 м<sup>2</sup> становить 250 км, протяжність доріг на 1000 чоловік населення в області становить 3,48 км.

Найбільша інтенсивність руху автотранспорту зосереджена на автомобільних дорогах: М-05 «Київ-Одеса», М-15 «Одеса-Рені (на Бухарест)», М-14 «Одеса Мелітополь-Новоазовськ (на Таганрог)», М-16 «Одеса-Кучургани (на Кишинів)», М-27 «Одеса – Чорноморськ», М-28 «Одеса – Южний, з під'їздами», Н-33 «Одеса – Б.Дністровський – Монаші - /М-15/» і на окремих їх ділянках вона досягає 25-32 тис авто/добу.

**Автомобільний транспорт** обслуговує значну частину перевезень вантажів та пасажирів. Міські й приміські перевезення – це 90% загальних обсягів роботи автотранспорту.

**Автобусна маршрутна мережа**, що відноситься до компетенції Одеської обласної Автобусна маршрутна мережа, що відноситься до компетенції обласної державної адміністрації, налічує 474 діючих автобусних маршрутів, з яких – 364 міжміські автобусні маршрути та 110 приміських. Маршрутну мережу обслуговують 38 юридичних осіб та 18 фізичних осіб-підприємців.

Відповідно до укладених договорів про організацію перевезення пасажирів на автобусних маршрутах задіяно 888 транспортних засобів.

Маршрутна мережа забезпечує транспортне охоплення всіх районних центрів області та міст обласного значення з містом Одеса.

Регулярним автобусним сполученням забезпечено 89% населених пунктів Одеської області.

На автомобільних дорогах державного значення знаходиться 19 пунктів пропуску автомобільного сполучення через державний кордон України з Республікою Молдова, із них: міжнародних - 9 шт; міждержавних - 10 шт.

Протяжність під'їзних доріг до них в межах Одеської області складає 303 км.

### Авіаційний транспорт.

Міжнародний аеропорт Одеса відноситься до групи найбільших аеропортів України і пов'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, а також країнами Західної Європи, Азії, Африки.

На Одеському ринку авіаційних перевезень працюють представники вітчизняних та закордонних авіакомпаній: ТОВ «Міжнародні авіалінії України», «Turkish Airlines», «Австрійські Авіалінії», «AirBaltic», «Flydubai», «Georgian Airways» та інші.

Ускладнення епідемічної ситуації на території України та в світі призвело до спаду попиту на авіаперевезення та зниження комерційної завантаженості рейсів вже наприкінці першого кварталу 2020 року, у зв'язку з чим авіакомпанії були змушені скоротити частоту або взагалі відмінити виконання переважної більшості рейсів.

У 2020 році Міжнародний аеропорт «Одеса» обслужив 698 706 пасажирів (42% від обсягу за 2019 року). Було прийнято 9 332 рейсів (56% від обсягу за 2019 року). Відкрито нові рейси до Болонї, Бергамо, Риму, Дюссельдорфу-Веце із Ryanair, до Львову та Стамбулу зі SkyUp.

Будівництво 1-ї черги та 1 пускового комплексу 2-ї черги будівництва нової злітно-посадкової смуги у Міжнародному аеропорту «Одеса» завершено. Державна архітектурно-будівельна інспекція сертифікувала нову злітно-посадкову смугу аеропорту «Одеса». Іде процедура сертифікації в Державній авіаційній службі України для можливості здійснення польотів.

Також продовжуються роботи по 2-й черзі будівництва аеродрому. Встановлюється відповідне обладнання, в тому числі метеорологічне.

Введення в експлуатацію цих двох черг дозволить забезпечувати польоти літаків кодових літер А, В, С, D з належним забезпеченням безпеки польотів.

На 2021 рік запланована 3-я черга будівництва — це магістральна руліжна доріжка, встановлення додаткового світлосигнального обладнання.

Постановою КМУ від 28.12.2020 №1370 внесені відповідні зміни до Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року.

Зокрема, буде продовжено реалізацію проекту з реконструкції аеродромного комплексу в Міжнародному аеропорту «Одеса» за рахунок коштів, залучених під державні гарантії в рамках підготовки до Євро-2012, на що передбачено 702,9 млн грн. Сюди входить завершення будівництва 2-ої черги (зокрема, встановлення метеорологічного обладнання) та початок будівництва 3-ї черги, в рамках якої передбачене будівництво магістральної руліжної доріжки, встановлення додаткового світлосигнального обладнання, прокладання мереж та кабелів.

### **Капітальне будівництво**

У січні-грудні 2020 року підприємствами області виконано будівельних робіт на суму **27925,5 млн грн**. Індекс будівельної продукції порівняно з січнем-груднем 2019 року становив **145,8%** (по Україні - 104,0%).

Серед регіонів України у зазначеному періоді Одеська область за **обсягами будівельних робіт**, виконаних власними силами, та за **індексом будівельної продукції** – посіла **2 місце**. Частка обсягу будівельних робіт Одеської області у загальному обсязі становить **14,0%**.

За характером будівництва обсяги робіт розподілились таким чином: роботи з нового будівництва – 68,7% від загального обсягу, з капітального та поточного ремонтів – 30,1%, з реконструкції та технічного переоснащення - 1,2%.

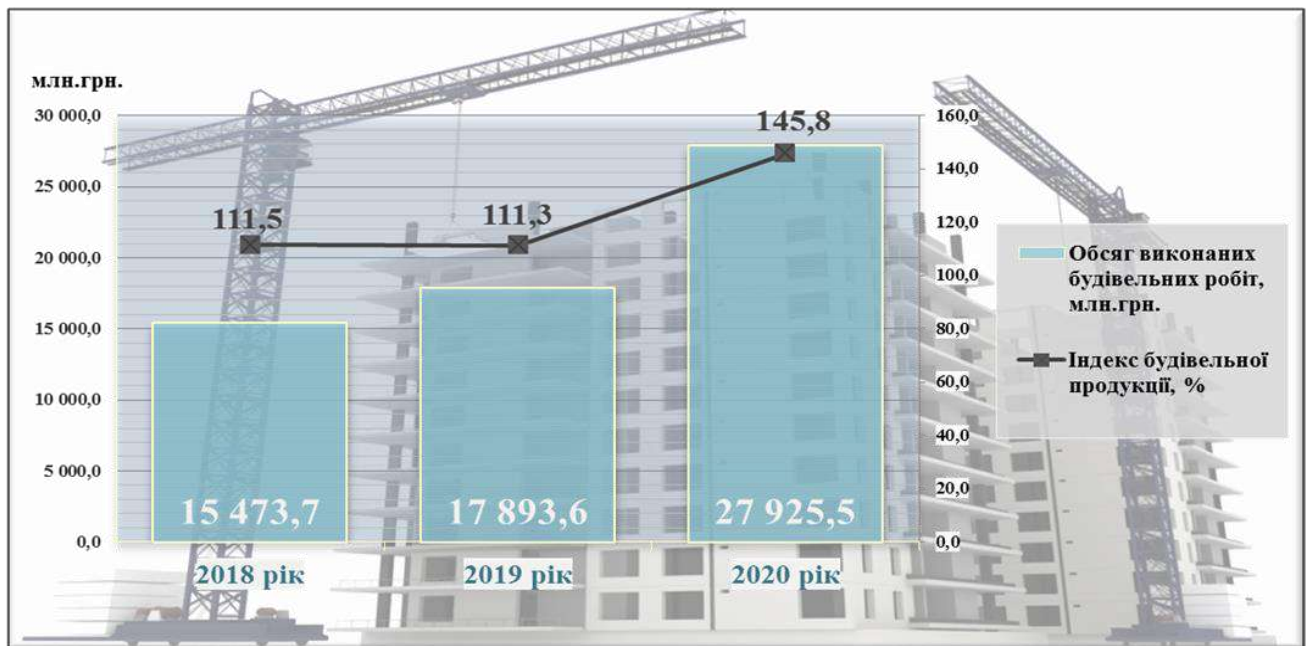
### За видами будівельної продукції:

	Обсяги виконаних будівельних робіт, млн. грн.		Індекс будівельної продукції, %		у % до загального обсягу
	2020 р.	2019 р. (уточнені дані)	2020 р. до 2019 р.	2019 р. до 2018 р. (уточнені дані)	
<b>Будівництво</b>	<b>27925,5</b>	<b>17893,6</b>	<b>145,8</b>	<b>111,3</b>	<b>100,0</b>
<i>Будівлі</i>	<i>4279,9</i>	<i>6019,3</i>	<i>68,9</i>	<i>123,3</i>	<i>15,3</i>
<i>житлові</i>	<i>2179,67</i>	<i>3934,2</i>	<i>52,8</i>	<i>120,8</i>	<i>7,8</i>
<i>нежитлові</i>	<i>2100,27</i>	<i>2085,1</i>	<i>99,1</i>	<i>128,4</i>	<i>7,5</i>
<i>Інженерні споруди</i>	<i>23645,6</i>	<i>11874,3</i>	<i>183,9</i>	<i>106,0</i>	<i>84,7</i>

На загальну тенденцію вплинуло збільшення обсягів будівництва інженерних споруд (на 83,9%), частка яких у загальному обсязі будівництва становила 84,7%.

Водночас відбулося зменшення обсягів будівництва будівель (на 31,1%), частка яких у загальному обсязі будівництва становила 15,3%, у т.ч. житлових на 47,2%, частка у загальному обсязі будівництва 7,8%.

### Динаміка обсягу виконаних будівельних робіт



### Введення в експлуатацію житла в Одеській області

У 2020 році в регіоні введено в експлуатацію 480,1 тис м<sup>2</sup> загальної площі житла, що на 55,8% менше відповідного періоду минулого року.

Серед регіонів України у зазначеному періоді Одеська область за обсягами введеного в експлуатацію житла посіла **3 місце**, за темпами зростання (зниження) введеного в експлуатацію житла - **21 місце**. Частка Одеської області в загальному обсязі введеного в експлуатацію житла – 8,3%.



**Обсяг введення в експлуатацію житла у січні-грудні 2020 року**

	тис.м <sup>2</sup> загальної площі	% до загального обсягу	Січень-грудень 2020 у % до січня-грудня 2019	<i>Довідково:</i> січень-грудень 2019 у % до січня-грудня 2018
<b>Україна</b>	<b>5749,9</b>	<b>100,0</b>	<b>52,1</b>	<b>126,9</b>
Вінницька	198,0	3,4	68,9	128,3
Волинська	299,4	5,2	68,5	117,8
Дніпропетровська	111,1	1,9	26,8	146,1
Донецька	32,1	0,6	50,8	155,5
Житомирська	116,8	2,0	59,7	133,8
Закарпатська	284,9	5,0	56,2	118,2
Запорізька	41,4	0,7	45,8	132,3
Івано-Франківська	393,3	6,8	52,2	186,3
Київська	1199,7	20,9	64,5	120,8
Кіровоградська	34,9	0,6	48,8	148,6
Луганська	12,3	0,2	58,7	130,9
Львівська	595,9	10,4	46,1	144,0
Миколаївська	43,2	0,8	38,5	218,3
<b>Одеська</b>	<b>480,1</b> <i>(3 місце)</i>	<b>8,3</b>	<b>44,2</b> <i>(21 місце)</i>	<b>191,5</b> <i>(2 місце)</i>
Полтавська	134,2	2,3	61,9	107,1
Рівненська	218,7	3,8	62,2	110,2
Сумська	48,9	0,9	44,3	113,9
Тернопільська	255,4	4,4	62,1	157,5
Харківська	285,9	5,0	74,9	72,1
Херсонська	65,9	1,1	54,5	127,2
Хмельницька	216,6	3,8	66,9	99,6
Черкаська	73,5	1,3	42,5	131,7
Чернівецька	246,8	4,3	50,3	170,5
Чернігівська	75,2	1,3	52,7	146,0
м. Київ	285,7	5,0	25,6	88,7

## Туризм

Туристична галузь є стратегічним вектором розвитку області, яка має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного розміщення, сприятливий клімат, найбільший морський

порт України, курортно-рекреаційний комплекс, транспортна, фінансова та соціально-культурна інфраструктура. Це створює всі передумови для розвитку в області різних видів туризму: культурно-пізнавального, релігійного, лікувально-оздоровчого, екологічного, круїзного, сільського та інших спеціалізованих видів туризму. Вирішальне значення для розвитку індустрії відпочинку має наявність на території Одещини розвиненої туристичної інфраструктури, основу якої складають заклади тимчасового розміщування: готелі, санаторно-курортні, оздоровчі заклади.

Загалом на території області розташовані наступні заклади розміщення: колективні засоби розміщення – *близько 1200 од*, з них: бази відпочинку та приватні апартаменти - 572, готелі та апарт-готелі – 540, хостели – 37, садиби сільського туризму – 32.

Функціонує *більше 46 туристичних маршрутів*. Найбільші туристичні потоки прямують по таких відомих маршрутах туристичної Одещини: Байдарки на Турунчуку; Бессарабська садиба «У Меланії»; Дністровська Амазонія; Ранчо дядюшки Бо; Таємне життя Сиверина Потоцького; Долина роз; «Як козаки за сіллю ходили...»; «По хвилях Бессарабії»; Чумацькими шляхами; Шабо та Акерман; Етнопарк «Нью Васюки»; Фрумушика-Нова; Дунайська-дельта - 0 км, та багатьох інших яскравих атракціях.

Туристично-екскурсійний потенціал області також визначений численними пам'ятками різних часів з відомими історико-культурними заповідниками, пам'ятниками та музеями. Це відомі у світі Одеський національний академічний театр опери та балету, знамениті Потьомкінські сходи, місто Вилкове, фортеця XII - XV сторіч в м. Білгороді-Дністровському, розкопки античних міст Тіри і Ніконії, пам'ятники культової архітектури в містах Одесі, Ізмаїлі, Рені, Кілії та багато іншого. Біля 4500 пам'яток культурної спадщини та 12 міст області занесені до Списку історичних населених місць України. Понад 100 об'єктів культурної спадщини мають статус пам'яток національного значення, що створили Одещині імідж одного із найбільш відомих і популярних, через свою самобутність, місць для відвідування туристами і відпочиваючими.

16.09.2019 Центром всесвітньої спадщини ЮНЕСКО офіційно підтверджено включення об'єкта «Тіра - Білгород (Акерман) - на шляху від Чорного до Балтійського морів» до Попереднього списку ЮНЕСКО. У 2020 році в рамках проекту регіонального розвитку «Створення та просування на вітчизняний і світовий туристичний ринок комплексного туристичного продукту міста Білгород-Дністровський Одеської області» підготовлено документи для внесення Білгород-Дністровської фортеці до Основного списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що є одним із головних пунктів реалізації проекту.

Одеський регіон займає одне з провідних місць у державі щодо наявності сприятливих природно-кліматичних умов, курортно-рекреаційних ресурсів.

Територія області характеризується наступними природними лікувальними та курортно-рекреаційними ресурсами: *мінеральні води (17 джерел), пелоїди (лікувальні грязі) та ропа лиманів та озер, морське узбережжя*, природні об'єкти і комплекси зі сприятливими для лікування, оздоровлення та медичної реабілітації кліматичними умовами. Довжина морських і лиманних узбереж



Одеської області від гирла річки Дунай до Тилігульського лиману сягає **300 км**. Морські зони відпочинку Одеської області – одні з найпопулярніших.

До водних об'єктів області, які мають категорію лікувальних, відносяться, зокрема, такі відомі родовища пелоїдів **лиманів Сасик, Бурнас, Алібей, Шагани, Будацького, Тилігульського, Куяльницького і Хаджибейського**, а також **родовища мінеральних вод (МВ) Одеське, Куяльницьке, Чорноморське**.

На території області розташовані **22 рекреаційні зони** (до 25 лютого 2017 року дані населені пункти були віднесені до курортних Постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1996 №1576, яка втратила чинність): **м.Одеса, с. Затока, с. Сергіївка, с.Косівка, с.Курортне, с.Миколаївка, с.Попаздра, с.Приморське, с.Гвардійське, с.Ліски, с.Вапнярка, с.Крижанівка, с.Нова Дофинівка, с.Сичавка, с.Грибівка, с.Дальник, с.Кароліно-Бугаз, с.Санжійка, с.Іллічівка, с. Лебедівка, с.Приморське (2), с. Тузли**.

06.03.2019 набрав чинності Закон України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення», яким **Куяльницький лиман оголошено курортом державного значення – «Куяльник»**.

В області розташовано **29 санаторно-курортних закладів**. ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова», підпорядкований ПрАТ «Укрпрофоздоровниця», є найбільшим санаторно-курортним закладом регіону, який щорічно приймає понад 10 тис осіб.

В структурі спеціалізованих закладів розміщення переважають бази відпочинку – 88% від загальної кількості цих закладів. Найбільш дохідні заклади – санаторії і дитячі санаторії – становлять 19% та 8% відповідно, працює тільки один дитячий цілорічний центр; пансіонати з лікуванням, бальнеологічні лікарні, грязелікарні, бальнео-грязелікарні (включаючи дитячі) як і раніше відсутні. Також відсутні оздоровчі заклади 1-2 денного перебування.

Станом на 01.01.2021 **природно-заповідний фонд Одеської області складається з 125 територій і об'єктів**, серед яких 18 об'єктів загальнодержавного значення і 107 об'єктів місцевого значення. Загальна площа природно-заповідних територій 163,5 тис га, або 4,9% загальної площі території Одещини. Найбільш значущі та відомі об'єкти природно заповідного фонду: Дунайський біосферний заповідник, Нижньодністровський національний природний парк, Національний парк «Тузовські лимани».

Щодо статистичної інформації, то на сьогоднішній день немає універсальної формули, яка дозволяла б отримувати абсолютно точні дані про кількість туристів. Висновки про туристичний потік робляться, ґрунтуючись на інформації, яка надходить від Державної прикордонної служби України, власників засобів розміщення в Одеській області та транспортних компаній. Щорічно Одеську область відвідує більше 6 млн. туристів.

Туризм у світі становить 10% ВВП. У нашій країні цей показник становить лише 1,5% ВВП. Аналіз фінансово-економічних показників від туристичної діяльності в Одеській області показує позитивну динаміку надходжень доходів. Надходження туристичного збору є суттєвим додатковим надходженням до місцевого бюджету. Надходження туристичного збору на Одещині за 2019 року становлять 21,4 млн. грн, що на 84,5% більше у порівнянні з показниками у 2018 році (11,6 млн. грн). У 2020 році



через поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19 та занепаду туристичної галузі туристичний збір становив 15,2 млн грн, що на 28,9% менше ніж у 2019 році.

### Підприємницька діяльність

На 1 січня 2021 року на обліку в органах ГУ ДПС області знаходиться **231,4 тис** платників (у т.ч. юридичних осіб – 95,5 тис осіб, фізичних осіб-підприємців – 135,9 тис осіб).

З початку року абсолютний приріст зареєстрованих підприємств (*юридичних осіб*) становить +3055, фізичних осіб-підприємців (*ФОП*) – -1462.

В Одеській області здійснюють діяльність (сплачують податки) **135,9 тис** суб'єктів **малого та середнього підприємництва**:

- фізичних осіб-підприємців – 104,3 тис (76,7%);
- малих підприємств – 30,6 тис (22,6%);
- середніх підприємств – 982 (0,7%).

Найбільше суб'єктів малого та середнього підприємництва здійснюють діяльність у сфері оптової та роздрібною торгівлі (41,8%), інформації та телекомунікацій (7,4%), операцій з нерухомим майном (7,1%), професійної, наукової та технічної діяльності (5,6%), транспорту (5,3%), сільського господарства (5,2%), промисловості (4,8%), готельно-ресторанного господарства (4,5%), адміністративного, допоміжного обслуговування (3,3%), будівництва (3,0%).

За **2020 рік** від суб'єктів малого та середнього підприємництва у вигляді податків та обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів **надійшло 16,6 млрд грн (+3,7% до 2019 року)**, що становить **50,0%** загальної суми бюджетних надходжень (без урахування митних платежів):

- державний бюджет – **8,2 млрд грн (+9,2% до 2019 року)**;
- місцевий бюджет – **8,4 млрд грн (-1,1% до 2019 року та складає 45,6%** загальної суми надходжень до місцевого бюджету).

Найбільше надходжень до бюджету генерують підприємства **оптової та роздрібною торгівлі** (16,9%), **транспортної** галузі (16,6%), **сільського господарства** (15,0%), **промисловості** (14,6%).



За інформацією ГУ статистики в Одеській області у **2019** році на середніх та малих підприємствах (юридичних особах) працювало **88,5%** (2018 – 90,2%, 2017 – 90,5%, 2016 – 89,3%) від загальної кількості **зайнятих** працівників.

**Обсяг реалізованої продукції** середніми та малими підприємствами області у **2019** році склав **72,1%** (2018 – 74,0%, 2017 – 73,2%, 2016 – 70,9%) від загального обсягу реалізації.

З метою підтримки розвитку підприємництва в Одеській області протягом 2017-2020 років діяла Програма розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.

Основним напрямком Програми було **запровадження на конкурсній основі механізму компенсації частки відсотків за кредитами підприємців**, залученими на розвиток бізнесу.

За результатами 8 конкурсних відборів на різних етапах реалізації знаходилися 28 інвестиційних проектів **на суму 73,9 млн грн.**

За результатами конкурсних відборів право на компенсацію отримали проекти із запровадження ресурсо- та енергоефективного обладнання, проекти із започаткування на сільськогосподарському підприємстві виробництва круп, виготовлення олії із виноградних кісточок, будівництва складського приміщення для зберігання консервованої продукції власного виробництва, виготовлення ексклюзивних верстатів лазерної різки металів, виготовлення косметичної продукції з натуральних матеріалів, впровадження на виробництві енергоефективних технологій, запуск ліній з виготовлення згущеного молока (іриски) та фасування насіння соняшнику, організації технологічного процесу приготування та фасування вин.

Завдяки участі у Програмі підприємства-переможці збільшили обсяги власного виробництва, створили додатково понад 150 робочих місць. Всього ці підприємства забезпечили роботою майже 1400 мешканців області.

У 2020 році на часткову компенсацію відсотків з обласного бюджету використано 3,032 млн грн.

## **Зовнішньоекономічні зв'язки**

### **Зовнішня торгівля товарами**

У 2020 році обсяги експорту та імпорту товарів становили **1360,6 млн дол** (на 1,7 % менше до 2019 року) та **2190,6 млн дол США** (на 15,0% більше до 2019 року) відповідно. Негативне сальдо становило 830,0 млн дол США.

Зовнішньоторговельні операції товарами підприємства області здійснювали з партнерами із **172** країнами світу.

### **Основу товарної структури експорту області складала:**

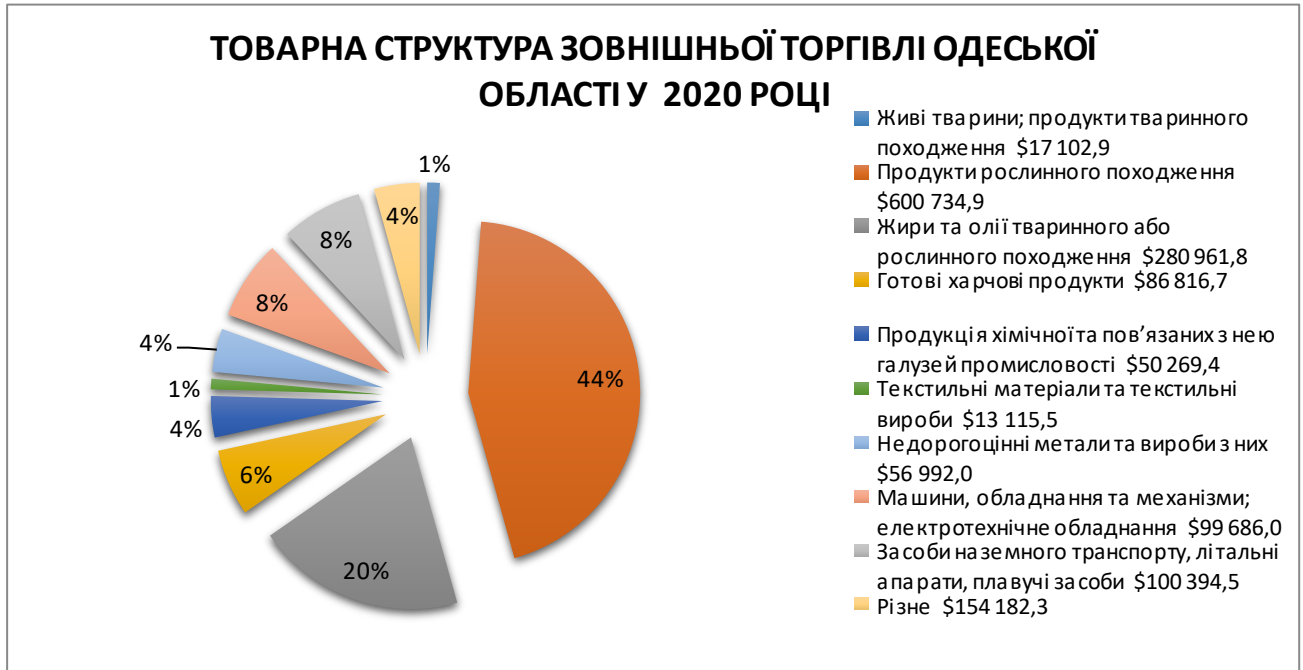
- продукти рослинного походження – 600,7 млн дол США, (менше на 18,5% проти 2019 року);

- жири та олії тваринного або рослинного походження – 281,0 млн дол США (більше на 54,4 %);

- засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 100,4 млн дол США (більше на 9,4%);



- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – 99,7 млн дол США (збільшення на 32,8 %);
- готові харчові продукти – 86,8 млн дол США (менше на 21,5%);
- недорогоцінні метали та вироби з них – 57,0 млн дол США (менше на 8,8%);
- продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей економіки – 50,3 млн дол США (більше на 36,1%).



Серед країн-партнерів експорт товарів збільшився до країн Саудівської Аравії – у 2,9 раза, Греції – у 2,0 раза, Бельгії – у 1,9 раза, Болгарії – у 1,7 раза, Угорщини – у 1,6 раза.

У 2020 році обсяг експорту товарів до країн ЄС становив **344,8 млн дол США** що на 2,7% менше у порівнянні з 2019 роком (25,3% від загального обсягу експорту товарів області).

**Найсуттєвіші експортні поставки серед країн ЄС** здійснювались до Нідерландів – 48,6 млн дол, Болгарії – 40,5 млн дол, Польщі – 31,4 млн дол, Іспанії – 31,4 млн дол, Бельгії – 27,2 млн дол, Італії – 25,3 млн дол, Франції – 19,8 млн дол, Румунії – 18,8 млн дол США.

Найбільші імпорتنі поставки товарів у 2020 році надійшли з Китаю на суму 587,7 млн дол США (26,8% від загальної кількості імпорту), Туреччини – 292,5 млн дол США (13,4%), США – 220,1 млн дол США (10,0%), Індонезії – 105,3 млн дол США (4,8%), Німеччини – 97,5 млн дол США (4,5%), Білорусі – 77,1 млн дол США (3,5%).

У товарній структурі імпортованих надходжень товарів значними були:

- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання, яких отримано на 351,2 млн дол США (більше на 1,3% проти 2019 року);
- продукти рослинного походження – 259,8 млн дол США (більше на 29,8%);
- мінеральні продукти – 252,3 млн дол США (більше на 12,6%);
- засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 174,6 млн дол США (більше на 20,6%);

- недорогоцінні метали та вироби з них – 116,4 млн дол США (на 7,5% менше);  
- жири та олії тваринного та рослинного походження – 112,2 млн дол США (більше на 40,2%);

- текстильні матеріали та текстильні вироби - 119,0 млн дол США (менше на 24,1 %).

У 2020 році імпорт товарів з країн ЄС становив 450,4 млн дол США (20,6% до загального імпорту товарів області) та зменшився проти 2019 року на 3,8%.

Найбільший обсяг імпорту товарів за звітний період надійшов з таких країн ЄС як: Німеччина, Італія, Польща, Іспанія, Франція, Греція, Болгарія, Литва.

### Зовнішня торгівля послугами

У 2020 році експорт послуг становив **834,8 млн дол США**, імпорт – **290,3 млн дол США**. Порівняно із 2019 роком експорт збільшився на 2,2% (на 18,0 млн дол США), імпорт збільшився – на 9,2% (24,4 млн дол США). Позитивне сальдо становило 544,5 млн дол США.

Зовнішньоторговельні операції проводилися із партнерами із **158** країнами світу.

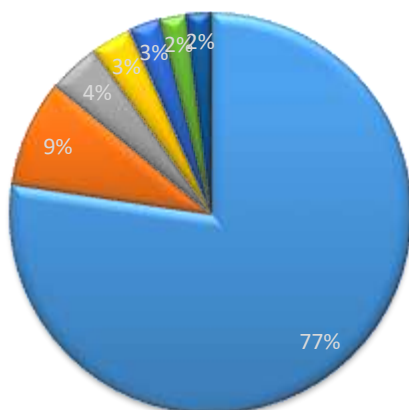
У 2020 році найбільші обсяги експорту послуг припадали на:

- транспортні послуги – 645,8 млн дол США (77,4% від загального обсягу експорту послуг);

- ділові послуги – 72,3 млн дол США (8,7 % від загального обсягу);

- роялті та інші послуги пов'язані з використанням інтелектуальної власності – 34,5 млн дол США (4,1%).

## СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2020 РОЦІ



■ Транспортні послуги 645791,4 тис. \$

■ Ділові послуги 72270,9 тис. \$

■ Роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності 34410,8 тис. \$

■ Послуги, пов'язані з подорожами 26967,5 тис. \$

■ Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги 21581,7 тис. \$

**Серед країн-партнерів найбільше експортувалися послуги до Швейцарії – 116,3 млн дол США (13,9%), Віргінських островів – 78,3 млн дол США (9,4%), Кіпру – 63,0 млн дол США (7,6%), ОАЕ - 46,2 млн дол США (5,5%), Туреччини – 41,3 млн дол (4,9%).**

У 2020 році обсяг експорту послуг до країн ЄС становив **280,9 млн дол**



**США**, що на 2,6% більше у порівнянні з 2019 роком (33,6% від загального обсягу експорту послуг області).

Головними партнерами в експорті послуг серед країн-членів ЄС були: Швейцарія – 116,3 млн дол США (збільшення проти 2019 року на 1,3%), Кіпр – 63,0 млн дол США (збільшення на 27,2%), Німеччина – 30,5 млн дол США (збільшення на 15,3%), Данія – 21,6 млн дол США (зменшення на 37,0%), Естонія – 17,4 млн дол США (збільшення на 26,5%).

У 2020 році найбільші обсяги імпорту послуг припадали на:

- транспортні послуги – 223,0 млн дол США (76,8 % від загального обсягу імпорту послуг);
- ділові послуги – 37,8 млн дол США (13,0%);
- роялті та інші послуги пов'язані з використанням інтелектуальної власності – 6,6 млн. дол США (2,3%);
- послуги з будівництва – 6,5 млн дол США (2,2%).

Серед країн - партнерів найбільше імпортувалися послуги з Туреччини – 40,2 млн дол США (збільшення проти 2019 року на 36,1%), Кіпру – 27,8 млн дол США (збільшення на 25,2%), Грузії – 22,4 млн дол США (зменшення на 8,7%), Франції – 21,3 млн дол США (зменшення на 31,1%), Китаю – 20,1 млн дол США (збільшення на 0,9%), Болгарії – 15,7 млн дол США (збільшення на 52,5%).

Обсяг імпорту послуг з країн ЄС у 2020 році становив 143,5 млн дол США (49,4% у загальному обсязі імпорту послуг), що на 5,3% більше у порівняно з 2019 роком.

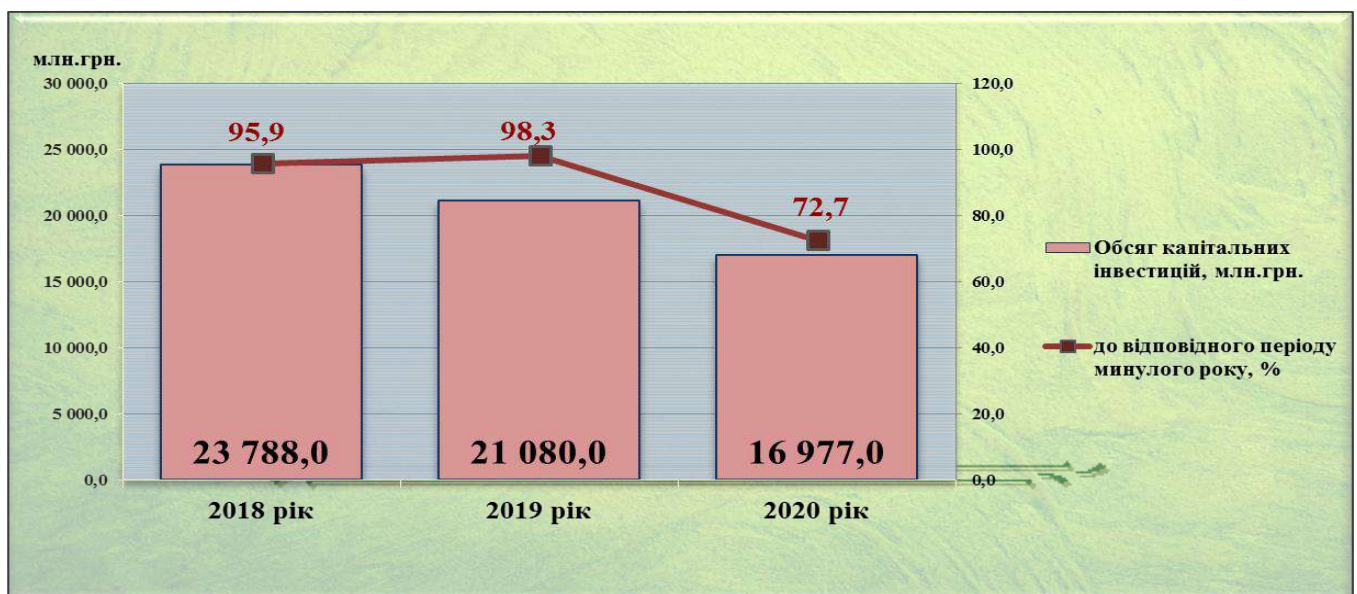
Серед країн ЄС найбільші обсяги послуг одержувалися від Кіпру – 27,8 млн дол США (більше проти 2019 року на 25,2%), Франції – 21,3 млн дол США (менше на 31,1%), Болгарії – 15,6 млн дол США (більше на 52,5%), Данії – 13,1 млн дол США (більше на 21,8%), Німеччини – 12,1 млн дол США (менше на 14,6%), Естонії – 7,8 млн дол США (більше у 2,4 раза).

## Інвестиційна діяльність

### Капітальні інвестиції

За січень-грудень 2020 року підприємствами та організаціями області за рахунок усіх джерел фінансування **освоєно 16977,0 млн грн капітальних інвестицій** (у січні-грудні 2019 року – 21080,1 млн грн).

У зазначеному періоді **область за обсягами капітальних інвестицій посіла 7 місце** серед регіонів країни. **Частка регіону у загальному обсязі залучених**



інвестицій – **4,0%**. Обсяг капітальних інвестицій порівняно з відповідним періодом минулого року зменшився на **27,3%** (*5 місце серед регіонів*).

**Найбільші обсяги капітальних інвестицій освоєно в галузях:**

- ✚ промисловість – **4090,4** млн грн (*24,1%*);
- ✚ державне управління й оборона; обов’язкове соціальне страхування – **2880,9** млн грн (*17,0%*);
- ✚ будівництво – **2689,5** млн грн (*15,8%*);
- ✚ транспорт, складське госп-во, поштова, кур’єрська діяльність – **2467,0** млн грн (*14,5%*);
- ✚ діяльність у сфері адміністрат. та допоміжного обслуговування – **1584,6** млн грн (*9,3%*);
- ✚ сільське, лісове та рибне господарство – **906,2** млн грн (*5,4%*)

**Капітальні інвестиції в розрізі джерел фінансування**

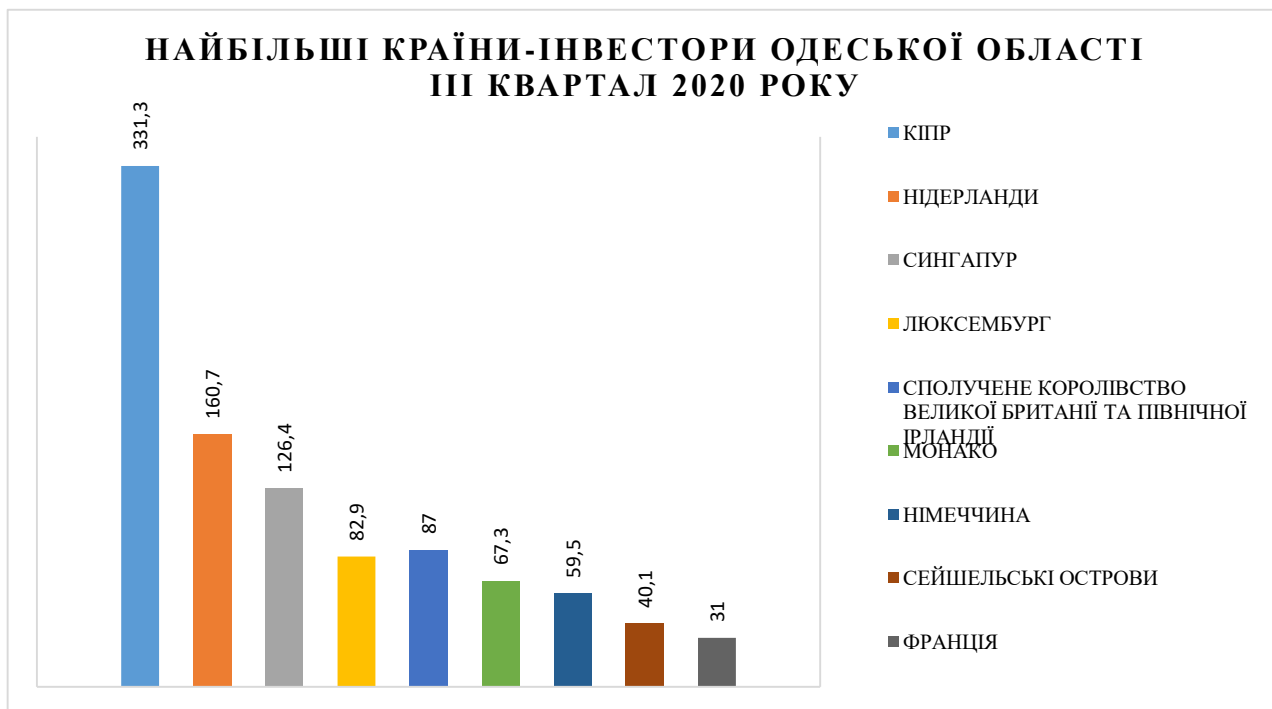
	Освоєно (використано) капітальних інвестицій			
	січень-грудень 2020 року		січень-грудень 2019 року	
	млн. грн.	у % до загального обсягу	млн. грн.	у % до загального обсягу
<b>Усього, в тому числі за рахунок:</b>	<b>16977,0</b>	<b>100,0</b>	<b>21080,1</b>	<b>100,0</b>
коштів державного бюджету	<b>976,4</b>	5,8	<b>847,9</b>	4,0
коштів місцевих бюджетів	<b>2553,0</b>	15,0	<b>4382,8</b>	20,8
власних коштів підприємств та організацій	<b>10933,6</b>	<b>64,4</b>	<b>13843,6</b>	<b>65,7</b>
кредитів банків та інших позик	<b>478,5</b>	2,8	<b>714,4</b>	3,4
коштів населення на будівництво житла	<b>1768,8</b>	10,4	<b>838,9</b>	4,0
Кошти іноземних інвесторів	-	-	<b>452,5</b>	2,1
Інших джерел фінансування	<b>266,7</b>	1,6		

Найвагомішу частку капітальних інвестицій за видами активів у січні-грудні 2020 року **спрямовано в матеріальні активи – 16729,2** млн грн (*98,5 % загального обсягу*), у тому числі у машини, обладнання та інвентар – 30,3% усіх інвестицій, інженерні споруди – 24,6%, нежитлові будівлі – 17,9%, житлові будівлі – 13,8%, транспортні засоби – 9,0%.

На **30.09.2020** загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІІ) (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти) становив **1709,7** млн дол США (обсяг зменшився на 138,6 млн дол США або на 7,5% у порівнянні з даними на 31.12 2019). За обсягами ПІІ область посіла **7 місце** серед інших регіонів країни.

До основних країн-інвесторів, на які припадає 89,2% загального обсягу прямих інвестицій (інструментів участі в капіталі) входять: Кіпр (30,0%), Нідерланди (14,5%), Сингапур (11,4%), Люксембург (7,5%), Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії (7,9%), Монако (6,1%), Німеччина (5,1%), Сейшельські Острови (3,6%), Франція (2,8%).





млн.дол. США

За видами економічної діяльності найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій на 31.09.2020 прийшовся на: транспорт, складське господарства, поштова та кур'єрська діяльність – 506,3 млн дол США (45,8% у загальному обсязі акціонерного капіталу); промисловість – 324,6 млн дол США (29,4%); операції з нерухомим майном – 126,1 млн дол США (11,4%); оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотициклів – 37,8 млн дол США (3,5%) тощо. Слід зазначити, що у січні-вересні 2020 року відбулося скорочення ПІІ за усіма видами економічної діяльності, окрім «тимчасового розміщування і організації харчування» з обсягом ПІІ 18,4 млн дол США, що у 2,6 рази більше у порівнянні з даними на 31.12.2019.

У 2020 році підприємствами з іноземними інвестиціями здійснювалася реалізація започаткованих у минулих роках та нових інвестиційних проєктів, а саме:

- СП «Віммарк-Україна» - введено в експлуатацію нові промислові потужності з повним циклом виробництва рослинного молока під торговою маркою Vega Milk (інвестиції склали близько 5,0 млн євро);

- ТОВ «Укратлантік» реалізувався проєкт «Удосконалення технологічних та виробничих процесів ТОВ «Укратлантік» в рамках стратегії безперервного вдосконалення Groupe Atlantic», зокрема на підприємстві здійснювалася модернізація електричного обладнання;

- ТОВ «Дельта Вілмар Україна» - завершено проєкт «Будівництво цеху виробництва і упаковки маргаринової і жирової продукції» та введено в експлуатацію нові промислові потужності. Також, в рамках реалізації проєкту «Будівництво 2-х ліній з розливу та пакування рафінованої дезодорованої олії» у 2020 році проведено пусконаладжувальні роботи однієї лінії, роботи з монтажу та введення в дію 2-ї лінії будуть завершені у 2021 році;

- ТОВ «Бруклін-Київ» - продовжувалася реалізація масштабного проєкту «Будівництво перевантажувального комплексу зерна в тилу причалу №1-3 в районі Андросівського молу» (ЗПК). Загальна вартість проєкту складає 103,8 млн дол США.

Проект фінансується за підтримки «Європейського банку реконструкції і розвитку» в сумі 60 млн дол США. Партнерами є міжнародний швейцарський оператор-зернотрейдер компанія «Louis Dreyfus Company Suisse S.A.» та ДП «Адміністрація морських портів України». У червні 2020 року було введено в експлуатацію 5-ту чергу ЗПК. У грудні 2020 року ДП «АМПУ» завершено будівництво гідротехнічної споруди - причалу 1-з. Новий причал має довжину 254 м та розрахований на обробку суден класу «панамакс». Також, у 2020 році компанією реалізовано проект «Відкриття складського майданчику для зберігання генеральних вантажів і контейнерів у тилу причалу №39 ДП ОМТП у м. Одеса», обсяг інвестицій по проекту – 101,15 млн грн;

- ДП «Контейнерний термінал Одеса» - у 2020 році завершено черговий етап інвестування в рамках проекту розширення контейнерного терміналу на Карантинному молу, який додав пропускної спроможності терміналу у 300 тис TEU. Цей проект - один з найбільших в морській галузі, реалізація якого здійснювалася спільно з ДП «АМПУ». 4-й пусковий комплекс – це 6-смуговий майданчик для зберігання і обробки контейнерів, з усіма комунікаціями та освітленням, оснащений сучасними контейнерними перевантажувачами на пневматичному ході. Завершення будівництва 4-го пускового комплексу - це ще один крок до здійснення стратегічного плану компанії зі створення в Одеському порту високотехнологічного контейнерного терміналу з пропускною спроможністю понад 1,2 млн TEU на рік. Загалом, з початку реалізації проекту німецькою стороною вже вкладено більше 120 млн євро.

У 2020 році підприємствами з іноземними інвестиціями: ТОВ Гудзовка-Солар-1», ТОВ «Гудзовка-Солар-2», ТОВ «Болград Еліос», ТОВ «Арциз Солар», ТОВ «Подільськ Грін Енерджі» введено в експлуатацію об'єкти енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії.

ТОВ «Соратано Україна» у 2020 році проводилися роботи з реалізації проекту щодо будівництва на території громад Білгород-Дністровського району вітроелектростанції потужністю біля 100 МВт розрахованої на 26 вітрогенераторів, загальна сума інвестицій – понад 200 млн євро.

У 2020 році, в рамках меморандумів про співпрацю, які було підписано 04.03.2020 між обласною державною адміністрацією, Овідіопольською районною державною адміністрацією, відповідними територіальними громадами та німецькою компанією «NOTUS ENERGY», розпочато реалізацію 3-х інвестиційних проектів у сфері вітроенергетики загальною потужністю 302,0 МВт та вартістю понад 360 млн євро.

#### **Міжнародна технічна допомога**

На території Одеської області реалізується 30 проектів міжнародної технічної допомоги, в яких Одеська обласна державна адміністрація виступає бенефіціаром, в рамках таких програм:

- Спільна операційна програма прикордонного співробітництва «Україна – Румунія 2014-2020» – 9 проектів на загальну суму 5 292 353 євро;
- Спільна операційна програма прикордонного співробітництва «Басейн Чорного моря 2014-2020» – 18 проектів на загальну суму 3 023 609 євро;
- Програма Європейського Союзу, проект EU4Youth: Вплив соціальних інновацій-стратегічне партнерство на суму 169 132 євро;



– Програма Уряду Швейцарської конфедерації, через Швейцарську агенцію з розвитку та співробітництва Федерального департаменту закордонних справ Швейцарії, Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти»;

– Програма Міністерства закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади, Український проєкт бізнес-розвитку плодоовочівництва.

У поточному році проводилася робота щодо опрацювання проєктів міжнародної технічної допомоги, надання сприяння реєстрації проєктів (підготовка листів-клопотань про підтримку та зацікавленість в реалізації проєктів), а також проведено щорічний та річний моніторинги проєктів.

**Підготовлено до підписання проєкти Угод про співробітництво між Одеською обласною державною адміністрацією України та:**

- Урядом провінції Беджая Алжирської Народної Демократичної Республіки;
- провінцією Цзянсі, Китайська Народна Республіка;
- Урядом провінції Сінд Ісламської Республіки Пакистан;
- Губернаторством провінції Самсун Турецької Республіки;
- Губернаторством провінції Зангулдак Турецької Республіки.

**Організація та проведення бізнес-форумів, ділових зустрічей, семінарів, круглих столів та інших заходів з питань інвестиційної діяльності**

В умовах ситуації, що викликана гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, бізнес-форуми, ділові зустрічі, семінари, круглі столи та інші заходи було скасовано та/або перенесено. До Одеської області виявили бажання приїхати представники ділових кіл Сінгапуру, Відземського регіону планування (Латвійської Республіки), Бангладешу, КНР.

Обласною державною адміністрацією наразі опрацьовується питання можливості організації зазначених візитів після скасування карантинних обмежень на території України.

**З метою сприяння активізації торговельно-економічного співробітництва регіону з країнами-партнерами забезпечено проведення зустрічей керівництва обласної державної адміністрації:**

- 09.01.2020 - з Генеральним консулом Китайської Народної Республіки в Одесі паном Сун Ліцюнем;
- 21.01.2020 - з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Молдова в Україні Русланом Болбочаном;
- 23.01.2020 - з тимчасово повіреною у справах США в Україні Крістіною Квін;
- 19.02.2020 - з консулом-керівником Генерального консульства Республіки Польща в Одесі Анджеєм Шмідтке;
- 27.02.2020 - з Надзвичайним і Повноважним Послом Великої Британії в Україні Меліндою Сіммонс;
- 04.03.2020 - з представниками німецької компанії «Notus Energy»;
- 11.03.2020 - з Генеральним консулом Республіки Польща в Одесі Катажиною Солек;
- 21.04.2020 - з директором ТОВ «Юкрейн Пауер Ресоурсес» Джеффри Берліном;
- 23.07.2020 - з представниками компанії NB Energy Group;

- 05.08.2020 - з міністром закордонних справ та європейської інтеграції Республіки Молдова Олегом Цулею;
- 20.08.2020 - з Надзвичайним і Повноважним Послом Федеративної Республіки Хорватія в Україні Анкою Фельдгузен;
- 04.09.2020 - з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Хорватія Аніцею Джамич;
- 15.09.2020 – з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Швеція в Україні паном Тобіасом Тибергом;
- 23.09.2020 – з Генеральним консулом Грецької Республіки в м. Одеса Дімітріосом Х. Дохтсісом;
- 16.10.2020 – з Генеральним консулом Республіки Польща в Одесі Катажиною Солек;
- 19.10.2020 – з Надзвичайним та Повноважним Послом Швейцарської Конфедерації в Україні Клодом Вільдом;
- 23.10.2020 - з Надзвичайним і Повноважним Послом Румунії в Україні Крістіаном-Леонам Цуркану та т.в.о. Генерального консула Румунії в Одесі Тіберіу-Леоніда Шарпе;
- 26.10.2020 - з Генеральним Консулом Китайської Народної Республіки в Одесі паном Сун Ліцунем;
- 02.11.2020 – з Генеральним консулом Турецької Республіки в Одесі Біреєм Їлмазсой та віце-консулом Генерального консульства Турецької Республіки в Одесі Ерджаном Ерішем;
- 06.11.2020 - з Надзвичайним і Повноважним послом Королівства Бельгія в Україні паном Алексом Ленартсом;
- 10.12.2020 – з Надзвичайним і Повноважним Послом Латвійської Республіки в Україні Юрісом Пойкансом.

### **Фінанси та банківська система**

За 2020 рік до **зведеного бюджету** області надійшло **75 457,4 млн грн**, виконання плану 83,2% (-15 223,4 млн грн), темп росту до минулого року склав 106,0% або зростання на +4 258,5 млн грн, у тому числі:

✓ до **державного бюджету** надійшло **56 285,0 млн грн**, виконання плану 79,5% (- 14 520,6 млн грн), темп росту 106,8% або зростання на +3 581,1 млн грн;

✓ до **місцевих бюджетів** надійшло **19 172,4 млн грн**, виконання плану 96,5%, (-703,0 млн грн), темп росту 106,8% або зростання на +820,2 млн грн, у т.ч:

- **загальний фонд** – **17 812,1 млн грн** виконання 94,7% або -990,9 млн грн;

- **спеціальний фонд** – **1 360,3 млн грн**, виконання 126,8% або +287,9 млн грн.

Одними з основних бюджетоутворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, який складає 57,4% місцевих бюджетів та плата за землю – 15,5%, які за 2020 рік склали:

- **ПДФО** – **10 222,6 млн грн**, виконання плану 92,8% (-796,5 млн грн), темп росту 106,6% або +631,9 млн грн;

- **плата за землю** – **2 766,2 млн грн**, виконання плану 95,6%, (-126,9 млн грн), темп росту 94,1% або -174,1 млн грн.





**Видатки місцевих бюджетів по області** за 2020 рік складають **28,4 млрд грн** (план – 31,6 млрд. грн, виконання 90,1%). Довідково: за 2019 рік - 33,8 млрд грн, за 2018 рік – 32, 3 млрд грн, за 2017 рік виконані у сумі 29,3 млрд грн.

- загальний фонд – 20,6 млрд. грн (план – 22,5 млрд. грн, виконання 91,5%);

- спеціальний фонд – 7,9 млрд грн (план – 9,1 млрд. грн, виконання 86,6%).

Направлено на захищені видатки 13 968,9 млн грн або 49,1%, у тому числі: на заробітну плату – 11 949,7 млн грн, енергоносії – 709,4 млн грн, медикаменти та харчування – 535,4 млн грн, соціальне забезпечення -774,4 млн грн.

Обсяг капітальних видатків за 2020 рік склав 6,7 млрд грн. Довідково: капітальні видатки за 2019 рік – 7,12 млрд.грн., за 2018 рік – 5,9 млрд.грн, за 2017 рік – 5,8 млрд грн.

Із передбачених на 2020 рік субвенцій з державного бюджету на суму 8 043,4 млн грн надійшло фінансування в обсязі 7 945,7 млн грн або 98,8%.

Додаткова дотація на фінансування переданих видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я надійшла в обсязі 452,6 млн грн (100%)

Станом на 01.01.2021 дебіторська заборгованість бюджетних установ, які фінансуються з місцевих бюджетів області по загальному фонду, збільшилась з початку року на 7 617,0 тис грн та становить 14 164,6 тис грн:

- по соціальному забезпеченню населення – 3 747,8 тис грн, (м. Одеса – 3 747,8 тис грн).

- за придбання предметів постачання і матеріалів та оплату послуг з початку року зменшилась на 1 402,4 тис грн та становить 962,7 тис грн. За звітний період залишається невідшкодованою заборгованість за Фондом соціального страхування за проведені розрахунки по листках з тимчасової втрати працездатності у сумі 55,8 тис грн.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ області по загальному фонду зменшилась з початку року на 3 539,1 тис грн та становить 58 236,5 тис грн, у т.ч. прострочена – 9 892,3 тис грн.

Станом на 01.01.2021 кредиторська заборгованість по заробітній платі з нарахуваннями складає 695,1 тис грн, а саме по Біляївському району. Заборгованість утворилася, у зв'язку з відсутністю підпису на фінансових документах. Так як, голова районної ради склав свої повноваження на сесії, яка відбулася 26.11.2020, а посада заступника голови районної ради - вакантна.

Найбільшу частку у структурі за напрямками видатків становить кредиторська заборгованість по використанню товарів та послуг, які фінансуються з державного та місцевих бюджетів – 50 790,4 тис грн або 87,2% загального обсягу заборгованості, що на 1 537,7 тис грн менше ніж на початок 2020 року.

Для усунення проблем виконання місцевих бюджетів Департаментом фінансів систематично проводяться семінари, консультації, наради, виїзні тематичні навчання, рекомендацій по підбору кадрів.

Результати роботи управління з питань праці Головного управління Держпраці в Одеській області з проведення контрольно-перевірочних заходів з метою легалізації зайнятості максимальної кількості населення регулярно розглядається на апаратних нарадах Одеської обласної державної адміністрації.

Питання щодо легалізації виплати заробітної плати та зайнятості населення постійно перебуває на контролі обласної державної адміністрації.

## **Соціальна сфера Охорона здоров'я**

Постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 № 923 «Про виділення коштів для забезпечення подачею кисню ліжкового фонду закладів охорони здоров'я, які надають стаціонарну медичну допомогу пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2020 р. № 1099 «Про виділення коштів для забезпечення здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2») передбачено:

- Забезпечення подачею кисню ліжкового фонду – 82361,6 тис грн, законтрактовано – 81474,832 тис грн та використано, у тому числі кисневі концентратори – 32352,00 тис. грн.

- Лабораторне обладнання – 15700,00 тис грн, законтрактовано та використано коштів – 15700,00 тис. грн.

- Розхідні матеріалами для тестування на виявлення антитіл до коронавірусу SARS-CoV-2 – 3087,8 тис. грн. використано - 1050,00 тис. грн.

2. Постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2020 №1119 «Про виділення коштів для забезпечення здійснення деяких заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» області виділено субвенцію на облаштування (спеціалізованих шпиталів) для надання медичної допомоги пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19 у сумі 36298,8 тис. грн., використано 32745,88 тис. грн.

За рахунок коштів обласної цільової програми «Доступна медицина 2018-2020» здійснено виплат, доплат до заробітної плати медичним працівникам та водіям швидкої медичної допомоги, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації захворювання серед людей на коронавірусну хворобу (COVID-19), по медичних закладах області на суму 40328,8 тис. грн.

Також у рамках програми, резервного фонду та за рахунок залишків медичної субвенції закуплено засоби індивідуального захисту, медикаменти та медичне обладнання, необхідне для надання медичної допомоги пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2 на суму 58142,9 тис. грн, у тому числі:

- медикаментів та засобів індивідуального захисту на суму 30 723,3 грн;
- медичного обладнання на суму 27419,6 грн, а саме:
- модульних моніторів пацієнта Q5 – 53 шт.
- шприцевих інфузійних насосів – 53 шт.
- апаратів ШВЛ високого класу – 10 комплектів
- бронхоскопів терапевтичних з аксесуарами – 4 комплектів
- моніторів пацієнта портативних – 43 шт.
- концентраторів кисневих – 68 комплектів.



Закуплено 288 комплектів концентраторів за рахунок залишків медичної субвенції на загальну суму 10972,00 тис. грн, які розподілено між закладами охорони здоров'я першої та другої хвилі.

Також, як тільки до регіону надходить будь-яка гуманітарна допомога, вона одразу ж передається лікувальним закладам Одеської області. Про всі надходження можна ознайомитися на офіційній сторінці Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації <https://www.facebook.com/oblzdravOD/>

Також за рахунок залишків медичної субвенції закуплено медичне обладнання для надання медичної допомоги у стаціонарах пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19 на суму 5856,00 тис. грн, а саме:

- Рентген-апарат цифровий на 2 робочі місця;
- УЗД апарат та 2 одиниці лабораторного обладнання.

За рахунок резервного фонду обласного бюджету на загальну суму 8 848,3 тис. грн здійснено поточний ремонт відділень під спеціалізований шпиталь на базі КНП «Одеський обласний центр соціально значущих хвороб» ООР».

Для лікування хворих на гостру коронавірусну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, в області визначено 22 лікарні «першої хвилі». Загальна кількість виділених ліжок становить 2813. З них забезпечено киснем 2803 ліжка: 1261 – централізованою подачею кисню та 1542 – кисневими концентраторами.

З метою неухильного дотримання закладами охорони здоров'я вимог протоколів лікування хворих на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2 постійно проводиться навчання медичного персоналу щодо стандартів та алгоритмів надання медичної допомоги пацієнтам з підозрою та підтвердженою гострою коронавірусною хворобою COVID-19.

Переглянуті та відкореговані маршрути пацієнтів з підозрою на гостру респіраторну хворобу COVID-19, викликану коронавірусом SARS-CoV-2, з урахуванням перепрофільованих закладів.

#### Характеристика демографічної ситуації.

За даними Головного управління статистики в Одеської області протягом двох минулих років населення області поступово скорочувалося, на 01.01.2021 чисельність населення області **складає 2368107 жителів**, серед якого 32,82% проживають на селі.

Вікова піраміда населення Одещини характеризується як регресивна. Основними ознаками цього є: неухильна невисока частка дитячого населення у віці 0-17 років, хоча за останній рік питома вага дітей повільно почала збільшуватися, а саме з **19,74% до 19,93%**, та продовження зростання частки населення у віці старше працездатного віку (протягом 2020 року з **25,5% до 25,7%** від загальної чисельності жителів області при середньому по країні біля 22,3%); питома вага працездатних осіб віком 18-59 років, скоріше за рахунок міграційних процесів, зменшилась до рівня **55,1% проти 56,1%** у 2016-ому; частка пенсіонерів щороку продовжує перевищувати частку дитячого населення.

В 2020 році чисельність жіночого населення регіону зменшилась і становила **1243,9 проти 1256,1** тис жінок рік тому, з них у фертильному віці –

**560,9 тис** проти **564,7 тис** у попередньому. Взагалі за 5 минулих років частка жінок дітородного віку підвищилась з 46,0% до 46,2%, але надалі зменшилась до 45,3% та в звітному – **вже до 44,9%**

Взагалі демографічна ситуація в регіоні не стабільна з тенденцією до погіршення. Надалі надано попередні показники за даними міст та районів області по причині відсутності річних даних природного руху від Головного управління статистики в Одеській області.

За звітний період 2020 року в області народилося живими **20555** дітей, що менше ніж за аналогічний період минулого року (23144). Загальний показник народжуваності по області склав **8,6 випадків на 1000 населення** та поступився показнику аналогічного періоду попереднього року (8,9‰). Серед інших демографічних показників, слід визначити, що рівень загальної смертності за 2019 рік складав 14,1 на 1000 населення, протягом звітнього періоду 2020 року показник нараховує **14,6‰**.

Показник малюкової смертності має тенденцію до позитивного руху, якщо у 2012 році він складав 8,84 на 1000 народжених живими, за наступні 5 років знизився до 7,32‰. З 2018 року **показник малюкової смертності** має стабільний вигляд, а саме 7,58 на 1000 народжених живими, а в 2020 році нараховував **6,88‰** при державному показнику минулого року – 7,0 на 1000 народжених живими.

Протягом 2017 року показник материнської смертності по області вагомо збільшився і склав – 15,74 на 100 000 народжених живими, що вдвічі вище ніж у 2016 році та при державному показнику 2016 року – 14,8 на 100 000 народжених живими. **Рівень материнських втрат** протягом звітнього періоду підвищився і зареєстровано на показнику **23,50** на 100 тис народжених живими (5 випадків) проти 17,28 на 100 тис народжених живими за 2018 рік та при рівні середнього по країні 2020 року – 14,43.

Природне скорочення населення за рахунок зниження народжуваності на тлі практичної стабільності загальної смертності **зменшилося з 4,83 випадків** рік тому до **4,83** на 1000 жителів у від'ємному варіанті на 01.01.2021. За попередніми даними слід відмітити, що по регіону кількість територій з позитивним показником відновлення населення щороку зменшується і нараховує лише 1 адміністративну територію (м. Южне), що вагомо поступається, наприклад, 2017 року (7).

#### **Мережа закладів охорони здоров'я.**

Існуюча неоднаковість між містом та сілом, яка характеризується цілим рядом факторів (хуторність заселення сільських жителів, мала компактність, тобто, розкиданість населених пунктів і їх віддаленість один від одного, щільність населення на 1км<sup>2</sup> та ін.) оказує суттєвий вплив на доступність медичної допомоги і є важливою умовою формування оптимальної мережі медичних закладів, особливо на селі.

Для забезпечення медичної допомоги населенню Одеської області на початок 2015 року функціонувало 235 самостійних закладів охорони здоров'я, 219 з яких фінансувалося з місцевого бюджету. На 1 січня 2016 року медичну допомогу населенню регіону надавали вже 169 самостійних закладів охорони здоров'я. Таке вагоме зменшення кількості медичних установ по області було пов'язано з реорганізаційними заходами щодо зміни підпорядкування установ.

За останні 5 років відбулося оновлення мережі лікувально-профілактичних закладів Одеської області. Медичну допомогу населенню регіону станом на

01.01.2021 надають **164 заклади**, в т.ч. 146 установ, які утримуються за рахунок місцевих бюджетів.

Загальна кількість лікарняних закладів складає 69 установ. На початок 2021 року зареєстровано: 2 обласні лікарні, 2 спеціалізовані лікарні, 14 міських лікарень для дорослих, 3 для дитячого контингенту, 26 центральних районних та 1 районна лікарня. Також медичну допомогу населенню області надають 7 диспансерів різних профілів, зокрема 3 установи стаціонарного типу; 2 шпиталі, 45 Центрів ПМСД, 5 пологових будинків та перинатальний центр, 4 поліклініки для дорослих та 7 для дитячого населення, 7 стоматологічних поліклінік, 4 Будинки дитини, 9 санаторіїв, Центр ЕМД та МК, Центр МСЕК, 2 Центри здоров'я.

Загальна кількість ФАПів протягом 2014-2020 років зменшилась, а саме з 505 закладів на 01.01.2015 до 469 установ на початок 2021 року, зокрема 30 закладів входять до складу центральних, районних лікарень та амбулаторій ЗПСМ.

На Одещині сьогодні діють 45 ЦПМСД, у т.ч. 16 функціонують у містах регіону та 29 – в районах області. На початок 2015 року було організовано 36 ЦПМСД.

До складу Центрів ПМСД на кінець 2020 року входило 326 амбулаторій, які розташовані в містах області та поселеннях міського типу (140) та 186 установ даного типу на селі, також 469 ФАП і фельдшерських пунктів.

У 2014 році структура Центрів була наступна: 18 міських амбулаторій, 177 – сільських та 450 ФАПів та ФП.

Екстрену медичну допомогу в області на початок 2019 року надавали 176 бригад екстреної медичної допомоги 9 відокремлених підрозділів станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги КУ «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» проти 173,0 бригад у 2014 році.

Кількість викликів ШМД повільно знижується, показник з 238,3 на 1000 населення у 2014 році зменшився до 212,1 – у 2018 році.

З 20.03.2018 в області введена в дію Єдина оперативна диспетчерська служба екстреної (швидкої) медичної допомоги (ЄОДС), з 19.06.2018 до єдиного номеру 103 підключені всі райони та міста області. В ЄОДС функціонує кабінет телеметричного та телемедичного консультування.

Практичне впровадження нової моделі фінансування первинної ланки.

В області зареєстровано 137 установ охорони здоров'я, які стали КНП, серед яких 26 обласних установ та 111 суб'єктів охорони здоров'я первинного та вторинного рівнів надання медичної допомоги (заклади місцевого бюджетного фінансування, заклади, що є власністю ОТГ, фізичні особи, Товариства з обмеженою відповідальністю), які заключили договори з Національною службою здоров'я проти 31 установи на початок 2019 року. Серед них 41 Центр ПМСД, 11 поліклінік м. Одеса, 2 самостійні амбулаторії, 25 ЦРЛ та 14 міські лікарні. Також, серед приватних установ охорони здоров'я зареєстровано 9 ТОВ («МЕДЕЯ», «ДІМ МЕДИЦИНИ», «А МЕДИКА», інші), 8 приватних лікарів.

Зростає кількість закладів охорони здоров'я первинної медичної допомоги, де функціонує електронна система охорони здоров'я. Станомна 01.04.2019 до системи eHealth серед 54 закладів первинної ланки м. Одеса було підключено 50 установ або 92,6%, по адміністративних районах з 246 закладів – було підключено 222 установи або 90,3%. Взагалі по області – 90,7%.

### Ліжковий фонд регіону.

Потужність стаціонарних закладів по території області складала станом на 01.01.2021 **15460 ліжок**. Забезпеченість ліжок населення у 2019 році становила **65,0 на 10 тис**, зокрема, ліжками місцевого бюджету (15135 одиниць)-**63,8 ліжок** на 10 тис.

Згідно постанови КМУ від 25.11.2015 №1024 «Про затвердження нормативу забезпечення стаціонарними ліжками у розрахунку на 10 тис населення» норматив було знижено до 60 ліжок на 10 тис. Міністерством охорони здоров'я було розроблено проект медичних рекомендацій щодо розрахунку ліжок на територіях.

### Сформовано оптимальна мережа закладів первинного рівня надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини.

З метою забезпечення населення первинною медичною допомогою, а саме мережею амбулаторій ЗПСМ, з урахуванням характеру розселення міського та сільського населення, залежно від характеру забудови та досягнення рівної доступності первинної медичної допомоги, в області було проведено ряд реорганізаційних заходів.

Первинну допомогу населенню області на 01.01.2020 надають 68 самостійних амбулаторно-поліклінічних заклади (без урахування приватних та відомчих установ), зокрема **42 Центри** ПМСД, серед яких 16 розташовано у містах регіону та 26 – на території районів, 7 поліклінік для дитячого контингенту в м. Одеса та 3 самостійні амбулаторії в районах області.

Одночасно на території області надають медичну допомогу за принципом сімейного лікаря **12 ТОВ** (ТОВ «Свята Катерина», ТОВ «Дім медицини», «Центр сімейної медицини «Амедика», «Амбулаторія ЗПСМ», «Одеський Доктор», «Новітній медичний простір», МЦ «Кайлас» та інші). А також більш 40 фізичних осіб приватних підприємців.

Крім установ амбулаторного типу на 01.01.2020, первинну медичну допомогу на засадах загальної практики надають заклади, в яких відкрити відділення та кабінети сімейної медицини. Працюють відділення сімейного лікаря на території 2 районів при Миколаївській та Ізмаїльській ЦРЛ.

В області також організовано 5 подібних відділень, серед яких відділення при установах відомчого підпорядкування (Одеська клінічна лікарня на залізничному транспорті) і дільниці у приватних лікувальних закладах (Медичний центр «Веамед», Центр «Медікап», ТОВ «Натур Медікап» та інші).

Кількість населення, що отримує первинну медичну допомогу на засадах загальної практики, взагалі по області складає на 01.01.2021 - **2207473** особи, зокрема по районах – **1093445** мешканців. Доля дитячого контингенту віком 0-17 років становить 15,2%.

Наявна кількість амбулаторій загальної практики/сімейної медицини місцевого бюджетного фінансування збільшилась та становить на 01.01.2020 – **326** установ (на 01.01.2021 – 300), серед яких **3** самостійні заклади даного типу, **16** амбулаторій як структурні підрозділи ЦРЛ та **24** установи стали структурними підрозділами поліклінік м. Одеса.

Забезпеченість жителів регіону амбулаторними установами усіх форм власності нараховує на 01.01.2020 **1,5** проти 1,47 на 10 тис на початок поточного року; лікарями загальної практики сімейної медицини у теперішній час

утрималась на рівні **3,9** проти **4,2** на 10 тис населення на 01.01.2019 та при державному показнику 2018 року – 3,53.

В регіоні закінчено створення Центрів первинної медичної допомоги, як юридичних осіб, з урахуванням положень наказу Міністерства охорони здоров'я України від 4 листопада 2011 року №755. До складу 42 Центрів ПМСД на 01.01.2020 - 282 амбулаторії, а саме 115 амбулаторій, які розташовані в містах області та поселеннях міського типу та 167 установ даного типу на селі, також 443 заклади типу ФАПів і фельдшерських пунктів, зокрема 88 закладів даного типу обслуговують понад 1000 населення.

#### Динаміка показників здоров'я населення.

Стан здоров'я населення регіону погіршується. Якщо за минулі 5 років приріст первинної захворюваності становив 5,2%, то загальна захворюваність за той же період зросла на 7,2%. Це свідчило про зростання хронізації захворювань серед населення. Але за останні 2 роки зареєстроване більше зростання виявлення хвороб ніж їх розповсюдження, що можливо свідчить про зменшення звернення хронічно хворих за медичною допомогою та недоліки у проведенні диспансеризації населення.

В Одеському регіоні щорічно реєструється більше 4,5 млн випадків захворювань, в тому числі біля 40% – це випадки з вперше встановленим діагнозом.

Хвороби системи кровообігу залишаються найбільш поширеною патологією, як в Україні так і в Одеській області. Рівень поширеності хвороб системи кровообігу по регіону за попередніми даними підвищився на 0,9% у порівнянні з 2018 роком за рахунок практичне усіх нозоформ (ішемічної хвороби серця, гіпертонічної та цереброваскулярної патології).

Виявлення захворювань системи кровообігу також збільшилось на 1,3%. Разом з тим, реєструється **підвищення** кількості випадків гострого інфаркту міокарда (ГІМ), що відповідає поставленому завданню щодо поліпшення діагностики ГІМ та досягненню за цим показником цифр, характерних для країн з передовими моделями організації охорони здоров'я. Сприяють цьому заходи щодо поліпшення матеріально-технічної бази і вдосконалення організаційних форм надання медичної допомоги.

Реєструється незначне підвищення смертності від серцево-судинних хвороб на 0,61% за рахунок ЦВХ (+2,2%), показник нараховує 709,9 на 100 тис дорослих (2018 рік – 706,2). Паралельно зареєстроване зменшення смертності від інфаркту міокарду на 3,2% порівняно з попереднім роком, що можливо пояснити відкриттям на території області реперфузійних центрів.

В 2020 році в області пройшли тестування на ВІЛ 160600 осіб, з них швидкими тестами 16169 осіб з груп підвищеного ризику щодо інфікування на ВІЛ. У звітному році Одеська область за рахунок державного бюджету була забезпечена в повному обсязі тест-системами для планової серологічної діагностики ВІЛ-інфекції серед вагітних жінок методом ІФА - обстежено 22111 вагітних жінок.

За рахунок державного бюджету в області проводиться обов'язкове тестування донорської крові на ВІЛ-інфекцію (за 2020 рік обстежено 26336 зразків крові) та тестування крові дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями (обстежені 320 дітей). Усі діти, народжені ВІЛ-інфікованими матерями, спостерігаються та

обстежуються педіатром обласного центру СНІД сумісно з районними педіатрами відповідно до розроблених індивідуальних планів. Вирішальний вплив на смертність від хвороб, зумовлених ВІЛ, має рівень охоплення АРТ. Станом на 01.01.2021 року в області АРТ отримують 16742 осіб (що складає 74,8% від загальної кількості ВІЛ-інфікованих осіб, що перебувають під медичним наглядом в ЗОЗ служби СНІДу), з них 16331 особа – це дорослі люди та 411 дітей (від 0 до 18 років). Всі особи, які знаходяться на терапії забезпечені лабораторним супроводом і моніторингом перебігу ВІЛ-інфекції/СНІДу. Усі пацієнти мають доступ до безкоштовного лікування та профілактики опортуністичних інфекцій у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.

За 2020 рік проведено 498556 лабораторних досліджень біологічного матеріалу від ВІЛ-інфікованих осіб (клініко-імунологічних, гематологічних та вірусологічних), в тому числі 18152 досліджень зразків крові пацієнтів на вірусну напруженість РНК ВІЛ.

Станом на 01.01.2021 під медичним наглядом в закладах охорони здоров'я служби профілактики та боротьби зі СНІДом Одеської області перебувають 23491 ВІЛ-інфікована особа, з них 9040 хворих з діагнозом СНІД.

Показник поширеності ВІЛ-інфекції на 01.01.2021 становив 991,5 на 100 тис нас та на 15% перевищує показник на 01.01.2020 (861,2 на 100 тис нас), що свідчить про збереження тенденції до незначного приросту захворюваності.

В 2020 році було зареєстровано 3894 нових випадків ВІЛ, що становило 164,6 на 100 тис нас. Традиційно більшість випадків ВІЛ-інфекції реєструвалась серед міського населення області (82,6%) та домінуючим шляхом передачі ВІЛ-інфекції залишився статевий, який становить 48,8%.

В 2020 році на диспансерний облік з встановленим діагнозом СНІД всього узято 977 осіб (41,3 на 100 тис нас) та знято з обліку в зв'язку із смертю від СНІДу – 364 особи (15,4 на 100 тис нас).

За офіційними статистичними даними за 2020 рік зареєстровано 39,1% нових випадків ТБ в поєднанні з ВІЛ-інфекцією. За 2020 рік захворіло туберкульозом 33 дитини (за 2019 рік – 65) та 25 підлітків (за 2019 рік – 37). Захворюваність на туберкульоз дитячого населення зменшилась на 49,2% у порівнянні з минулим роком і становить 8,2 на 100 тис дитячого населення. Захворюваність на туберкульоз підліткового населення зменшилась на 32,4% та становить 37,4 на 100 тис підліткового населення. Захворюваність на туберкульоз з деструкціями знизилась на 19,9% до 25,4 на 100 тис населення проти 31,6 за 2019 рік.

Захворюваність на туберкульоз із бактеріовиділенням знизилась на 30,0% до 37,2 на 100 тис населення проти 53,1 за 2019 рік. При аналізі даних щодо виявлення туберкульозу методом мікроскопії мазка мокроти на первинному рівні за 2020 рік показник несуттєво знизився до 1,46% проти 1,5% за 2019 рік, проте залишається більшим ніж середньо український (Україна за 2019 рік - 1,1 %). Контингент хворих на усі форми активного туберкульозу за 2020 рік складає 117,3 на 100 тис населення проти 150,3 у минулому році, що в першу чергу, пов'язано з довготривалістю лікування хворих на мультирезистентний туберкульоз, яких у складі контингенту 44,3%. Смертність від туберкульозу за 2020 рік зменшилась на 46,7% та складає 5,8 випадки на 100 тис населення (за 2019 рік – 10,8 на 100 тис населення).



За 2020 рік року померло від усіх форм туберкульозу 137 осіб. Одним із важливих проблемних питань у контролі за туберкульозом в області є високі показники захворюваності та повільне зменшення смертності від ко-інфекції ТБ/ВІЛ. Показник захворюваності на ко-інфекцію ТБ/ВІЛ протягом останніх років по області перевищує середньоукраїнський показник в п'ятеро та складає 2020 рік 28,8 на 100 тис. населення (Україна за 2020 рік – 8,4 на 100 тис. нас.). Станом на 01.01.2021 року було зареєстровано 681 новий випадок захворювання на ко-інфекцію ТБ/ВІЛ. З метою раннього виявлення туберкульозу серед ВІЛ-інфікованих проводиться скринінгове анкетування та щорічні профілактичні флюорографічні огляди серед ВІЛ-інфікованих. Охоплення профілактичними флюорографічними оглядами ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД по області складає 51,3% від плану. Профілактичним лікуванням латентної туберкульозної інфекції ізоніазидом охоплено 68,1% ВІЛ-інфікованих.

В області ефективно впроваджуються заходи щодо зменшення тягаря ВІЛ-інфекції серед випадків туберкульозу, а саме, відсоток нових випадків туберкульозу, що пройшли тестування на ВІЛ серед хворих на туберкульоз за 2020 рік становить 99,5%. Проведена значна робота по призначенню АРТ пацієнтам з ко-інфекцію ТБ/ВІЛ. Станом на 01.01.2021 охоплення АРТ пацієнтів з ко-інфекцію ТБ/ВІЛ складає 92,9% від підлеглих.

Затверджений ДОЗ та впроваджений на території наказ №1 від 02.01.2018 про впровадження моделей лікування, де прописаний механізм формування прихильності до лікування у пацієнтів, співпраця з соціальними працівниками НУО, які займаються психо-соціальним супроводом пацієнта з моменту виявлення ТБ до завершення лікування, або з моменту виявлення ВІЛ до моменту досягнення високої прихильності до лікування.

Кожному пацієнту з урахуванням його потреб індивідуально вибирається та модель лікування, яка для нього зручна. Лікування ВІЛ - інфекції, туберкульозу доступно у всій області за місцем мешкання пацієнта, сайти замісної підтримуючої терапії потребують розширення.

З метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості, відповідно до наказу Міністерства розвитку громад та території України від 27.12.2019 №338 «Перелік заходів, що фінансуються за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, щодо забезпечення службовим автотранспортом медичних працівників закладів охорони здоров'я, що працюють у сільській місцевості (існуючі амбулаторії)» закуплено 44 автомобілі.

Також закуплено з урахуванням спів фінансування з місцевих бюджетів 164 програмно-апаратних комплексів (телемедичне обладнання). В рамках державної програми «Доступна, якісна медицина у сільській місцевості» в Одеській області на умовах співфінансування активно реалізуються проекти з будівництва сучасних амбулаторій. Програмою також передбачено поступове оснащення їх новим медичним обладнанням, засобами зв'язку та автотранспортом для сімейного лікаря.

Захворюваність на злоякісні новоутворення останні роки по Одеської області повільно зростала. Але за попередніми даними рейтингових показників в звітному році виявлення онкологічної патології становить **278,6 проти 298,6** випадків на 100 тис жителів рік тому (Україна 2018 рік – 321,1). Питома вага

онкологічних захворювань виявлених у 4 стадії процесу також **зменшилась з 22,6% до 20,5%** при середньому показнику по країні 16,6%. Враховуючи покращення динаміки деяких показників, загальна смертність від раку продовжила знижуватися, а саме з **128,3** на 100 тис в 2017 році до **115,5 на 100 тис** у 2018 році та до **102,8 випадків** – у звітному (Україна 2017 рік – 173,5).

Одним з вагомих показників стану здоров'я населення є рівень первинної інвалідності дорослого населення та, особливо, його працездатної вікової групи. Останній протягом III кварталів 2020 року має тенденцію до зменшення за рахунок туберкульозу, захворювань ендокринної системи, зокрема цукрового діабету, хвороб органів дихання, патології кістково – м'язової системи, травм та отруєнь, тощо, а саме з 37,71 випадків рік тому до **37,24** на 10 тис відповідного населення на 01.10.2020. Але, незважаючи на зниження загального показнику, відмічається підвищення рівню первинної інвалідності працездатних осіб від хвороб нервової системи, захворювань кровообігу та органів травлення. Показник тяжкості інвалідності (I+II групи) декілька підвищився з **50,8% до 52,7%**.

#### Стан справ щодо створення спроможних мереж.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 17.05.2018 №504/А-2018 затверджено Перспективний план створення спроможних мереж надання первинної медичної допомоги в Одеській області.

До плану включено 25 Центрів ПМСД, 105 Амбулаторій групової практики, 121 Амбулаторія моно практики та 466 Пунктів здоров'я.

#### Покращення матеріально-технічного стану закладів охорони здоров'я.

Протягом 2019-2020 років сімейні лікарі 26 Центрів первинної медико-санітарної допомоги районів області отримали **168 комплекти** (сумка-укладка спеціальна, укомплектована діагностичним обладнанням). Загальна вартість комплектів становить **7040964,00** грн. У середньому кожен ЦПМСД отримав по 6-8 комплектів.

До складу комплекту входить: електрокардіограф, спірометр портативний, пульсоксиметр, автоматичний тонометр для вимірювання артеріального тиску та частоти пульсу, автоматичний термометр для швидкого вимірювання температури тіла на лобі, апарат для вимірювання рівня глюкози та холестерину.

Забезпеченість автотранспортом амбулаторій Центрів ПМСД на 01.01.2021 зареєстровано на рівні **56,0%** проти 49,7% на 01.10.2019, наявна кількість у теперішній час складає **279** автомобілів проти 527 нормативних, зокрема відповідно до таблицю оснащення амбулаторій повнопривідними автомобілями забезпечено 169 закладів даного типу або 41,8% від потреби.

Центри ПМСД по регіону оснащені обладнанням на **77%** проти 61%, наприклад, у 2016 році. Заклади охорони здоров'я, які є структурними підрозділами Центрів ПМСД, та надають первинну медико-санітарну допомогу на засадах загальної практики/сімейної медицини, мешканцям сільської місцевості, в середньому оснащені згідно примірного таблицю оснащення на:

- лікарські амбулаторії – на 91% проти 76% рік тому;
- фельдшерсько-акушерські пункти оснащені на 58%.

В закладах первинної ланки встановлено **936** комп'ютерів, зокрема протягом звітного року було придбано 118 комп'ютерів, 38 ноутбуків та 123 планшети. До Інтернету підключено 99,9% Центрів ПМСД.

Протягом 2020 року проведені капітальні та поточні ремонти в лікувально-профілактичних закладах районів.

В Одеській обласній дитячій лікарні завершився ремонт відділення інтенсивної терапії для новонароджених та недоношених малюків, який продовжувався 5 місяців та було витрачено 885 тис грн. з обласного бюджету. В обласній програмі «Доступна медицина» є окремий напрям для лікування дітей. Відтак, за рахунок бюджету 3 дні перебування в обласній дитячій лікарні є повністю безкоштовними. З початку 2019 року таку допомогу вже отримали коло 500 маленьких пацієнтів.

У Балтській ЦРЛ та Любашівській ЦРЛ продовжується робота з налагодження відділення невідкладної допомоги з кабінетом телемедицини. У разі необхідності медичну допомогу у відкритому відділенні Балтської ЦРЛ, яка є центром госпітального округу, зможуть отримати також жителі Кодимського, Любашівського та Савранського районів.

На даний час в Одеській області вже відкрито 9 відділень екстреної (невідкладної) медичної допомоги (Emergency department), зокрема в Окнянському, Болградському, Балтському, Арцизькому, Іванівському, В-Михайлівському та Любашівському районах, Вилківській міській лікарні Кілійського району та Маяківському ЦПМСД.

Іванівська центральна районна лікарня стала отримувати воду з окремої артезіанської свердловини. Якість води відповідає нормативам.

Продовжує активно працювати Обласний центр нефрології та гемодіалізу на 40 ліжок з можливістю обслуговування 320 пацієнтів. У теперішній час Центр обслуговує 125 пацієнтів, у т.ч. 72 проживають в м. Одеса. Частка сільських мешканців складає 42,4% (53 хворих). Найбільша кількість пацієнтів з Біляївського, Овідіопольського, В-Михайлівського районів, м. Чорноморськ та Теплодар. Відкрито відділення гемодіалізу у м. Білгород-Дністровський, що забезпечує безперебійну підтримку життя 24 хворих. Повністю ліквідована черга на проведення ниркової замісної терапії.

Активно надає медичну допомогу створений відділ онкодіагностики та онкопревенції Одеського обласного консультативно-діагностичного центру. Проводяться консультації не тільки в умовах Центру, а і на виїздах в райони області, що наближує даний від медичної допомоги до міста проживання пацієнтів. Для медичних оглядів мешканців віддалених населених пунктів з метою онкопревенції було придбано 2 автомобілі з маммографом та апаратом ультразвукової діагностики.

Протягом 2020 року побудовані наступні амбулаторії:

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Красносілка Лиманського району;

Амбулаторія Кілійського центру загальної практики сімейної медицини у с. Дмитрівка Кілійського району;

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини Великомихайлівської ТГ у с. Гребеники;

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Кам'янка Роздільнського району;

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Нерубайське Біляївського району;

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с. Хлібодарське

Біляївського району;

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с.Кирнички Ізмаїльського району;

Амбулаторія загальної практики сімейної медицини у с.Вишневе Татарбунарського району.

Реалізовано інвестиційний проект «Транскордонна інфраструктура охорони здоров'я», у межах Спільної операційної програми Європейської спілки «Румунія –Україна 2014-2020».

Загальна сума витрачених під час реалізації проекту (програми) коштів міжнародної технічної допомоги на кінець звітної періоду – 316 181,44 євро (296 278, 73 Євро з гранту, 19 902,71 Євро співфінансування).

Витрачено:

- купівля техніки (ноутбук, принтер);
- купівля обладнання (аквадистилятор, стерелізатор сухожаровий);
- купівля обладнання (комп'ютерний томограф);
- відрядження до Румунії;
- оплата проекту на роботи тощо.

Створено регіональний Центр громадського здоров'я. 2 квітня 2020 року КПН «Центр здоров'я та комунікацій» був перетворений в КНП «Центр громадського здоров'я» ООР шляхом рішення тридцять другої сесії обласної ради 7-го скликання «Про зміну назви КНП «Центр Здоров'я та комунікацій» ООР».

Підґрунтям для цього стало те, що впродовж останніх двох років на базі КНП «Центр здоров'я та комунікацій» ООР відбувався підготовчий етап формування системи громадського здоров'я в регіоні (налагоджені комунікації між основними стейкхолдерами, відпрацьовані різні підходи в реалізації стратегії громадського здоров'я, професійно підготовлений персонал закладу), а також отримана підтримка експертної ради ДЗ «Центр громадського здоров'я» МОЗ України у реалізації гранту «Розвиток регіональних центрів громадського здоров'я», що фінансується Глобальним Фондом для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією.

Перетворення відбулось згідно з концепцією розвитку системи громадського здоров'я, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України, де визначено, що інфраструктуру системи громадського здоров'я мають складати національний і регіональні центри громадського здоров'я.

На регіональному рівні передбачено забезпечення централізації та децентралізації через передачу визначених функцій у сфері громадського здоров'я та ресурсів органам місцевого самоврядування, виконання функцій у сфері громадського здоров'я на регіональному рівні шляхом об'єднання та оптимізації наявних ресурсів і створення регіональних центрів громадського здоров'я.

**Основні функції регіональних центрів громадського здоров'я:**

- епідеміологічний нагляд (спостереження) за хворобами й оцінювання стану здоров'я населення;
- виявлення пріоритетних проблем охорони здоров'я та загроз для здоров'я;
- забезпечення готовності та планування на випадок надзвичайних подій у

сфері громадського здоров'я;

- забезпечення профілактики захворювань; зміцнення здоров'я населення;
- планування кадрових ресурсів для системи громадського здоров'я;
- стратегічне керівництво у сфері громадського здоров'я;
- комунікація в інтересах громадського здоров'я.

З квітня 2020 року і по теперішній час в КНП «Центр громадського здоров'я» ООР виконані наступні завдання:

1. Структура підприємства змінена та доповнена новими підрозділами відповідно до уставних завдань та функцій громадського здоров'я.

2. Відбулась передача функцій, рухового майна та переведення спеціалістів з КНП «Одеський обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» ООР в КНП «ЦГЗ» ООР в відповідності до компетенцій громадського здоров'я. Ведеться робота над оптимізацією форм статистичної звітності і переводу їх в електронний формат.

3. Налагоджений конструктивний діалог з усіма виконавцями функцій громадського здоров'я в Одеському регіоні шляхом підписання меморандумів, протоколів про передачу інформації з метою подальшого спільного формування регіонального профілю та обласної програми «Громадське здоров'я».

4. Створена координаційна рада з громадського здоров'я при Одеській обласній державній адміністрації.

5. Розроблений та виконаний план комунікаційних заходів на 2020 рік (проведені комунікаційні компанії до Всесвітнього тижня імунізації, Всесвітнього дня пам'яті померлих від СНІДу, Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом, Тижня імунізації, Дня пам'яті жертв СНІДу, Дня боротьби з тютюнопалінням, Дня донора, Дня боротьби з гепатитами, Європейського тижня тестування; Дня правильного харчування, Дня фізичної активності, до усіх дат ВООЗ, пов'язаних з боротьбою з інфекційними та неінфекційними захворюваннями).

6. Розроблена та затверджена регіональна програма з вакцинації.

7. Видані три інформаційні бюлетені з пріоритетних викликів громадського здоров'я в Одеському регіоні.

8. Розроблено Настанову з інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я. Підготовлено наказ №338 від 25.05.2020 «Про посилення заходів інфекційного контролю в медичних закладах різної форми власності», яким затверджено «Настанову з інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я» та визначено алгоритм оцінки готовності закладів охорони здоров'я до спалахів, пандемій або до будь-яких інших надзвичайних ситуацій чи стихійних лих та протоколи самооцінки, які мають виконати медичні заклади з метою оцінки поточного стану інфекційного контролю в медичному закладі, її оптимізації та підготовки довгострокової програми з інфекційного контролю.

9. Підготовлена довідка з актуальних питань громадського здоров'я в регіоні.

10. Підготовлена та постійно виконується комунікативна стратегія «COVID-2019».

11. Сформована унікальна онлайн-платформа матеріалів щодо коронавірусу (COVID-2019), яка постійно оновлюється. Інформація про наявність онлайн-платформи постійно надсилається всіма наявними каналами медикам, владі,

громадськості м. Одеси та Одеської області. Матеріали поділені на тематичні групи: текстові, відео-ролики, ілюстративні матеріали та диференційовані за цільовими аудиторіями: для громадськості, для медиків, для влади та ЗМІ.

12. Написана регіональна програма з розбудови системи громадського здоров'я в Одеському регіоні на 2021-2023 рр, яка виконуватиметься за основними 5-а напрямками: Профілактика смертності жінок через рак молочної залози; Боротьба із розповсюдженням вірусних гепатитів В та С; Протидія розповсюдженню ВІЛ/СНІДу; Імунопрофілактика та інфекційний контроль; Сталий розвиток системи громадського здоров'я в Одеській області.

У складі Одеської обласної клінічної лікарні працює регіональний реперфузійний центр з відокремленими структурними підрозділами у м. Балта (Балтська ЦРЛ) та з березня поточного року в «Дунайській обласній лікарні». У відділенні Балтський ЦРЛ надають екстрену медичну допомогу мешканцям 5 північних районів регіону при гострому інфаркті міокарда; Дунайська лікарні охоплює південь регіону.

Продовжує роботу обласний Центр телемедичного консультування. Пройшли навчання понад 840 медичних працівників. Підключено 26 кабінетів телемедичного консультування центральних районних лікарень та 60 інших установ. Проведено більш 12000 консультувань, зокрема біля 3500 медичних, більш 3500 – радіологічних та біля 5000 тестових. Структура консультацій по рівнях надання медичної допомоги: первинний рівень за допомогою мобільного діагностичного кейсу – 43,6% та вторинний рівень – 56,4%. В подальшому заплановано створення телемедичної мережі (до кінця 2019 року) у всіх лікувальних закладах Одеської області.

За графіком відбувалася «Майстерня успішного лікаря», організована КНП ЦГЗ ООР та Одеського центру місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми «U-LEAD» за участю лікарів вторинної ланки, які з квітня 2020 року долучаються до реформи системи охорони здоров'я. Головні лікарі навчалися як активізувати процес витрат стаціонарного сектору, прийомам ефективного менеджменту задля досягнення інтеграційного стилю роботи.

В м. Одеса протягом 2020 року продовжує працювати клініка фундації АНФ для швидкого тестування та лікування пацієнтів з ВІЛ/СНІД.

Продовжується реалізація масштабного проекту реконструкції Одеської міської інфекційної лікарні. Вже відкрито сучасне приймальне відділення, вартість ремонту становила 25 млн грн. У відділенні, яке розраховано на прийом 60 пацієнтів на добу (при відсутності епідемії), зокрема і малюків, обладнано 3 окремі ізольовані бокси.

Указом Президента України від 08.11.2019 №837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» визначено реалізацію першої черги комплексного проекту «Е-Малютко» на базі пілотних міст України, зокрема, Одеси, який почне роботу 1 січня 2020 року.

Для Одеського міського дитячого консультативне - діагностичного центру закуплено сучасний апарат ультразвукового дослідження, було придбано рентгенографічна система.

На базі Одеської міської лікарні №5 другий місяць після відкриття плідне працює сучасний кардіологічний центр.



Протягом звітного періоду за ініціативи Міністерства охорони здоров'я й за організаційної підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Благодійного фонду «Інтелектуальна перспектива» та Громадської організації «ВакциНація» за участю голів ОТГ області, головних лікарів Центрів ПМСД м.Одеса та області, практикуючих лікарів Одещини відбулась підсумкова нарада за темою «Вакцинація – вчасний захист. Національна програма вакцинації в контексті реформи охорони здоров'я».

17.04.2020 проведено щорічний «Ярмарок вакансій», який зібрав понад 200 молодих фахівців – випускників Одеського національного медичного університету з метою налагодження плідної співпраці між роботодавцями й потенційними працівниками.

Проведено зміни в фінансуванні первинної медичної допомоги.

На 01.01.2021 в області зареєстроване **169** суб'єктів охорони здоров'я, що стали КНП, зокрема 27 обласних медичних та лікувальних закладів.

У теперішній час **113 суб'єктів** охорони здоров'я первинного та вторинного (де є відділення ЗПСМ) рівнів надання медичної допомоги (заклади місцевого бюджетного фінансування, заклади, що є власністю ТГ, фізичні особи, Товариства з обмеженою відповідальністю) заключили договори з Національною службою здоров'я.

Серед заключених договорів з НСЗУ **42** Центри ПМСД, **8** поліклінік м. Одеса, самостійні амбулаторії, центральні районні та міські лікарні. Також серед приватних установ охорони здоров'я зареєстроване **12 ТОВ** («МЕДЕЯ», «ДІМ МЕДИЦИНИ», «А МЕДИКА», інші), **42** приватних лікарів та санаторій «САРТУС».

З 1314 працюючих приватно та в закладах первинної ланки лікарів на 01.01.2020 використовують електронну систему охорони здоров'я 1311 спеціалістів **99,8%**.

Серед 365 місць надання первинної медичної допомоги 45,2% це медичні заклади на селі, 45,4% - по містах регіону та 9,4% складають селища міського типу.

Розподіл лікарів за типами населених пунктів наступний: 72,2% - лікарі міст регіону, 19,2% - на селі та 10,0% - у селищах міського типу. Протягом звітного місяця відмічається збільшення числа лікарів по містах області.

## Освіта

### Дошкільна освіта.

Мережа закладів дошкільної освіти різних типів та форм власності становить 879 одиниць. Із них – 779 закладів комунальної форми власності, 94 – приватної та 6 закладів державної власності.

У закладах дошкільну освіту здобувають 69,5 тис дітей, що становить 85% дітей віком від 3 до 6 років.

Різними формами дошкільної освіти охоплено 93 % дітей віку від 3 до 6 (7) років та 100% дітей старшого дошкільного віку.

Щорічно здійснюються всебічні заходи щодо розвитку мережі, утворення додаткових місць та забезпечення рівного доступу до здобуття дошкільної освіти у закладах освіти області.

З цією метою у 2020 році утворено 1185 додаткових місць для дошкільнят області.

Таких результатів вдалося досягти шляхом:



Реалізації у 2020 році в Одеській області Програми Президента України «Національна програма **«Велике будівництво»** збудовано заклади дошкільної освіти у двох населених пунктах, де взагалі не було дитячих садочків:

- дитячий садок на 190 місць за адресою: вул. Європейська, 11 у житловому масиві «Сьоме небо» смт Авангард Авангардівської селищної ради;
- дитячий садок на 120 місць з вбудованими громадськими приміщеннями фізкультурно-оздоровчого призначення в рівні цокольного поверху на території с. Крижанівка Лиманського району.

За минулий рік реконструйовано будівлі двох закладів дошкільної освіти:

- дошкільний навчальний заклад загального типу «Ромашка» у смт Овідіополь Овідіопольської селищної ради;
- дошкільний навчальний заклад комбінованого типу ясла-садок №17 «Світлячок» по вул. Нахімова, 441 в м. Ізмаїл.

Завершено розпочаті у 2013 році будівельні роботи з відновлення функціонування дитячого садка – капітальний ремонт дитячого садка в с. Єгорівка Роздільнянського району.

#### **Загальна середня освіта.**

Створено належні умови здобуття громадянами повної загальної середньої освіти, рівного доступу до якісних освітніх послуг всім категоріям учасників освітньої діяльності забезпечує в області, діє мережа закладів загальної середньої освіти, яка складається з 788 закладів освіти різних типів і форм власності, в яких навчається 278406 учнів. Освітні послуги надають майже 24 тис освітян.

Триває розбудова «Концепції нової української школи». У 2020 році Департаментом освіти і науки обласної державної адміністрації виконано вимоги постанови КМУ від 12.02.2019 №105 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у 2020 році».

У результаті проведених заходів створено умови для організації навчання 28 007 першокласників. Для них облаштовано 1337 класів НУШ у закладах загальної середньої освіти області. Учні початкових класів Нової української школи забезпечено безкоштовними ігровими наборами «Six Bricks», а вчителів - наборами LEGOPLAY BOX.

Продовжується формування ефективної мережі закладів загальної середньої освіти області в новоутворених територіальних громадах, яка забезпечить рівний доступ до якісної освіти всім категоріям здобувачів освіти, зокрема шляхом утворення опорних закладів та їх філій, та в подальшому функціонування старшої профільної школи.

Наразі в області функціонує 49 опорних закладів загальної середньої освіти 78 філіями, в яких навчається 22604 учні. Для опорних закладів загальної освіти у 2020 році закуплено 14 шкільних автобуси та придбано 54 природничо–математичних кабінети.

Реалізуються заходи щодо діджиталізації освітнього процесу, оновлення комп'ютерного обладнання, предметних кабінетів, використання широкосмугової мережі Інтернет.





На виконання Указу Президента України від 30 січня 2020 року «Про оголошення 2020/2021 навчального року Роком математичної освіти в Україні» придбано 136 предметних кабінетів математично-природничого спрямування, зокрема 91 кабінет математики, що сприятиме формуванню в учнів належного рівня математичної компетентності. Продовжується пілотування проєкту за темою «Реалізація інтегрованого підходу в початковій освіті, в контексті Концепції Нової української школи» вже на рівні базової середньої освіти.

Невід'ємною складовою ефективною організації освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти області є організація належних умов для безпечного, регулярного і безоплатного 100% перевезення учнів, дітей та педагогічних працівників до навчального закладу та додому.

З метою створення безпечних умов перевезення учасників освітнього процесу, оновлення застарілого парку шкільних автобусів у 2020 році придбано 26 шкільних автобусів.

Протягом року освітні заклади області активно впроваджують рекомендації Міністерства освіти і науки України та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо створення Нового освітнього простору в школах області.

Якість сучасної освіти, яка відповідає запитам суспільства та соціально-економічним умовам, безпосередньо пов'язана зі станом матеріально-технічної бази навчальних закладів. В Одеській області приділяється певна увага покращенню матеріально-технічної бази закладів освіти.

Зведення нових будівель, проведення капітальних ремонтів з впровадженням енергозберігаючих технологій, створення належних умов перебування у закладах освіти учасників освітнього процесу визначено пріоритетними напрямками в удосконаленні матеріально-технічної та навчальної бази закладів освіти.

У 2020 році в Одеській області за Програмою Президента України «Національна програма **«Велике будівництво»**» реалізовувались проєкти 5 закладів загальної середньої освіти, а також проєкти спортивних споруд 4 ЗЗСО. Будівельні роботи виконані на засадах співфінансування коштом державного, обласного та місцевих бюджетів.

Завершено реконструкцію Біляївської загальноосвітньої школи №2 I-III ступенів – прибудова приміщень актової зали та учбових класів у м. Біляївка (фінансування об'єкту здійснювалось за урядовою програмою «Спроможна школа для кращих результатів»); капітальний ремонт (усунення аварійного стану) головного корпусу навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів-дошкільний навчальний заклад» смт Захарівка.

Виконано будівельні роботи на спортивних спорудах 4 закладів загальної середньої освіти: реконструйовано спортивні майданчики Кодимської ЗОШ I-III ступенів та Юженської загальноосвітньої школи I-III ст. №1; капітально відремонтовано багатофункціональні спортивні майданчики із штучним покриттям у Граденицькій ЗОШ I-III ступенів та у Шевченківському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів №2.

Коштом місцевих бюджетів виконано капітальний ремонт будівлі Сухолиманської початкової школи-закладу загальної середньої освіти I ступенів



Таїровської селищної ради та капітальний ремонт корпусу Одеської спеціальної школа №75 I-II ступенів.

За розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 №1106-р «Деякі питання використання у 2019 році освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» придбано у 2020 році обладнання для їдалень (харчоблоків) 101 закладу загальної середньої освіти області.

За розпорядженнями КМУ від 18.12.2018 №1012-р «Про розподіл резерву коштів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2018 році» та від 27.11.2019 №1106-р «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» покращено санітарно-гігієнічні умови у приміщеннях 22 закладів загальної середньої освіти.

### **Освіта дітей з особливими освітніми потребами.**

Упродовж 2020 року пріоритетним напрямом діяльності були: інклюзивна та спеціальна освіта, захист та підтримка дитини з особливими освітніми потребами.

У закладах освіти Одещини отримували освітні послуги 6856 дітей з особливими освітніми потребами, з них 2 783 дошкільного віку та 4073 шкільного віку.

В області відзначається динаміка росту закладів, в яких працюють інклюзивні класи, та кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах.

У 2020 році інклюзивне навчання було організоване у 478 закладах освіти Одещини у 1194 класах (групах) для 1815 осіб з особливими освітніми потребами за різними нозологіями.

У порівнянні з 2017 роком збільшилася кількість закладів освіти з інклюзивним навчанням - на 187 одиниць, кількість класів – на 552 класи, дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах - на 1026 осіб (у 2017 – 465 дітей, у 2020 – 1491 дитина).

Збільшилася також кількість закладів дошкільної освіти з інклюзивними групами.

У 2020 році, у порівнянні із 2017 роком, збільшено кількість закладів дошкільної освіти з інклюзивними групами на 73 заклади, кількість груп – на 118 одиниць, дітей з особливими освітніми потребами дошкільного віку в інклюзивних групах – на 236 осіб.

Функціонує 97 закладів дошкільної освіти з інклюзивним навчанням, в яких утворено 136 груп та залучено 263 дитини з особливими освітніми потребами (у 2017 році – 18 груп для 27 дітей з ООП, у 2018 році - 38 груп для 89 дітей з особливими освітніми потребами дошкільного віку, у 2019 – 83 групи для 168 дітей).

Збільшується і кількість асистентів учителів (вихователів) в інклюзивних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти. У 2020 році вдалося залучити майже 1032 асистента вчителя (вихователя) (922 – у ЗЗСО, 110 – у ЗДО).

З метою забезпечення дітей з особливими освітніми потребами необхідною психолого-педагогічною підтримкою в області утворено потужну мережу інклюзивно – ресурсних центрів на рівні 38 територіальних громад, яка збережена і в умовах децентралізації. Мережа ІРЦ області є однією з найбільших в Україні.

На базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» працює обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти.



Поширеною практикою в області є створення ресурсних кімнат у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, облаштовано 186 ресурсних кімнат (161 – у ЗЗСО та 25 – у ЗДО), з них у 2020 – 58 (47 – у ЗЗСО, 11 – у ЗДО).

Для подолання проблемних питань та ризиків, що виникли під час упровадження інклюзивного навчання у 2020 році зроблений ряд кроків:

- на базі обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» відкрито тренінговий центр інклюзивних технологій - сучасний інклюзивний ХАБ для дітей, батьків, педагогічних працівників, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів, що опікуються питаннями дітей з особливими освітніми потребами;

- 38 ІРЦ забезпечені комплектами всевітньо визнаних та адаптованих методик діагностики дітей з особливими освітніми потребами (методики WISC-IV (шкала інтелекту Векслера для дітей), Leiter-3 (міжнародна шкала продуктивності Лейтера), Conners-3 (шкали оцінювання розладу дефіциту уваги та гіперактивності), РЕР-3 (індивідуалізоване психоосвітнє оцінювання дітей з розладами аутистичного спектру) та CASD» (опитувальник розладів аутистичного розладу);

- кабінети сенсомоторного розвитку 25 інклюзивно-ресурсних центрів області оснащені сучасним обладнанням для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;

- для дітей зі складними порушеннями розвитку утворено 5 навчально-реабілітаційних центрів на базі закладів спеціальної освіти;

- вперше закуплено сучасне корекційно-реабілітаційне обладнання для 5 закладів освіти спеціального спрямування (2 навчально-реабілітаційні центри та 3 спеціальні школи), в яких навчаються діти із сенсорними порушеннями.

Запровадження інклюзивного навчання створило передумови для інтегрування дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, у загальноосвітній простір, тому система інклюзивного навчання потребує подальшого розвитку.

### **Професійна (професійно-технічна) освіта**

Професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації учнів та слухачів в Одеській області здійснюють 36 закладів професійної (професійно-технічної освіти: з них 28 – закладів, самостійні юридичні особи, 4 заклади у складі закладів вищої освіти, 1 - коледж та 3 навчальні центри при установах виконання покарань).

Підготовку робітничих кадрів для промисловості регіону забезпечують 10 закладів освіти, 3 – для будівництва та комунального господарства, 8 – для сфери послуг і торгівлі, 15 – агропромислового комплексу області.

Загальний контингент учнів державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти області – 13 856 осіб.

У звітному періоді в закладах професійної (професійно-технічної) освіти навчається 855 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та осіб з їх числа, 138 осіб з особливими освітніми потребами

Обсяги регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників та фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у 2020 році - 4854 осіб.



За державним замовленням навчається 115 осіб за професіями загальнодержавного значення та 380 слухачів у навчальних центрах при установах виконання покарань.

Професійна (професійно-технічна) освіта у закладах надається за 169 простими та інтегрованими професіями.

Навчально-виробничий процес у закладах забезпечують 1677 педагогічних працівники, з них 724 майстри виробничого навчання, 626 викладачі.

Елементи дуальної форми навчання впроваджуються у 9 закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 12 професій.

На сьогодні у закладах професійної (професійно-технічної) освіти функціонує 28 навчально-практичних центрів, які створено за кошти державного, обласного бюджетів та кошти соціальних партнерів. Так, у 2020 році проведено роботу щодо створення 6 навчально-практичних центрів галузевого спрямування.

На базі ДНЗ «Ананьївський професійний аграрний ліцей»; Березівське вище професійне училище ОНПУ; ДПТНЗ «Ізмаїльське вище професійне училище» за кошти обласного бюджету облаштовано SMART-аудиторії, які за своїм дизайном та змістовним наповненням дасть можливість учасникам освітнього процесу швидше усвідомлювати значимість дотримання технологічного процесу в умовах виробництва.

#### **Фахова передвища та вища освіта**

В Одеській області функціонують 60 закладів фахової передвищої та вищої освіти, із них: 22 заклади вищої освіти (ЗВО), 38 закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО). Із загальної кількості закладів вищої освіти 11 мають статус національного.

У закладах фахової передвищої та вищої освіти навчається 101131 осіб, з них: 75404 осіб (ЗВО), 25727 (ЗФПО).

Освітній процес забезпечують 10539 працівники.

У 2020 році до ЗФПО вступили 6799 випускників закладів загальної середньої освіти, ЗВО – 23890 осіб. Обсяги регіонального замовлення на підготовку фахівців та робітничих кадрів у закладах фахової передвищої освіти Одеської області, які фінансуються з обласного бюджету та підпорядковуються Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації в 2020 році становлять 919 осіб.

Науково-технічна система області складається з 37 наукових установ та організацій, із яких 6 наукових установ Національної академії наук України, 17 наукових центрів закладів вищої освіти, 14 галузевих науково-дослідних інститутів та організацій. Зазначені установи займаються науковою діяльністю, виконують дослідження, розробки та спроможні задовольнити потреби науково-технічного та інноваційного розвитку економіки області.

#### **Позашкільна освіта**

Мережа закладів позашкільної освіти сфери освіти в Одеській області складається з:

- 69 закладів комунальної форми власності, в тому числі, 2 позашкільних заклади обласного підпорядкування: Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання, Чорноморська флотилія юних моряків;

- 4 приватних у м. Одеса;

- 37 дитячо-юнацьких шкіл, в тому числі Одеська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву.



З метою забезпечення умов для здобуття позашкільної освіти, зокрема в сучасних напрямках, в Одеському обласному центрі позашкільної освіти функціонує з відповідним технічним оснащенням гурток «Робототехніки та ІТ – технологій».

Крім того, з метою організації змістовного дозвілля дітей при закладах освіти створено гуртки. Наразі триває процес осучаснення змістовного наповнення зазначеної гурткової роботи.

У 69 позашкільних закладах сфери освіти функціонує 1883 гуртки художньо-естетичного напрямку, які відвідують 29441 вихованці.

В 1246 гуртках художньо-естетичного спрямування, які функціонують в закладах загальної середньої освіти, виховуються 24 386 вихованці.

Всього в гуртках закладів позашкільної освіти сфери освіти та гуртках при закладах загальної середньої освіти охоплено 169844 вихованців, що становить 64,2% від загальної кількості дітей.

### **Молодіжна політика**

У звітному періоді діяла цільова соціальна програма «Молодь Одещини» на 2018-2020 роки, затверджена рішенням Одеської обласної ради від 17.03.2018 №660-VII. У 2020 році на реалізацію заходів у межах програми було передбачено 626,5 тис грн.

З метою забезпечення змістовного дозвілля дітей та молоді проведено фестиваль Ліга Сміху.

Низку заходів відтерміновано у зв'язку з обмеженнями, пов'язаними з недопущенням поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2.

В області є актуальним питання щодо розвитку молодіжної інфраструктури. Так, створено молодіжні центри в смт. Саврань, с. Кам'яне, м. Доброслав Одеської області, які функціонують на громадських засадах. Також на базі бібліотек, закладів освіти Одеської області створено СОУПи, де проводиться робота з молоддю.

Розпочато роботу щодо утворення молодіжної ради при Одеській обласній державній адміністрації відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 27.01.2021 №79/од-2021 «Про затвердження Положення про молодіжну раду при Одеській обласній державній адміністрації».

Регіональна дитяча рада при Одеській обласній державній адміністрації є консультативно-дорадчим органом, який діє з метою захисту прав та інтересів дітей, врахування їх думки та безпосереднього залучення до прийняття рішень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, у питаннях, що стосуються дітей.

Шляхом проведення відкритого конкурсного відбору сформовано склад Регіональної дитячої ради при Одеській обласній державній адміністрації (35 осіб). 03.02.2021 відбулось перше засідання.

Слід зазначити, що створення Регіональної дитячої ради при обласній державній адміністрації стало важливим кроком у напрямі активізації молодіжного руху, реалізації завдань державної молодіжної політики.

### **Національно-патріотичне виховання**

З метою ефективної реалізації покладених на Одеську ОДА завдань з національно-патріотичного виховання у 2016 році було розроблено та затверджено рішенням сесії обласної ради від 17.06.2016 №219-VII обласну цільову комплексну програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки.

Розмір передбаченого фінансування Програми в обласному бюджеті у 2020 році складав 574 тис грн.

У 2020 році утворено та успішно ініційовано діяльність Одеської обласної школи виховників джур, роботу якої координує координаційна рада з національно-патріотичного виховання при Одеській обласній державній адміністрації. В межах діяльності Одеської обласної школи виховників джур проведено 2 заходи, учасниками яких стали майже 70 людей.

З метою формування громадянської позиції і національно-патріотичного виховання дітей і молоді у 2020 році здійснювалась системна робота щодо проведення заходів, направлених на відродження національно-патріотичних цінностей, утвердження громадянської свідомості і активної життєвої позиції молоді Одещини.

Враховуючи обмеження, пов'язані з недопущенням поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2 зазначені заходи проводились в онлайн та офлайн форматах.

## **Культура**

Станом на 01.01.2021 в області функціонує 6 театрів (1 - Національний), обласна філармонія, 717 бібліотек (1 – Національна), 729 клубних закладів, 71 мистецька школа, 22 музеї (юридичні особи, 1- Національний) та 205 музеїв (не юридичні особи), 3 заклади фахової передвищої освіти, 11 кінотеатрів (приватні), 10 парків культури та відпочинку, державний цирк.

Протягом звітнього періоду вжито відповідних заходів щодо реалізації обласної комплексної програми «Культура Одещини - 2020-2022 роки». На організацію та проведення заходів Програми у 2020 році передбачено 9516,6 тис грн, з них фактично профінансовано 4717,1 тис грн, що становить 49,6% виконання програми від запланованих обсягів. Це зумовлено тим, що починаючи з 12 березня 2020 року, у зв'язку із введенням на території України карантину відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 №211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», в області було скасовано всі культурно-масові заходи, обмежено відвідування закладів культури та мистецтва, учбових мистецьких закладів, частину заходів проведено у режимі онлайн.

У 2020 році бібліотеками області обслуговано 606,3 тис читачів, бібліотечний фонд складає 11909,766 тис прим. В музеях області (юридичні особи) було проведено 321 виставку та 5413 екскурсій, які відвідало 395,07 тис осіб. Зкладами культури клубного типу проведено 35116 інформаційно-просвітницьких та мистецьких заходів. Не зважаючи на карантинні заходи в одеських театрах було представлено 24 прем'єрні вистави, театри та обласну філармонію відвідало 111,8 тис осіб. У мистецьких школах області навчається 18453 дітей, в трьох закладах фахової передвищої освіти отримують мистецьку освіту 933 студента.

У 2020 році було продовжено реалізацію проекту зі створення в Одесі Музею книги у партнерстві з КУ «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського» в рамках проекту секторальної підтримки ЄС, завершено роботу над сайтом Музею української книги, який став науковою та туристичною візитівкою



Одеси та України, проведено виставку факсимільних видань «BackhometoUkraine», фотовиставку «Об'єктив + Об'єктивність. Українці – читаюча нація».

У Кодимському районі за підтримки Українського культурного фонду та Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини ООДА реалізовано проект «Культурний маршрут «Шпаків шлях» метою якого є створення умов ефективного використання потенціалу місцевої громади для культурного відродження та економічного розвитку регіону. Заклади культури Болградського та Савранського районів взяли участь у проекті «Формування культурної політики у сфері розвитку культурних та креативних індустрій». Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського долучилась до реалізації проекту з підтримки внутрішнього туризму «Мандруй Україною», започаткованого Міністерством культури та інформаційної політики України. 34 бібліотеки області взяли участь у реалізації проекту Міністерства цифрових трансформацій України «Дія. Цифрова освіта».

Протягом року проводилась робота щодо виявлення, дослідження та популяризації нематеріальної культурної спадщини Одеської області та формування місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. Відбулося два засідання Академії народної творчості та вручення обласної премії кращим майстрам декоративно-ужиткового мистецтва ім. Ростислава Палецького, обласний багатожанровий фестиваль дитячої творчості «Весняне різнобарв'я» в форматі віртуальних фотоконкурсів, проведено польові дослідження на Кодимщині та селах Зоря (Саратська селищна ТГ), Орлівка (Ренійська територіальна громада). Фахівці Центру та представники територіальних громад області взяли участь у семінарі – тренінгу «Інвентаризація на основі громад на місцевому та національному рівнях» організованого Регіональним центром з питань охорони НКС в країнах Південно-Східної Європи під егідою ЮНЕСКО. За реалізацію проекту «Живий музей» Одеський обласний центр української культури отримав Премію Міністерства культури та інформаційно політики України за збереження та охорону нематеріальної спадщини у 2020 році.

З метою забезпечення повноцінного розвитку і функціонування української мови як державної, активізації роботи закладів культури і мистецтва з національно-патріотичного виховання молоді проведено: обласний фестиваль літературно-музичних композицій, моновистав та читців «Співець українського слова»; обласний фестиваль української книги пам'яті Михайла Грушевського, присвяченого українській поезії, «Відчуйте серцем Україну» (м. Рені), фестиваль духовної музики та колядок «Різдвяні дзвони – 2020» (м. Чорноморськ), культурно-мистецький захід «Резиденція Святого Миколая» (Савранський район), святкові заходи на Івана Купала, еко-етно-фестиваль «Корона Посейдона» в Національному природному парку «Тузлівські лимани», в режимі онлайн обласний фестиваль обрядової автентичної пісні малої батьківщини «Намісто роду», міжнародний фестиваль дитячої творчості «Дунай – ріка дружби» (м. Ізмаїл).

Надано фінансову підтримку для проведення Всеукраїнської виставки – форуму «Українська книга на Одещині та Всеукраїнського конкурсу «Українська мова – мова єднання». Здійснено передплату періодичних видань та придбано книжкову продукцію для обласних бібліотек. Підготовлено до видання 13 найменувань кращих



творів місцевих авторів краєзнавчої та художньої літератури, книг для дітей і юнацтва, які присвячені видатним діячам регіону та знаменним датам.

З метою розвитку мистецької освіти в області проведено обласний конкурс читців «Жайвори землі моєї» для учнів мистецьких шкіл Одеської області, сьомий обласний академічний конкурс фортепіанної музики «Classik OUEST-2020» та перший Національний конкурс камерних ансамблів ім. В.П. Повзуна, IV Всеукраїнський конкурс юних музикантів “Серебряная нота” на призи газети «Вечерняя Одесса».

У 2020 році реалізовано низку міжнародних мистецьких проєктів: Міжнародний Одеський Корнійчуковський фестиваль дитячої літератури та Міжнародний книжковий фестиваль «Зелена хвиля»; Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва «Два дні і дві ночі нової музики», XX-й Міжнародний джазовий фестиваль «OdessaJazzFest» та вручення обласної музичної премії Юрія Кузнецова, Міжнародний музичний фестиваль «OdessaClassics», Одеський міжнародний кінофестиваль. Одеський музей західного і східного мистецтва взяв участь у виставці «GeorgesdeLaTour. L’Europadellaluce» в галереї PalazzoReale (м. Мілан, Італійська Республіка), відкриття якої відбулось 07.02.2020.

У 2020 році Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька з виставою «ЕНЕІДА XXI» обрано переможцем у Всеукраїнському театральному фестивалі-премії «ГРА»-2020 - в номінації «Найкраща драматична вистава».

На передодні Всеукраїнського Дня художника найкращим одеським художникам було вручено обласну премію образотворчого мистецтва імені Михайла Божія. Крім того, здійснено виплату стипендій творчим працівникам похилого віку - членам творчих спілок України, ветеранам культосвітньої праці, стипендії молодим вокалістам ім. М. Огренича.

Закладами культури області проведено низку заходів в режимі онлайн до державних свят та пам’ятних дат: Дня пам’яті та примирення, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня пам’яті жертв політичних репресій, Дня Європи в Україні, Дня Конституції України, Дня захисника України, Дня української мови та писемності, Дня гідності та свободи, Дня пам’яті жертв голодоморів.

27 січня 2020 року в Одеському академічному російському драматичному театрі відбулися заходи до Міжнародного дня пам’яті жертв Голокосту та 75-ти річчя з дня звільнення ув’язнених з нацистського концтабору Аушвіц.

У рамках святкування Дня Незалежності України відбувся Вишиванковий фестиваль та кінопокази з вільним входом для глядачів в рамках спеціально адаптованої версії проєкту «КІНО ПІД ЗОРЯМИ» у центральному парку культури ті відпочинку ім. Т.Г. Шевченка.

Проведено низку заходів до Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» до Міжнародного дня боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок.

З метою підтримки та розвитку самобутніх національних традицій в місцях компактного проживання представників національних меншин проводились різнопланові заходи, зокрема: традиційний обласний фестиваль молдавської культури «Мерцішор» (с. Кам’янське Арцизької територіальної громади), обрядові свята «Трифон-Зарізан» тощо. Творчі колективи національних меншин взяли участь у мистецькому проєкті «Собор болгар України».



На території Одеської області на обліку перебувають 4471 пам'ятка культурної спадщини. З метою їх захисту та збереження шляхом здійснення ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини розроблено науково-проектну документацію по об'єкту: «Ремонт реставраційний будівлі – пам'ятки Михайлівської церкви, розташованої за адресою: Одеська область, Ізмаїльський район с. Утконосівка» та виготовлено науково-проектну документацію на ремонтно-реставраційні роботи комплексу споруд Одеського слідчого ізолятора управління Державної пенітенціарної служби України в Одеській області – пам'ятника архітектури та містобудування місцевого значення. Виділено кошти на розробку науково-проектної документації на проведення ремонтно-реставраційних робіт пам'ятки національного значення Палац Потоцьких (Одеський художній музей) за адресою м. Одеса вул. Софіївська 5-а). Здійснено роботу з утворення електронної бази об'єктів культурної спадщини шляхом зйомки та виготовлення віртуального туру приміщень пам'яток архітектури та містобудування національного значення (Одеський національний академічний театр опери та балету, Одеський художній музей, Одеська обласна філармонія, Одеський музей західного та східного мистецтва, Одеська національна наукова бібліотека, Одеський літературний музей).

З метою створення умов для надання якісних та доступних культурних послуг у 2020 році здійснено капітальний ремонт об'єктів культури: с. Гвардійське Одеського (Лиманського) району, сіл Борщі, Бочманівка, Гонората, Глибочок, Мала Олександрівка Куяльницької сільської територіальної громади, смт. Лиманське Березівського (Роздільнянського) району, с. Лиманське та Котловина Ізмаїльського (Ренійського) району, с. Кислиця Ізмаїльського району, с. Семенівка Білгород-Дністровського району, 4-х клубних закладів на території Іванівської селищної територіальної громади; відкрито: медіа-центр у бібліотеці с. Павлівка Березівського (Роздільнянського) району, виставкову залу «Авангард», бібліотеку та медіа-освітній простір в смт. Авангард, нову публічну бібліотеку в м. Балта, після реконструкції «Арт-галерею» в м. Арциз, облаштовано новими меблями публічну бібліотеку в м. Кілія.

## **Ринок праці та соціальний захист населення**

**Ринок праці.** Серед пріоритетних напрямків економічного і соціального розвитку області особливе місце займає реалізація державної політики зайнятості населення, ефективне використання робочої сили, подолання безробіття серед працездатного населення.

Демографічна та економічна ситуації в області на протязі 2015-2020 років, суттєво вплинула на основні показники економічної активності, зайнятості та безробіття, визначені за методологією Міжнародної організації праці (МОП).

Для ринку праці Одеської області у 2015-2019 роках стало характерним коливання обсягів зайнятого та безробітного населення віком 15-70 років за МОП в абсолютному та відносному значенні.

Так, рівень зайнятості населення від всього населення віком 15-70 років протягом 2015-2019 років коливався від 57,3% у 2015 році до 58,3% у 2019 році. У січні-вересні 2020 року рівень зайнятості становив 57,0%.



Сталою є позитивна тенденція до перевищення середнього показника по Україні (діаграма 1):

Діаграма 1



Рівень безробіття економічно активного населення віком 15-70 років у 2015-2019 роках коливався від 7,1% у 2017 році до 5,9% у 2019 році. У січні-вересні 2020 року рівень безробіття становив 6,9%, що 1,2 в.п. відповідно до січня-вересня 2019 року та 2,6% менше середнього показника по Україні (діаграма 2):

Діаграма 2



Аналіз даних щодо економічної активності населення у січні-вересні 2020 року свідчить про погіршення ситуації у сфері зайнятості (таблиця 6):

Таблиця 6. Економічна активність населення Одеської області за 9 місяців 2020 року

Показники	9 місяців 2020 року	9 місяців 2019 року	9 місяців 2019 року у відсотках до 9 місяців 2018 року	Місце за результатами рейтингової оцінки
Чисельність робочої сили у віці 15-70 років, тис. осіб	1067,4	1084,0	-1,5	x
Рівень участі в роботі населення у віці 15-70 років, відсотків до населення відповідного віку	61,2	62,0	-0,8 в.п.	17-18
Чисельність зайнятого населення віком 15-70 років, тис. осіб	993,6	1022,3	-2,8	x
Рівень зайнятості населення віком 15-70 років,	57,0	58,4	-1,4 в.п.	7-10

Показники	9 місяців 2020 року	9 місяців 2019 року	9 місяців 2019 року у відсотках до 9 місяців 2018 року	Місце за результатами рейтингової оцінки
Відсотків від чисельності населення відповідного віку				
Чисельність безробітного населення віком 15-70 років, тис. осіб	73,8	61,7	-4,8	x
Рівень безробіття населення віком 15-70 років, відсотків від чисельності економічно активного населення	6,9	5,7	+1,2 в.п.	4

Так, у порівнянні з відповідним періодом минулого року спостерігається зменшення економічно активного населення області на 16,6 тис. осіб або 1,5%.

Протягом січня-вересня 2020 року відбулося зменшення чисельності населення віком від 15 до 70 років, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності на 28,7 тис осіб або 2,8%, рівня зайнятості населення - на 1,4 в.п., що позначилось на збільшенні чисельності безробітного населення на 12,1 тис осіб або на 19,6% та рівня безробіття на 1,2 в.п.

Протягом 2016-2018 років спостерігалася стала динаміка щодо зменшення кількості зареєстрованих безробітних, які користувались послугами служби зайнятості з 44,7 тис осіб у 2016 році до 39,6 тис осіб у 2018 році, проте починаючи з 2019 року кількість зареєстрованих безробітних стрімко збільшується з 40,3 у 2019 році до 51,1 тис осіб у 2020 році (таблиця 7).

**Таблиця 7. Стан зареєстрованого ринку праці у 2016--2020 роках**

	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Чисельність осіб, які мають статус безробітного	44748	41035	39643	40259	51064
Чисельність працевлаштованих осіб з числа зареєстрованих безробітних	16376	15378	14401	13934	15431
Рівень працевлаштування	36,6	37,5	36,3	34,6	30,2
Кількість осіб у віці до 35 років, які мали статус безробітного протягом звітного періоду, осіб	15551	13471	12191	11176	14820
Чисельність осіб віком до 35 років, які працевлаштовані протягом звітного періоду	5196	4622	3916	7597	5410
у відсотках до загальної чисельності безробітних у віці до 35 років	33,4	34,3	32,1	68,0	36,5
Кількість зареєстрованих безробітних станом на кінець звітного періоду	14053	13395	13647	14266	19390
з них молодь до 35 років	4257	3862	3590	3532	5339
у відсотках до загальної чисельності зареєстрованих безробітних	30,3	28,8	26,3	24,8	27,5

Чисельність безробітних, працевлаштованих за сприяння обласної та міськрайонних центрів зайнятості щорічно зменшувалась з 16,4 тис осіб у 2016 році до 13,9 тис осіб у 2019 році, проте у 2020 році обсяги працевлаштування значно збільшилися і становили 15,4 тис осіб. Рівень працевлаштування коливався від 37,5% у 2017 році до 30,2% у 2020 році.



За даними Одеського обласного центру зайнятості кількість осіб у віці до 35 років, які мали статус безробітного, протягом 2016-2019 поступово зменшувалась, але у 2020 році спостерігається збільшення їх чисельності - 14,8 тис осіб.

Протягом 2016-2020 років обсяги працевлаштування осіб у віці до 35 років коливались від 5,2 тис осіб у 2016 році до 7,6 тис осіб у 2019 році. Рівень працевлаштування осіб у віці до 35 років за 2016-2019 роки коливався від 32,1% у 2018 році до 68,0% у 2019 році.

Кількість зареєстрованих безробітних на кінець 2016 року становила 14,0 тис осіб, але у 2017-2020 роках спостерігалася тенденція до збільшення даного показника, який набув свого піку у 2020 році – 19,4 тис осіб.

Серед зареєстрованих безробітних кількість осіб у віці до 35 років протягом 2016-2019 років щороку зменшувалась, але у 2020 році вона становила 5,3 тис осіб. Частка осіб у віці до 35 років у відсотках до загальної чисельності зареєстрованих безробітних у даний період зменшилась з 30,3% у 2016 році до 24,8% у 2019 році.

У період 2016-2018 років щорічні обсяги новостворених робочих місць в усіх сферах економічної діяльності зросли з 20,4 до 35,0 тис од, проте починаючи з 2019 року внаслідок нестабільної ситуації в економіці обсяги утворення нових робочих місць щороку зменшуються. Відповідно до цього кількість ліквідованих робочих місць коливалась протягом звітного періоду з 15,5 тис од. у 2018 році до 18,7 тис од. у 2020 році.

Внаслідок цього протягом 2016-2020 років співвідношення створених робочих місць до ліквідованих робочих місць коливалося від 226,3% у 2018 році до 146,6% у 2016 році. (таблиця 8):

**Таблиця 8. Створення нових робочих місць у 2016-2020 роках**

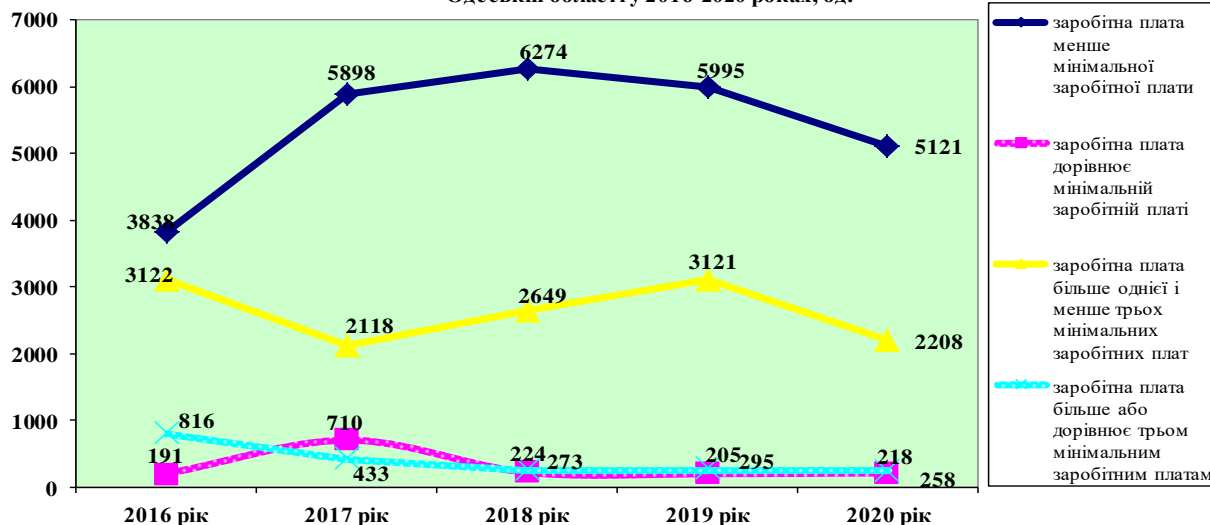
Найменування показника	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 року
Кількість створених робочих місць, тис. од.	23720	24155	35027	33146	28929
Кількість ліквідованих робочих місць, тис. од.	16183	16220	15476	16978	18743
Співвідношення створених робочих місць до ліквідованих, відсотків	146,6	148,9	226,3	195,2	154,3

Аналіз створення нових робочих місць на підприємствах – юридичних особах у розрізі рівня отримуваної заробітної плати протягом 2016-2020 років свідчить, що кількість робочих місць із заробітною платою менше мінімальної заробітної плати зменшується після 2018 року і у 2020 році становить 5121 од. (діаграма 3).

*Діаграма 3.*



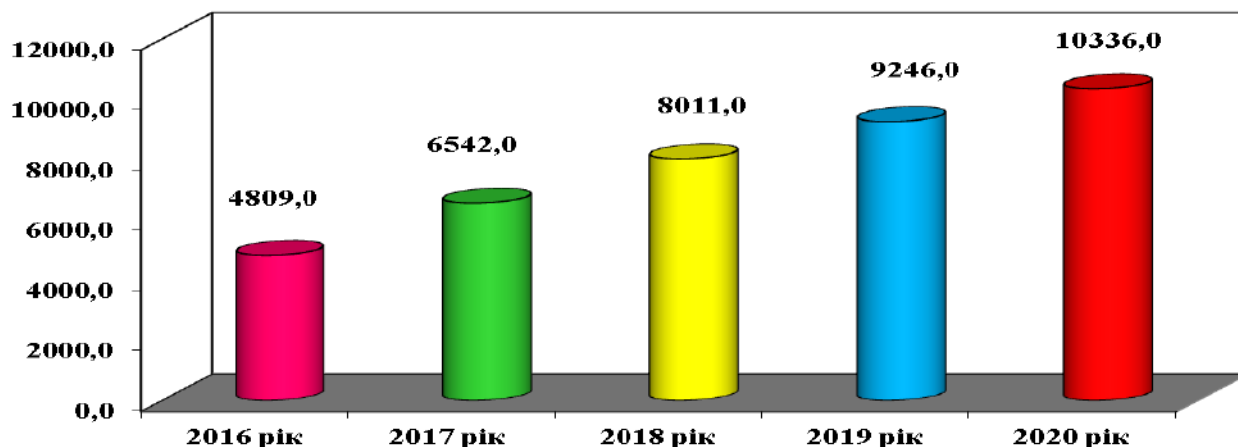
Кількість створених нових робочих місць у розрізі рівня отримуваної заробітної плати по Одеській області у 2016-2020 роках, од.



Рівень життя населення в регіоні можна оцінювати за таким показником, як середньомісячна заробітна плата.

Діаграма 4

Середньомісячна заробітна плата по Одеській області у 2016-2020 роках, грн.



У 2015-2020 роках розмір середньомісячної заробітної плати коливався від 3897,0 грн у 2015 році до 10336,0 грн у 2020 році та збільшився відповідно до 2015 року на 6439,0 грн або у 2,7 разу (діаграма 4).

Аналіз середньомісячної заробітної плати в Одеській області свідчить, що за 2020 рік даний показник становив 10336,0 грн, що у 2,1 рази вище рівня мінімальної заробітної плати, визначеної на державному рівні (5000,0 грн), але що менше показника по Україні на 12,1% (11591 грн).

**Заборгованість з виплати заробітної плати:**

- на 1 січня 2021 року – 83 462 тис. грн., у тому числі:
  - державні активні підприємства – 26598,0 тис. грн.;
  - підприємства комунальної власності – 1310,0 тис. грн.;
  - недержавні активні підприємства – 12612,6 тис. грн. ;
  - підприємства банкрути – 42466,0 тис. грн.;



- неактивні підприємства – 475,2 тис. грн.

Протягом 2020 року повністю погашено заборгованість госпрозрахунковим відокремленим структурним підрозділом «Кілійський суднобудівельно-судноремонтний завод» приватного акціонерного товариства «Українське Дунайське пароплавство» (1141,9 тис грн), державним підприємством «Регіональний дослідно-експериментальний комплекс» (750,2 тис грн), товариством з обмеженою відповідальністю «Яндекс. Таксі Україна» (30,6 тис грн) - державним підприємством «Український дитячий центр «Молода гвардія» (4648,1 тис грн), державним підприємством «Науково-дослідний інститут «Шторм» (342,0 тис грн).

**Соціальний захист населення.** Відповідно до рішень Одеської обласної ради від 21.12.2017 №578-VII «Про затвердження обласної комплексної програми соціальної підтримки населення на 2018-2020 роки «Соціальний захист населення в Одеській області) передбачені видатки на реалізацію заходів програми за рахунок обласного бюджету у 2020 році заплановано 74890,75 тис грн.

Програмою заплановано надати матеріальну допомогу мешканцям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачених обставин, за рахунок коштів обласного бюджету на загальну суму 14 676,25 тис грн, фактично використано 14669,17 тис грн.

Призначення матеріальної допомоги здійснюється обласною координаційною радою з питань соціальної підтримки населення, склад та положення якої затверджено розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 25.04.2017 №330/А-2017 «Про обласну координаційну раду з питань соціальної підтримки населення» (з урахуванням змін, які внесені розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 20.02.2020 №99/од-2020) та відповідно до вимог Порядку надання матеріальної допомоги жителям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин, затвердженим наказом Департаменту соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації від 28.02.2018 №30 зі змінами та доповненнями, зареєстрованим у Головному територіальному управлінні юстиції в Одеській області 13.03.2018 №15/1388.

Матеріальна допомога надається мешканцям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачених обставин, розмір допомоги становить від 1000 грн до 180000 грн. Фактично за 2020 рік відбулось 14 засідань обласної координаційної ради, всього розглянуто 933 справи осіб, які опинились у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин (з них: за наказами Департаменту соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації 789 справ на суму 4653,1 тис грн, та згідно розпорядження голови обласної державної адміністрації 144 справу на суму 10426,25 тис грн).

Зазначену допомогу отримало 900 осіб на загальну суму 14669,17 тис грн.

Орієнтовно середній розмір матеріальної допомоги на одну особу становить 16,30 тис грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено 300,00 тис грн на надання щомісячних довічних стипендій громадянам віком старше 100 років.

За 2020 рік щомісячну довічну стипендію громадянам старше 100 років, отримали 26 осіб на загальну суму – 296,64 тис грн. Розмір допомоги на одну особу становить 1000 грн у місяць.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щомісячної стипендії особам з інвалідністю внаслідок війни та учасників бойових дій Другої Світової війни на загальну суму 2755,00 тис грн.

За 2020 рік щомісячну стипендію особам з інвалідністю внаслідок війни та учасників бойових дій Другої Світової війни отримало 191 особа на загальну суму 2449,23 тис. грн. Розмір допомоги становить 1200 грн у місяць.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щомісячних стипендій особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам бойових дій у Республіці Афганістан та на території інших країн з інвалідністю від загального захворювання I групи на загальну 12495,70 тис грн.

За 2020 рік щомісячну стипендію особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам бойових дій у Республіці Афганістан та на території інших країн з інвалідністю від загального захворювання I групи отримало 1472 особи на загальну суму 12295,82 тис грн. Розмір допомоги становить 700 грн у місяць.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щомісячної допомоги сім'ям загиблих (померлих) військових, які брали участь в бойових діях у Республіці Афганістан та інших країнах на суму 7420,00 тис грн.

За 2020 рік щомісячну допомогу отримали 411 сімей на загальну суму 7413,90 тис. грн. Розмір допомоги на одну сім'ю становить 1500 грн у місяць.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щорічної виплати до Дня Перемоги та Дня визволення України від фашистських загарбників особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій Другої світової війни та жертвам нацистських переслідувань 1000,00 тис грн.

За 2020 рік отримали щорічну виплату до Дня Перемоги особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій Другої світової війни та жертвам нацистських переслідувань 165 осіб на загальну суму 497,37 тис грн та до Дня визволення України від фашистських загарбників особам з інвалідністю внаслідок війни та учасникам бойових дій у Другій світовій війні та жертвам нацистських переслідувань отримало 158 осіб на загальну суму 476,37 тис грн. Розмір допомоги становить 3000 грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щоквартальної матеріальної допомоги колишнім політв'язням і репресованим на загальну суму 250,00 тис грн.

За 2020 рік щоквартальну матеріальну допомогу отримало 65 осіб на суму 233,47 тис грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щоквартальної цільової адресної допомоги сім'ям загиблих (померлих) осіб, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою на загальну суму 462,00 тис грн.

За 2020 рік отримали щоквартальну цільову адресну допомогу 327 сімей на загальну суму – 427,40 тис грн. Розмір допомоги на одну сім'ю становить 330 грн у квартал.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено 126,00 тис грн на щорічну виплату сім'ям загиблих працівників органів внутрішніх справ до Дня вшанування пам'яті працівників органів внутрішніх справ, які загинули при виконанні службових обов'язків.

За 2020 рік щорічну виплату отримали 38 осіб на суму 111,00 тис грн.

Розмір допомоги на одну особу становить 3000 грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на проведення святкових та урочистих заходів 575,00 тис грн, з яких використано 267,65 тис грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік на виготовлення посвідчень пільговим категоріям населення передбачено на суму 82,0 тис грн, з яких використано 81,98 тис грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік на виготовлення ювілейних медалей до пам'ятних дат (30 років виведення військ з Республіки Афганістан, 75 річниці визволення України від фашистських загарбників, 75-ої річниці перемоги у Другій світовій війні 1939-1955 років) передбачено 200,00 тис грн, які профінансовані в повному обсязі. Виготовлено 500 од. ювілейних медалей з футлярами до пам'ятних дат.

В обласному бюджеті на 2020 рік на компенсацію за пільговий проїзд окремим категоріям громадян автомобільним транспортом передбачено 2387,00 тис грн.

За 2020 рік компенсацію за пільговий проїзд окремим категоріям громадян автомобільним транспортом отримало 14 підприємств - отримувачів на загальну суму 2297,07 тис грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік на відшкодування вартості розміщення (проживання) осіб, що перебувають на обов'язковій обсервації (ізоляції) у спеціально визначених для цих цілей закладах у зв'язку з підозрою зараження на гостру респіраторну інфекцію COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2 передбачено 2193,30 тис грн.

За 2020 рік відшкодовано закладам за розміщення 299 осіб, що перебувають на обов'язковій обсервації (ізоляції) у спеціально визначених для цих цілей закладах у зв'язку з підозрою зараження на гостру респіраторну інфекцію COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2 на загальну суму 2193,28 тис грн.

В обласному бюджеті на надання одноразової матеріальної допомоги на оздоровлення або відшкодування вартості санаторно-курортного лікування у санаторіях Одещини особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи 1-3 категорії, ветеранам війни, воїнам добровольцям антитерористичної операції, членам сімей загиблих (померлих) учасників АТО, постраждалим учасникам Революції гідності, особам з інвалідністю загального захворювання, дітям з інвалідністю та особам з інвалідністю з дитинства у супроводі однієї супроводжувальної особи (за необхідності) один раз на рік за рахунок одного з бюджетів (не більше граничної вартості путівки, визначеної наказом Мінсоцполітики на відповідний рік) передбачено 3 000,00 тис грн.

За 2020 рік одноразову матеріальну допомогу на оздоровлення або відшкодування вартості санаторно-курортного лікування отримало 361 особа, на загальну суму 2999,64 тис грн.

На відшкодування вартості реабілітаційних заходів для дітей з інвалідністю та дітей з ранньою діагностикою захворювань нервової системи й опорно-рухового апарату, які зареєстровані на території Одеської області (крім м.Одеса), Одеському обласному благодійному фонду реабілітації дітей – інвалідів «Майбутнє» передбачено 10750,00 тис грн.

Одеському обласному благодійному фонду реабілітації дітей – інвалідів «Майбутнє» відшкодовано вартості реабілітаційних заходів для 569 дітей з ранньою діагностикою захворювань нервової системи й опорно-рухового апарату. Всього



отримано 876 реабілітаційних заходів на загальну суму 10714,33 тис грн.

На фінансову підтримку Організації ветеранів Одеської області, Одеської обласної організації Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) та Одеської обласної організації Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Союз Чорнобиль України», Одеської обласної організації Товариства Червоного Хреста України, Одеської обласної Ради Миру). передбачено 1420,00 тис грн, які профінансовані в повному обсязі.

На співпрацю з громадськими, благодійними організаціями із проведення спортивних заходів, конкурсів, виставок, фестивалів художньої творчості для людей з обмеженими фізичними можливостями (Одеська обласна організація інвалідів Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України», Благодійна організація «Південноукраїнський регіональний центр молодих інвалідів», Благодійний фонд «Молодий інвалід», громадська організація «Асоціація «Ренесанс Одеси») на 2020 рік передбачено 447,86 тис грн, з яких профінансовано 174,50 тис грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щомісячної допомоги сім'ям загиблих (померлих), учасників АТО, сім'ям захоплених у полон або оголошених зниклими безвісті військових, зокрема співробітників правоохоронних органів, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України та дітям до досягнення 18-річного віку на суму 5066,00 тис грн.

За 2020 рік отримали щомісячну допомогу 163 сім'ї та 38 дітей на загальну суму 5063,50 тис грн. Розмір допомоги у місяць становить 2500 грн на сім'ю. Розмір допомоги на одну дитину становить 500 грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено на надання щомісячної стипендії особам з інвалідністю з числа військовослужбовців, воїнів-добровольців та співробітників правоохоронних органів, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України, учасникам бойових дій, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України з інвалідністю від загального захворювання І групи, а також їх дітям до досягнення ними 18-річного віку 8490,00 тис грн.

За 2020 рік отримали щомісячну стипендію 399 осіб та 219 дітей на загальну суму 8471,50 тис грн. Розмір допомоги на одну особу становить 1500 грн у місяць. Розмір допомоги на одну дитину становить 500 грн.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено 346,64 тис. грн. на надання щомісячної матеріальної допомоги на оплату житлово-комунальних послуг та придбання твердого палива і скрапленого газу воїнам-добровольцям з числа учасників АТО.

За 2020 рік матеріальну допомогу на ЖКП отримала 30 осіб на загальну суму 308,28 тис грн. В середньому розмір допомоги становить 840,00 грн у місяць.

В обласному бюджеті на 2020 рік передбачено 448,00 тис грн, на надання одноразової допомоги на проведення стоматологічного (хірургічного, терапевтичного) лікування, зубопротезування високотехнологічними матеріалами учасників антитерористичної операції, воїнів-добровольців за рахунок одного з бюджетів.

За 2020 рік отримали одноразову допомогу 26 осіб на загальну суму 448,00 тис грн.

Зазначені категорії забезпечені в 100% обсязі, оскільки зазначену допомогу отримали всі категорії громадян, які звернулися за нею.

На 01.01.2021 на обліку рай(міськ) управлінь соціального захисту населення перебувало 11817 учасників бойових дій АТО/ООС і 466 осіб з інвалідністю внаслідок війни та 265 членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС.

За бюджетною програмою «Заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях з метою повернення їх до мирного життя» на 2020 рік Одеській області було затверджено:

- для здійснення заходів із психологічної реабілітації 2796,69 тис грн, для проходження психологічної реабілітації 207 учасників антитерористичної операції.

У 2020 році пройшли психологічну реабілітацію 187 учасників АТО/ООС на суму 2063,70 тис грн. Послуги з психологічної реабілітації учасники АТО/ООС отримували у 11 закладах України, 4 з них знаходяться в Одеській області.

- для здійснення заходів із соціальної та професійної адаптації постраждалих учасників Революції Гідності та учасників антитерористичної операції затверджено 888,40 тис грн на 116 осіб зазначених категорій.

Пройшли навчання по різних спеціальностям 65 учасник АТО/ООС на суму 499,81 тис грн.

Станом на 01.01.2021 кількість одержувачів усіх видів державних допомог становить 158,1 тис сімей, отримували відповідно до законів України: «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про державну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» соціальну підтримку з Державного бюджету України, якої виплачено на загальну суму 3709,8 млн грн, заборгованості немає.

Упродовж січня-грудня 2020 року кількість домогосподарств яким призначено житлову субсидію становила 91,7 тис домогосподарств на загальну суму 449,5 млн грн.

У готівковій формі отримали 87,8 тис домогосподарства, у грошовій безготівковій формі – 3,9 тис домогосподарств.

Протягом 12 місяців 2020 року кількість домогосподарств, які звернулися за призначенням житлової субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива – 29 тис домогосподарств.

27,6 тис домогосподарствам було призначено житлові субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива на загальну 94,2 млн грн.

Цільовий показник відсотку охоплення населення програмою житлових субсидій Міністерством соціальної політики України не доводився з 01.01.2017.

На 01.01.2021 відповідно до постанови КМУ від 01.10.2014 №509 «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» на обліку в області перебуває 38,4 тис внутрішньо переміщених осіб (27,1 тис сімей). з числа осіб, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції.

Протягом 12 місяців 2020 року щомісячну адресну грошову допомогу на покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг,

відповідно до постанови КМУ від 01.10.2014 №505 «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» призначено та профінансовано 8,6 тис. сімей (14,9 тис осіб), на загальну суму 139,1 млн грн.

Станом на 01.01.2021 на обліку перебуває 547604 пенсіонера, середній розмір пенсії – 3173,30 грн, з них працюючих пенсіонерів 149590 осіб, середній розмір пенсії – 3253,02 грн. Середньомісячний розмір пенсії збільшився на 14,9 % в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

За рахунок коштів **Державного** бюджету в Одеській області у 2020 році профінансовано 15 програм соціальних виплат та допомог на загальну суму **4251276,43 тис грн**, а саме:

- «Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» - 20866,10 тис грн;

- «Заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях з метою повернення їх до мирного життя» - 4792,29 тис грн;

- «Виплата матеріальної допомоги військовослужбовцям, звільненими з військової строкової служби» - 2589,70 тис грн;

- «Реабілітація дітей з інвалідністю» - 5639,00 тис грн;

- «Заходи із соціального захисту дітей, сімей, жінок та інших найбільш, вразливих категорій населення» - 2351,21 тис грн;

- «Довічні державні стипендії» - 139,84 тис грн;

- «Щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною» - 75437,04 тис грн;

- «Виплата соціальної стипендії студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» - 27452,91 тис грн;

- «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» - 139065,62 тис грн;

- «Надання одноразової грошової допомоги членам сімей осіб, які загинули (померли) під час участі в антитерористичній операції, та особам, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час участі в зазначеній операції» - 2952,60 тис грн;

- «Компенсація частин витрат на здійснення заходів з реалізації державних програм соціального захисту населення» - 28,68 тис грн;

- «Виплата допомоги на дітей фізичним особам-підприємцям, які обрали спрощену систему оподаткування і належать до першої та другої групи платників єдиного податку, за рахунок коштів, які виділені із фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-Cov-2, та її наслідкам.» - 69959,09 тис грн;

- «Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації осіб з інвалідністю»

(у тому числі забезпечення засобами технічної реабілітації) - 88531,14 тис грн;

- «Виплата деяких видів допомог, компенсацій, грошового забезпечення та оплати послуг окремим категоріям населення» - 3738446,17 тис грн.;

- «Виплата пільг і житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі» - 73025,04 тис грн.

## **Розвиток громадянського суспільства Політичні партії, релігійні організації**

За даними Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) станом на 31.12.2018 в Одеській області було зареєстровано діючих 5353 громадських об'єднань, на 31.12.2019 загальна кількість громадських об'єднань в області склала 5612, на 31.12.2020 – сягнула 5810, що на 3,5 % більше ніж на початок року.

Розподіл кількості громадських об'єднань за видами адміністративно-територіального устрою Одеської області за 2018-2020 роки майже не змінився.

Основна частка громадських об'єднань припадає на м. Одеса.

Розподіл кількості громадських об'єднань за містами обласного значення (далі – міста) і районами Одеської області є досить нерівномірним. Найбільша кількість діючих міських громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення у містах Одеса, Білгород-Дністровський, Южне, найменша – у м. Подільськ.

Найбільша кількість діючих районних громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення в Балтському, Овідіопольському та Татарбунарському районах, найменша – в Захарівському районі.

Розподіл кількості громадських об'єднань Одеської області за напрямками діяльності є досить нерівномірним. Найпоширенішого спрямування серед них є фізкультурно-спортивні, професійні та правозахисні громадські об'єднання. Найменшу частку громадських об'єднань становлять об'єднання охорони пам'ятників історії та культури, науково-технічні товариства.

Найбільш численними громадськими об'єднаннями з фіксованим членством є ветеранські, профспілкові організації, а також організації, що захищають інтереси інвалідів, чорнобильців, учасників бойових дій.

Активну участь у суспільно-політичному житті регіону беруть громадські об'єднання: «Родинний правопросвітницький клуб «Одеська мрія», «Ветеранів та інвалідів АТО «Рапіра», «Союз десантників Одеси», ГФ з охорони громадського порядку і державного кордону «Патруль громадської безпеки», Одеська обласна організація «Зелений лист», «Методичний центр учасників АТО», «Серця матерів Одещини», «Ветеран Хаб Одеса», «Об'єднання ветеранів-учасників АТО «Південь», «Чорноморське гайдамацьке з'єднання», Одеський осередок всеукраїнського об'єднання «Автомайдан», «Всеукраїнська Професійна Асоціація Підприємців».

Найбільш впливові громадські організації: Одеський осередок всеукраїнського об'єднання «Автомайдан» (В. Устименко), «Одеська морська самооборона» (Г. Корольов), «Ветеран Хаб Одеса» (О. Голопотелюк), «Чорноморське гайдамацьке з'єднання» (С. Гуцалюк), «Всеукраїнська Професійна Асоціація Підприємців» (Б. Емельдеш), а також благодійні фонди: філія Всеукраїнського благодійного фонду



«Деполь Україна» у м. Одеса, «Червоний Хрест», «За майбутнє без СНІДу», «Шлях до свободи», «Корпорація монстрів», «100 відсотків життя. Одеса».

Активність громадських об'єднань Одеської області є нерівномірною та має переважно ситуаційний характер. Інститути громадянського суспільства часто демонструють неготовність до співпраці з органами публічної влади та небажання брати часткову відповідальність за вирішення суспільно-значущих проблем.

З метою сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики забезпечується діяльність громадської ради при Одеській обласній державній адміністрації у складі 35 представників від громадських об'єднань.

Також функціонують 17 із 26 громадських рад при районних державних адміністраціях, що становить 65 % від їх загальної кількості. У 9 районах закінчилась каденція громадських рад. При виконавчих комітетах міських рад міст обласного значення 1 із 9 (м. Чорноморськ), що становить 11 %.

З урахуванням пропозицій громадськості розроблено орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю обласної державної адміністрації на 2021 рік.

У рамках реалізації Регіональної цільової програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2018-2020 роки, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 14 березня 2018 року № 659-VII, з 7 по 9 жовтня 2020 року в Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України відбувся навчально-методичний семінар з підвищення кваліфікації представників інститутів громадянського суспільства Одеської області на тему: «Розроблення конкурсних пропозицій для участі у конкурсах проектів». В рамках заходу підвищено кваліфікацію 20 представників громадських об'єднань: «ВО «Добробут», «Альтернатива», «Центр захисту дітей», «Співдружність», «Одеське міське козацьке товариство Чорноморського козацького з'єднання», «Одеська обласна організація роботодавців», «Альянс по захисту прав дітей», «Інноваційна палата України», «Асамблея миру і творчості», «Жінки Одещини за майбутнє», «Бізнес інкубатор груп. Україна», «Убезпечення та фінансова підтримка», «Асоціація ЛГБТ «Ліга», «Одеське міське громадське об'єднання «Асоціація самоорганізації населення міста Одеси», «Одеська родина», «Об'єднання учасників бойових дій Овідіопольщини», «Роза вітрів», Одеська обласна організація української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), «100 відсотків життя. Одеса».

Відповідно до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 28.03.2019 № 418/A-2019 проведено конкурс з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких у 2020 році надаватиметься підтримка за рахунок коштів обласного бюджету. До обласної державної адміністрації надійшло 22 конкурсні пропозиції, 18 з яких було допущено до конкурсу, розглянуто та оцінено конкурсною комісією, а також складено їх рейтинг. Рішенням Одеської обласної ради від 20.12.2019 № 1176-VII внесено зміни до Регіональної цільової програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2018-2020 роки, якими передбачено у 2020 році фінансування з обласного бюджету програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, у сумі 100 000,0 грн.

Протягом року реалізовано 1 проект інституту громадянського суспільства,

який визнано переможцем конкурсу.

Обласною державною адміністрацією за 2020 рік проведено 28 консультацій з громадськістю, з них – 9 обговорень регуляторних та інших актів облдержадміністрації, що становить 32 % від їх загальної кількості. Райдержадміністраціями області було проведено 59 консультацій з громадськістю, з них – 27 обговорень регуляторних та інших актів райдержадміністрацій, що становить 45% від їх загальної кількості.

У 2020 році у містах обласного значення та районах Одеської області інститутами громадянського суспільства проведено 386 акцій протесту (у січні-червні – 235, у липні-грудні – 151, від 2 до 500 осіб, середня тривалість – 1 година) здебільшого соціально-економічного та політичного характеру.

Найбільш вагомими з них стосуються питань щодо:

- ремонту автодоріг та обмеження руху великовантажного транспорту;
- продовження скандальних забудов у м. Одесі (узбережжя, зелених зон);
- зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів «Про працю» (реєстр. №2708), «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок)» (реєстр. № 2681), «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо додаткових підстав для звільнення» (реєстр. №2584);
- процесів об'єднання територіальних громади в рамках процесу децентралізації (за чи проти приєднання до певної громади, за створення громади);
- адміністративно-територіальної реформи та формування меж нових районів;
- введення карантинних обмежень з метою запобігання розповсюдженню коронавірусної інфекції COVID-19: щодо дозволу роботи перевізників під час карантину, закриття продуктових ринків на карантин, на захист малого бізнесу, збереження мікробізнесу, «карантину вихідного дня», дистанційного навчання;
- на підтримку громадських активістів, відомих особистостей (директора Одеського художнього музею О. Ройтбурда, громадського активіста С. Стерненка);
- підтримки полонених, політв'язнів;
- підтримки білоруського народу (у зв'язку з президентськими виборами в їх країні);
- корупції у сфері підготовки та дипломування моряків;
- законопроекту «Про медіа»;
- захисту традиційних сімейних цінностей;
- законів №128-ІХ «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», №129-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг» та №367 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо зменшення тиску на бізнес з боку органів ринкового нагляду».

Основні гасла: «Ні політичним репресіям», «Свободу політв'язням», «Проти фальсифікацій», «Почуйте малий бізнес», «Ні корупції та хабарництву».

У квітні 2020 року фіксувалось значне зниження динаміки протестної активності (близько 10 акцій), пов'язане з накладенням карантинних обмежень у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції.

У 2020 році інститутами громадянського суспільства організовано 58 публічних (масових) акцій у 19 районах Одеської області. Не проявили активності в організації публічних (масових) акцій громадські об'єднання 7 районів Одеської області.

В містах обласного значення більшу активність систематично проявляють громадські об'єднання м. Чорноморськ, м. Ізмаїл та м. Южне.

За інформацією Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) станом на грудень 2020 року в області зареєстровано 301 обласну організацію політичних партій.

Із зареєстрованих осередків політичних партій найбільш структурованими та впливовими є обласні осередки партій: ПП «Слуга Народу», ПП «Довіряй ділам», «Опозиційна платформа – «За життя», «Європейська Солідарність», ВО «Батьківщина».

У м. Одеса найбільш впливовою є партія «Довіряй ділам», що зумовлено авторитетом її лідера – Одеського міського голови Г. Труханова.

### ***Інформування населення про діяльність органів влади.***

На сьогодні в Одеській області діють 98 мовників та провайдерів програмної послуги, які використовують 156 ліцензій Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

Загальна кількість мовників (за діючими ліцензіями) – 78, з яких: ефірних телевізійних мовників – 9, кабельних телевізійних мовників – 33, супутникових телевізійних мовників – 1, ефірних цифрових мовників МХ – 18, радіомовників – 21, проводових мовників – 1.

Місцевих ефірних телекомпаній, які ведуть аналогове ефірне мовлення в м. Одеса, нараховується 4. Кабельних компаній, які здійснюють мовлення на виділеному каналі у кабельних мережах, нараховується 30.

В Одеській області ведуть мовлення 13 загальнодержавних і міжрегіональних телевізійних каналів та 14 місцевих. В обласному ефірі представлено практично всі головні мережеві мовники України.

З метою якісного інформування населення про діяльність районних державних адміністрацій, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, інформація про заходи регулярно висвітлюється на офіційному веб-сайті обласної державної адміністрації у рубриках «Головні новини», «Відеогалерея», «Оголошення». Також триває постійне інформування засобів масової інформації про актуальні заходи, що проводяться за сприяння структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, громадських організацій.

Активність використання соціальних мереж місцевими органами влади і якість їх наповнення достатньо висока.

Адреса офіційного веб-сайту Одеської обласної державної адміністрації – [oda.odessa.gov.ua](http://oda.odessa.gov.ua), офіційна сторінка у соціальній мережі «Фейсбук» – <https://www.facebook.com/oda.odessa/>. Частота оновлення інформації – щоденно. Інформація оперативна, актуальна, доступна у розумінні.

16.06.2020 укладено договір на висвітлення діяльності Одеської обласної державної адміністрації з переможцем відкритих торгів ТОВ «Редакція газети «Одеські вісті» на суму 229 758,00 грн. Ідентифікатор закупівлі: UA-2020-04-23-000243-b.

За період з 16.06.2020 по 02.12.2020 в обласній громадсько-політичній газеті «Одеські вісті» було опубліковано 63 інформаційні матеріали з

висвітлення діяльності Одеської обласної державної адміністрації загальною площею 25 700 см. кв. на суму 229 758,00 грн.

У кожній районній державній адміністрації області працює відповідальна особа за інформаційне наповнення веб-сайтів та сторінок у соціальній мережі «Фейсбук».

Щоденно проводяться моніторинги провідних засобів масової інформації з висвітлення інформації про діяльність керівництва обласної державної адміністрації щодо актуальних питань державної політики та життєдіяльності області, а також пріоритетні напрямки роботи Офісу Президента України та Кабінету Міністрів України. Постійно контролюється оновлення розділів «Новини» веб-сайтів районних державних адміністрацій.

